

บทที่ 3

กลไกทางวินัยของข้าราชการตุลาการ

วิวัฒนาการของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการเริ่มต้นจากพระราชบัญญัติฉบับแรก พ.ศ. 2471 จนถึงฉบับปัจจุบัน พ.ศ. 2521 มีอยู่มากมายหลายฉบับด้วยกัน จากช่วงเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2471 -2521 รวมระยะเวลา 50 ปี ประเทศไทยเราได้มีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ รวมทั้งฉบับแก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งสิ้น 27 ฉบับ ในบรรดาพระราชบัญญัติฉบับต่าง ๆ ทั้งหมดนี้ พระราชบัญญัติที่ถือว่าเป็นหลักสำคัญหรือเป็นแม่บทมีเพียง 7 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติฉบับ พ.ศ. 2471. 2477. 2479. 2482. 2485. 2497 และ 2521 ส่วนพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการฉบับอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมานี้เป็นพระราชบัญญัติฉบับแก้ไขเพิ่มเติมทั้งสิ้น การศึกษาความเป็นมาของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ในที่นี้จะจำกัดเฉพาะบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องและเกี่ยวกับวินัยเท่านั้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทราบว่กฎระเบียบ ข้อบังคับและวิธีปฏิบัติที่เป็นทางการในเรื่องกลไกทางวินัยของข้าราชการตุลาการในระยะเริ่มแรกเป็นมาอย่างไร และมีวิวัฒนาการแก้ไขเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงในระยะต่อมาในเรื่องใด อย่างไร ทั้งนี้ ในเบื้องต้น จะเป็นการศึกษาเปรียบเทียบพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการฉบับต่าง ๆ จากนั้นจะเป็นการศึกษาเปรียบเทียบพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521 กับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518

ก. ศึกษาเปรียบเทียบพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการฉบับต่าง ๆ

ด้วยเหตุที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการฉบับสำคัญที่เป็นแม่บททั้ง 7 ฉบับ คือ ฉบับ พ.ศ. 2471. 2477. 2479. 2482. 2485. 2497 และ 2521 ซึ่งเป็นฉบับที่จะ

ใช้ในการศึกษานั้น มีวิธีการแบ่งหมวดหมู่ที่แตกต่างกัน ในที่นี้จะพิจารณาจากวิธีการแบ่งหมวดหมู่ที่ปรากฏในบทบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521 ลักษณะ 6 ว่าด้วย วินัย การรักษา วินัย และการลงโทษเป็นเกณฑ์ในการจัดกลุ่มหรือหมวดหมู่ของบทบัญญัติเกี่ยวกับวินัยที่ปรากฏในพระราชบัญญัติฉบับอื่น ๆ ให้อยู่ในรูปแบบเดียวกันเพื่อให้ง่ายต่อการพิจารณา โดยจะพิจารณาจากเนื้อหาและรายละเอียดในแต่ละมาตรา จำแนกออกและจัดหมวดหมู่ใหม่ให้เข้าหลักเกณฑ์ใหญ่ ๆ 3 เกณฑ์ คือ ข้อกำหนดวินัย การรักษาวินัย และการลงโทษ โดยจะนำเสนอในรูปแบบของตารางเพื่อให้ทราบว่ามาตราใดเข้าเกณฑ์ใด ทั้งนี้ จะระบุเฉพาะเลขมาตราเท่านั้น

ตารางที่ 1 แสดงการจัดหมวดหมู่ของบทบัญญัติเกี่ยวกับวินัยจากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
ฝ่ายตุลาการฉบับต่าง ๆ ในรูปแบบเดียวกัน

ชื่อพระราชบัญญัติ	ข้อกำหนดวินัย	การรักษาวินัย	การลงโทษ
พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2471 (มาตรา 10-22)	มาตรา 10-12	มาตรา 17-22	มาตรา 13-16
พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2477 (มาตรา 30-33) และ พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. 2477 (มาตรา 39-49)	มาตรา 30 (พ.ร.บ. ๙ตุลาการ) และ มาตรา 39-48 (พ.ร.บ. ๙พลเรือน)	มาตรา 32-33 (พ.ร.บ. ๙ตุลาการ)	มาตรา 31 (พ.ร.บ. ๙ตุลาการ) และ มาตรา 49 (พ.ร.บ. ๙พลเรือน)
พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลา การ พ.ศ. 2479 (มาตรา 44-45) และ พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. 2479 (มาตรา 45- 46. มาตรา 63-64)	มาตรา 44 (พ.ร.บ. ๙ตุลาการ) และ มาตรา 45-54 (พ.ร.บ. ๙พลเรือน)	มาตรา 45 (พ.ร.บ. ๙ตุลาการ) และมาตรา 58 มาตรา 63 (พ.ร.บ. ๙พลเรือน)	มาตรา 55-57 และมาตรา 59-61 มาตรา 64 (พ.ร.บ. ๙พลเรือน)
พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลา การ พ.ศ. 2482 (มาตรา 72-92)	มาตรา 72-83	มาตรา 85 วรรค ลอง. มาตรา 87 และมาตรา 91	มาตรา 84. มาตรา 85 วรรคแรก. มา ตรา 86 และมาตรา 88-90. 92

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อพระราชบัญญัติ	ข้อกำหนดวินัย	การรักษาวินัย	การลงโทษ
พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ.2485 (มาตรา 91-106)	มาตรา 79-90	มาตรา 92 วรรคสอง. สาม. สี่. มาตรา 94 มาตรา 97	มาตรา 91.มาตรา 92 วรรคแรก. มาตรา 93 มาตรา 95-96 และมาตรา 98-106
พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ.2497 (มาตรา 41-70)	มาตรา 44-56	มาตรา 63. มาตรา 64. มาตรา 65-66 และมาตรา 68-69	มาตรา 57-62 มาตรา 67 และมาตรา 70
พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ.2521 (มาตรา 49-71)	มาตรา 49-61	มาตรา 62-68	มาตรา 69-71

หลังจากที่ได้จัดหมวดหมู่ของบทบัญญัติเกี่ยวกับวินัย จากพระราชบัญญัติต่าง ๆ ให้อยู่ในรูปแบบเดียวกันแล้วต่อไปจะได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบ ในลักษณะของข้อล้งเกิดโดยทั่วไป ข้อกำหนดวินัย การรักษาวินัย และการลงโทษปรากฏข้อล้งที่ได้จากการเปรียบเทียบ ดังนี้

1. ข้อล้งเกิดโดยทั่วไป

1.1 เกี่ยวกับชื่อที่ใช้เรียกพระราชบัญญัติที่ใช้กับข้าราชการตุลาการ ในระยะต้นเรียกว่าพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ คือพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ.2471 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ.2477 ในระยะหลัง

เรียกว่าพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ นับตั้งแต่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2479 เรื่อยมาจนถึงฉบับปัจจุบัน

สำหรับความแตกต่างของชื่อที่ใช้เรียกพระราชบัญญัตินั้น มีความต่างกันในส่วนของการใช้คำคือระหว่างคำว่า "ข้าราชการตุลาการ" และคำว่า "ข้าราชการฝ่ายตุลาการ" ทั้งนี้ ด้วยเหตุที่ว่าข้าราชการที่สังกัดกระทรวงยุติธรรมนั้น นอกจากจะประกอบด้วยข้าราชการตุลาการหรือข้าราชการผู้มีหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีแล้ว ยังประกอบด้วยข้าราชการพลเรือนสังกัดกระทรวงยุติธรรมซึ่งมีฐานะเช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือนทั่ว ๆ ไป เรียกว่าข้าราชการตุลาการในกระทรวงยุติธรรม นอกจากนี้ยังมีข้าราชการตุลาการที่โอนมาเป็นข้าราชการตุลาการเพื่อทำหน้าที่ในทางบริหารหรืองานด้านวิชาการ ซึ่งก็เรียกข้าราชการตุลาการเช่นกัน ดังนั้น พระราชบัญญัติแต่ละฉบับดังกล่าวข้างต้น จึงพยายามจะอธิบายประเภทข้าราชการที่มีอยู่ในกระทรวงยุติธรรม พระราชบัญญัติ 2 ฉบับแรกคือ พ.ศ. 2471 และ 2477 ใช้ว่า "พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ" โดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2477 อธิบายว่าข้าราชการตุลาการ ได้แก่ ข้าราชการตุลาการผู้มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดี รวมถึงข้าราชการตุลาการในกระทรวงยุติธรรม ดังจะได้หยิบยกความโดยละเอียดมาเสนอในลำดับต่อไป ส่วนในพระราชบัญญัติฉบับ พ.ศ. 2479 และฉบับต่อมาจนถึงฉบับปัจจุบัน ที่ใช้ว่า "พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ" ก็มีจุดประสงค์เช่นเดียวกันคือต้องการอธิบายประเภทข้าราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรม โดยการใช้คำว่า "ข้าราชการฝ่ายตุลาการ" เป็นคำที่กว้าง ชัดเจน ลามารถครอบคลุมความได้ดีกว่าคำว่า "ข้าราชการตุลาการ" เพราะตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2479 ได้อธิบายไว้ว่า ข้าราชการฝ่ายตุลาการ หมายถึง ข้าราชการที่ได้รับแต่งตั้งให้ทำงานในกระทรวงยุติธรรม ฯลฯ และได้แจกแจงประเภทของข้าราชการฝ่ายตุลาการออกเป็นประเภทต่าง ๆ หลังจากนั้นในบทบัญญัติของพระราชบัญญัติฉบับต่อ ๆ มา ก็ได้มีการปรับปรุงการจัดแบ่งประเภทของข้าราชการฝ่ายตุลาการอีกตามลำดับ ดังจะได้หยิบยกเนื้อหาของบทบัญญัติจากมาตราต่าง ๆ มาเสนอเพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น เริ่มจากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2477

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2477 มาตรา 4 บัญญัติว่า "ในพระราชบัญญัตินี้ คำว่า "ข้าราชการตุลาการ" ได้แก่ข้าราชการในตำแหน่งตุลาการผู้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีในฐานะเป็นผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม และรวมตลอดถึงข้าราชการตุลาการ

ในกระทรวงยุติธรรมในตำแหน่งเลขาธิการตั้งที่ระบุไว้ในบัญชีหมายเลข 1 ต่อท้ายพระราชบัญญัติ

ตามบัญชีดังกล่าว ตำแหน่งผู้รับราชการเสมือนตุลาการ ได้แก่

(1) ผู้ช่วยกรรมการศาลฎีกา (2) หัวหน้ากองรักษาทัน (3) หัวหน้ากองหมาย (4) หัวหน้ากองการเบ็ดเตล็ด (5) เลขานุการศาลฎีกา (6) ผู้ช่วยหัวหน้ากองรักษาทัน (7) ผู้ช่วยหัวหน้ากองหมาย (8) ผู้พิพากษาฝึกหัด (9) จำศาล (10) รองจำศาล (11) หัวหน้าแผนกในกองรักษาทัน (12) หัวหน้าแผนกในกองหมาย (13) เจ้าพนักงานยึดทรัพย์

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ.2477 มาตรา 5 บัญญัติไว้ว่า ข้าราชการตุลาการแบ่งออกเป็น 3 ประเภท (1) ข้าราชการตุลาการสามัญ ซึ่งการตั้งรวมอยู่ในทำเนียบปกติ (2) ข้าราชการตุลาการวิสามัญ ได้แก่ ผู้ซึ่งรัฐบาลจ้างรับราชการ (3) ตะติยะยุติธรรม ได้แก่ บุคคลผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญในกฎหมายอิสลาม

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ.2479 มาตรา 4 ได้อธิบายความหมายของ "ข้าราชการฝ่ายตุลาการ" โดยบัญญัติไว้ว่า ในพระราชบัญญัตินี้ "ข้าราชการฝ่ายตุลาการ" หมายความว่า ข้าราชการที่ได้รับแต่งตั้งให้ทำางานในกระทรวงยุติธรรม เว้นแต่ข้าราชการพลเรือนการเมือง และมาตรา 5 ของพระราชบัญญัตินี้ บัญญัติไว้ว่าข้าราชการฝ่ายตุลาการมี 5 ประเภท (1) ข้าราชการตุลาการสามัญ ได้แก่ ข้าราชการในตำแหน่งประจำผู้มีหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดี (2) ข้าราชการตุลาการวิสามัญ ได้แก่ ข้าราชการซึ่งรัฐบาลรับราชการในหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดี (3) ตะติยะยุติธรรม ได้แก่ ข้าราชการซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นผู้พิจารณาพิพากษาคดีที่ใช้กฎหมายอิสลาม (4) ข้าราชการตุลาการวิสามัญ ได้แก่ ข้าราชการในตำแหน่งประจำผู้มีหน้าที่ในทางตุลาการ (5) ข้าราชการตุลาการวิสามัญ ได้แก่ ข้าราชการซึ่งรัฐบาลจ้างรับราชการในหน้าที่ทางตุลาการ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ.2497 มาตรา 4 บัญญัติว่า "ข้าราชการฝ่ายตุลาการ" หมายความว่า ข้าราชการซึ่งรับราชการโดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนในกระทรวงยุติธรรม ฯลฯ และมาตรา 5 ได้แยกประเภทของข้าราชการตุลาการ ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ (1) ข้าราชการตุลาการ คือ ข้าราชการตุลาการผู้มีอำนาจและหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดี รวมตลอดถึงผู้ช่วยผู้พิพากษาและข้าราชการผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น ตามมาตรา 11 วรรคสอง ซึ่งได้

แก่ ตำแหน่งประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา ผู้พิพากษาศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง อธิบดีผู้พิพากษาศาสด ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ผู้พิพากษาศาลแพ่ง ผู้พิพากษาศาลอาญา ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ผู้พิพากษาและผู้ช่วยผู้พิพากษา นอกจากตำแหน่งดังกล่าวแล้ว อาจให้มีตำแหน่งข้าราชการตุลาการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งจะได้มีกฎกระทรวง กำหนดเทียบตำแหน่งดังกล่าวแล้ว กฎกระทรวง เช่นว่าน ให้ได้รับความเห็นชอบของ ก.ต. ก่อน) (2) ตะโตะยุติธรรม คือ ข้าราชการซึ่งได้รับแต่งตั้ง ให้เป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่ในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อกฎหมายอิสลาม (3) ข้าราชการตุลาการ ซึ่งแบ่งออกเป็น (ก) ข้าราชการตุลาการสามัญ คือ ข้าราชการผู้มีหน้าที่ในทางตุลาการ โดยได้รับเงินเดือนในอัตราสามัญ (ข) ข้าราชการตุลาการวิสามัญ คือ ข้าราชการผู้มีหน้าที่ในทางตุลาการ โดยได้รับเงินเดือนในอัตราวิสามัญ

สำหรับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521 ยังคง ใช้ความหมายของข้าราชการฝ่ายตุลาการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2497 แต่ได้มีการปรับปรุงข้อความบางตอน โดยในส่วนของความหมายของ ข้าราชการตุลาการอธิบายไว้เพียงว่า ข้าราชการตุลาการ คือ ข้าราชการผู้มีหน้าที่ในทางตุลาการไม่ได้แบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ดังที่ปรากฏในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2497

1.2 ในบางช่วงเวลาแห่งวิวัฒนาการของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ในส่วนของวินัยข้าราชการตุลาการมีการนำเอาบทบัญญัติของวินัยของข้าราชการพลเรือนมาใช้โดยอนุโลม คือพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2477 มาตรา 30 วรรคสอง บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา 60 แห่งรัฐธรรมนูญ วินัยข้าราชการตุลาการสามัญ ให้เป็นไปตามมาตรา 39 ถึง 49 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2476 โดยอนุโลม” และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2479 มาตรา 44 วรรคสอง บัญญัติไว้ว่า “วินัยข้าราชการฝ่ายตุลาการให้เป็นไปตามมาตรา 45 ถึงมาตรา 61 และมาตรา 63 ถึงมาตรา 64 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2479 โดยอนุโลม”

1.3 วินัยของตะโตะยุติธรรม โดยที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2477 เป็นกฎหมายฉบับแรกที่บัญญัติให้มีตำแหน่งตะโตะยุติธรรมขึ้น และกำหนดให้

วินัยของตะติยะยุคธรรมเป็นไปตามที่กำหนดไว้สำหรับข้าราชการตุลาการเพียงเท่าที่จะนำมาใช้ได้ ในส่วนที่เกี่ยวกับวินัยของตะติยะยุคธรรมที่ปรากฏในพระราชบัญญัติทุกฉบับที่ตามมาในภายหลังก็ยังคงบัญญัติไว้ในทำนองเดียวกันนี้

2. ข้อกำหนดวินัย ในการศึกษาเปรียบเทียบบทบัญญัติว่าด้วยข้อกำหนดวินัยของข้าราชการตุลาการมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญเพื่อให้ทราบว่าข้อกำหนดวินัยข้าราชการตุลาการในปัจจุบันแตกต่างจากในระยะเริ่มแรกอย่างไร และมีวิวัฒนาการแก้ไขเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงในเรื่องใดอย่างไร สำหรับวิธีการศึกษาจะใช้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521 และตารางที่ 1 แสดงการจัดหมวดหมู่ของบทบัญญัติเกี่ยวกับวินัยจากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการฉบับต่าง ๆ ในรูปแบบเดียวกันเป็นหลักในการพิจารณา ในเบื้องต้นจะเปรียบเทียบข้อกำหนดวินัยที่ปรากฏในพระราชบัญญัติฉบับปัจจุบันกับฉบับอื่น ๆ นำเสนอในรูปแบบของตารางแสดงการเปรียบเทียบมาตราที่ว่าด้วยข้อกำหนดวินัย และข้อสรุปที่ได้จากการเปรียบเทียบตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบมาตราที่ว่าด้วยข้อกำหนดวินัยในพระราชบัญญัติฉบับต่าง ๆ
ที่ใช้ในการศึกษา

พ.ศ. 2521	พ.ศ. 2497	พ.ศ. 2485	พ.ศ. 2482	พ.ศ. 2479	พ.ศ. 2477	พ.ศ. 2471
มาตรา 49	มาตรา 44	มาตรา 79	มาตรา 72	-	-	-
มาตรา 50	มาตรา 45	มาตรา 80	มาตรา 73	มาตรา 45	มาตรา 39	-
มาตรา 51	มาตรา 46	-	-	-	-	-
มาตรา 52	มาตรา 47	มาตรา 81	มาตรา 74	มาตรา 46	มาตรา 40	มาตรา 12
มาตรา 53	มาตรา 48	มาตรา 83	มาตรา 75, 76	มาตรา 47, 48	มาตรา 41, 42	-
มาตรา 54	มาตรา 49	มาตรา 84	มาตรา 77	มาตรา 49	มาตรา 43	มาตรา 10, 11
มาตรา 55	มาตรา 50	มาตรา 85	มาตรา 78	มาตรา 50	มาตรา 44	-
มาตรา 56	มาตรา 51	มาตรา 86	มาตรา 79	มาตรา 51, 52	มาตรา 45, 46	-
มาตรา 57	มาตรา 52	มาตรา 87	มาตรา 80	-	-	-
มาตรา 58	มาตรา 53	มาตรา 88	มาตรา 81	มาตรา 52	มาตรา 46	-
มาตรา 59	มาตรา 54	มาตรา 89	มาตรา 82	มาตรา 53	มาตรา 47	-
มาตรา 60	มาตรา 55	มาตรา 90	มาตรา 83	มาตรา 54	มาตรา 48	-
มาตรา 61	มาตรา 56	-	-	-	-	-
มาตรา 49 ถึงมาตรา 61 จาก	มาตรา 44 ถึงมาตรา 56 จาก	มาตรา 79 ถึงมาตรา 90 จาก	มาตรา 72 ถึงมาตรา 83 จาก	มาตรา 45 ถึงมาตรา 54 จาก	มาตรา 39 ถึงมาตรา 48 จาก	มาตรา 10 ถึงมาตรา 12 จาก
พ.ร.บ. ๓ ตุลาการ 2521	พ.ร.บ. ๓ ตุลาการ 2497	พ.ร.บ. ๓ ตุลาการ 2485	พ.ร.บ. ๓ ตุลาการ 2482	พ.ร.บ. ๓ พลเรือน 2479	พ.ร.บ. ๓ พลเรือน 2476	พ.ร.บ. ๓ ตุลาการ 2471

ข้อสรุปที่ได้จากการเปรียบเทียบบัญญัติที่ว่าด้วยข้อกำหนดวินัยข้าราชการ
ตุลาการ มีดังนี้

2.1 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ.2471 ซึ่งเป็นกฎหมาย
ข้าราชการตุลาการฉบับแรกได้วางรากฐานของข้อกำหนดวินัยข้าราชการ ซึ่งภายหลังข้อกำหนดวินัย
นี้ก็ยังมีบัญญัติใน พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการฉบับต่าง ๆ ทุกฉบับจนถึงปัจจุบัน ได้
แก้ วินัยบทที่กำหนดให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา การอุทิกเวลาให้แก่
ราชการ และการห้ามข้าราชการตุลาการเป็นตัวละครทำการในทางหุ้นส่วนบริษัท

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ.2471 บัญญัติไว้ว่า
“ข้าราชการตุลาการต้องปฏิบัติตามคำสั่ง เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม หรือหัวหน้าศาลในประเภท
งานที่เกี่ยวกับกิจการภายในของศาล แต่มีอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดี” ส่วนพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ.2477 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ.
2479. 2482. 2485. 2497 และ 2521 บัญญัติที่เกี่ยวข้องวินัยนี้โดยใช้ถ้อยคำแตกต่างกันไป คือ
กำหนดเงื่อนไขของการให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชาปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาไว้ว่า ถ้าไม่เห็นด้วย
กับคำสั่งนั้น ก็ให้เสนอคัดค้านเป็นลายลักษณ์อักษรได้ และในการปฏิบัติหน้าที่ราชการห้ามมิให้กระทำ
การข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจะเห็นได้ว่าบางส่วนของข้อกำหนดวินัยในบท
นี้เป็นส่วนขยายขอบเขตของบัญญัติเดิม และเป็นการตัดทอนข้อความบางส่วนที่มีอยู่เดิมออกไป

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2471 บัญญัติไว้ว่า
“ข้าราชการตุลาการต้องรักษาตนให้เป็นผู้มีชื่อเสียงดีและอุทิกเวลาทั้งหมดของตนให้แก่ราชการ”
และ “ห้ามมิให้ข้าราชการตุลาการประกอบกิจการค้าหรือเป็นตัวละครทำการในทางหุ้นส่วนหรือ
บริษัท” และต่อมาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการทุกฉบับก็บัญญัติไว้ทำนองเดียวกัน
แต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงข้อความบางตอน อย่างไรก็ตาม ความหมายก็ยังคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง

2.2 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2497 ได้มีข้อ
กำหนดวินัยอันมีวัตถุประสงค์ให้ข้าราชการตุลาการมีความเป็นกลางทางการเมือง ซึ่งเพ็ญมีบัญญัติเป็น
ครั้งแรกในพระราชบัญญัติฉบับนี้ บทบัญญัตินี้ว่า “ข้าราชการตุลาการจะเป็นสมาชิกในพรรคการเมือง
ไม่ได้ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผู้แทนทางการเมืองอื่นได้ข้าราชการตุลา
การจะเข้าเป็นตัวละครทำการในการโฆษณาหรือชักชวนใด ๆ ไม่ได้” และต่อมาในพระราชบัญญัติ
ฉบับปัจจุบันก็มีบัญญัติไว้ในการทำนองเดียวกัน

2.3 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2477 ได้บัญญัติให้นำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2476 ส่วนที่วาดด้วยวินัยมาใช้กับข้าราชการตุลาการ โดยอนุโลม และจากพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว เนื่องจากเป็นช่วงเวลาหลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตย จึงได้เริ่มกำหนดให้ข้าราชการต้องสนับสนุนการปกครองระบอบใหม่^๕ หลังจากนั้นในพระราชบัญญัติทุกฉบับต่อมาก็มีบัญญัติไว้ในทำนองเดียวกัน

2.4 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2477 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2479, 2482, 2485, 2497 และ 2521 มีข้อกำหนดวินัยเรื่องต่าง ๆ ในทำนองเดียวกัน ได้แก่ เรื่องการปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต การห้ามรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา ลุกภาพเรียบร้อยและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในหน้าที่ราชการ ห้ามดูหมิ่นเหยียดหยามบุคคลใด ไม่กระทำการอันเป็นเหตุให้แตกความสามัคคีระหว่างข้าราชการ ต้องอุตสาหะและอำนวยความสะดวกในหน้าที่ราชการ รักษาความลับของทางราชการ

2.5 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2497 และ 2521 ได้บัญญัติวินัยขึ้นเป็นการเฉพาะสำหรับผู้บังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายตุลาการให้มีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการทางวินัยแก่ผู้กระทำความผิดอย่างจริงจัง และกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาต้องรับผิดชอบในผลแห่งการละเลย ไม่ปฏิบัติหน้าที่ หรือปฏิบัติหน้าที่โดยไม่สุจริตของตน โดยถือว่าผู้บังคับบัญชานั้นกระทำผิดวินัยด้วย

3. การรักษาวินัย สำหรับข้าราชการตุลาการด้วยวิธีควบคุม ในรูปของกฎระเบียบที่พึงปฏิบัติ และบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามวินัยที่กำหนดไว้ ซึ่งการที่จะลงโทษทางวินัยกับผู้ใด จะต้องมั่นใจว่าเรื่องที่กล่าวหาเป็นความจริงและการลงโทษจะต้องเป็นไปโดยยุติธรรม ดังนั้น การรวบรวมพยานหลักฐานให้ได้ข้อเท็จจริง และเพื่อพิสูจน์ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยจริงหรือไม่ ถ้ากระทำผิดจริงก็จะได้ลงโทษผู้กระทำผิดวินัยนั้น โดยการรวบรวมหลักฐานเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงนี้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด กล่าวคือ ต้องกำหนดผู้มีอำนาจในการดำเนินการ ต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ ต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำพยานหลักฐานเข้าสู้กับข้อกล่าวหา เป็นต้น

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2471 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่า การลงโทษฐานผิดวินัยแก่ข้าราชการตุลาการ ให้เลขาธิการตรวจยุติธรรมตั้งกรรมการสอบ

ลวนจำนวนไม่น้อยกว่าสามนาย กรรมการนั้นต้องเป็นข้าราชการตุลาการ และนายหนึ่งต้องมียศ เล่มหรือสูงกว่าข้าราชการผู้ที่ต้องไต่ลวนนั้น เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมจะเข้านั่งเป็นกรรมการ ด้วยก็ได้ นอกจากนี้ ยังกำหนดให้ข้าราชการผู้ไม่มีโอกาสชี้แจงหรือนำพยานมาแสดง เสนาบดี กระทรวงยุติธรรมเป็นผู้พิจารณาสั่งลงโทษ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2477 ได้แก้ไขให้คณะกรรมการตุลาการมีอำนาจในการไต่ลวนข้าราชการตุลาการที่กระทำผิดวินัย และให้รายงานความเห็นไปยังรัฐมนตรีเพื่อสั่งลงโทษตามที่คณะกรรมการตุลาการเสนอมา และคำสั่งลงโทษนี้ให้ถือว่าเป็นอันเด็ดขาดถึงที่สุด ลวนโอกาสของผู้ถูกกล่าวหาที่จะชี้แจงหรือแก้ตัวยังคงมีเช่นเดิม

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2479 ยังคงกำหนดให้คณะกรรมการตุลาการมีอำนาจในการพิจารณาความผิดและกำหนดโทษทางวินัยของข้าราชการตุลาการ แต่ได้มีการแก้ไขจำแนกวิธีพิจารณาเป็น 2 กรณี คือ

กรณีความผิดร้ายแรงถึงขั้นไล่ออกหรือปลด ให้คณะกรรมการตุลาการจัดการไต่ลวน และรายงานผลเสนอรัฐมนตรีพร้อมด้วยความเห็นของคณะกรรมการตุลาการให้รัฐมนตรีสั่งลงโทษฐานผิดวินัยได้ตามที่คณะกรรมการตุลาการเสนอมา และคำสั่งลงโทษเช่นนี้ให้ถือว่าเป็นอันถึงที่สุด

กรณีความผิดไม่ร้ายแรงถึงกับจะต้องถูกไล่ออกหรือปลดก็ให้คณะกรรมการตุลาการมีอำนาจพิจารณาแล้วรายงานความเห็นต่อรัฐมนตรีให้รัฐมนตรีลงโทษฐานผิดวินัยได้ตามที่คณะกรรมการตุลาการเสนอมา และคำสั่งลงโทษเช่นนี้ให้ถือว่าเป็นอันถึงที่สุด

สำหรับโอกาสของผู้ถูกกล่าวหาเพื่อชี้แจงหรือแก้ตัวยังคงมีเช่นเดิม

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2482 ยังคงบทบัญญัติเกี่ยวกับการรักษาวินัย ไว้เช่นเดิม

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2485 ได้บัญญัติแก้ไขให้ประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษาหัวหน้าศาล มีอำนาจและหน้าที่แต่งตั้งคณะกรรมการชั้นอย่างน้อยสามนาย เพื่อทำการสอบสวนและรายงานให้ปลัดกระทรวงทราบและทำความเห็นรายงานไปยังคณะกรรมการตุลาการ โดยรัฐมนตรีเป็นผู้สั่งลงโทษ และบัญญัติให้การลอบลวนนั้นให้กระทำให้แล้วเสร็จโดยเร็ว กำหนดอย่างช้าไม่เกินสามสิบวัน นับแต่วันได้รับหรือตั้งเรื่องกล่าวหา ถ้ามีความจำเป็นซึ่งจะสอบสวนให้ทันภายในกำหนดนั้นไม่ได้ ก็ให้ขยายเวลาได้อีกไม่เกินสองครั้งแต่ละ

ครึ่ง เป็นเวลาไม่เกินสิบห้าวัน และต้องแสดงเหตุที่ต้องขยายเวลาไว้ด้วยทุกครั้ง แต่ถ้าขยายเวลาแล้วยังสอบสวนไม่แล้วเสร็จจะขยายเวลาต่อไปอีกได้ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2497 ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการรักษาวินัยไว้อย่างละเอียด โดยกำหนดให้กรณีที่ข้าราชการตุลาการถูกกล่าวหาหรือกรณีเป็นที่สงสัยว่ากระทำผิดวินัย ผู้บังคับบัญชาต้องดำเนินการสอบสวนชั้นต้น โดยมีข้อชี้แจง วิธีการสอบสวนชั้นต้นนี้ จะทำโดยให้มีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องชี้แจงเรื่องราวเป็นหนังสือหรือโดยบันทึกเรื่องราวและความเห็นก็ได้ นอกจากนี้ ได้แก้ไขอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสำหรับกรณีที่ข้าราชการตุลาการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงถึงขนาดโทษสถานไล่ออก ปลดออกหรือให้ออก โดยให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการชั้นอย่างน้อยสามคนเพื่อทำการสอบสวน ประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษา อธิบดีศาลเด็กและเยาวชนกลางหรืออธิบดีผู้พิพากษาศาล ในฐานะผู้บังคับบัญชา แล้วแต่กรณีสำหรับข้าราชการตุลาการซึ่งได้รับเงินเดือนชั้น 1 และ ชั้น 2 และตะติยะยุติธรรม

ผู้เป็นกรรมการต้องเป็นข้าราชการตุลาการ และยังคงให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาให้คำชี้แจง สำหรับระยะเวลาการสอบสวนก็กำหนดไว้ในลักษณะเดิม แต่เปลี่ยนแปลงผู้ที่มีอำนาจอนุมัติการขยายเวลาการสอบสวนจากเดิมเป็นอำนาจของรัฐมนตรี มาเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการชุดนั้น ๓ และผลการสอบสวนให้รายงานปลัดกระทรวงเพื่อทำความเห็นรายงานไปยังคณะกรรมการตุลาการ เพื่อให้คณะกรรมการตุลาการพิจารณาและสั่งลงโทษ

สำหรับกรณีที่ข้าราชการตุลาการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงอันเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ให้รัฐมนตรีพิจารณาสั่งไล่ออกหรือปลดออกจากราชการได้โดยไม่ต้องตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนและพิจารณา แต่ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการก่อน

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2521 ได้แก้ไขอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนกรณีข้าราชการตุลาการถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดอย่างร้ายแรง โดยกำหนดให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรี รวมทั้งอำนาจในการอนุมัติการขยายเวลาการสอบสวนก็กำหนดให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรี เมื่อสอบสวนเสร็จให้รายงานเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีโดยให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาตามลำดับและปลัดกระทรวงได้แสดงความเห็นเสียก่อน ปลัดกระทรวงเป็นผู้รายงานไปยังคณะกรรมการตุลาการ เมื่อคณะกรรมการตุลาการพิจารณาแล้ว จึงให้รัฐมนตรีเป็นผู้สั่งลงโทษ สำหรับกรณีที่ข้าราชการตุลาการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และเป็นกรณีความผิดปรากฏชัดแจ้ง ยังคงถือปฏิบัติเช่นเดิม

ในส่วนที่กล่าวถึงการรักษาวินัยของข้าราชการตุลาการ ประเด็นหนึ่งที่นำเสนอ
ใจคือการให้พักราชการ ซึ่งหมายถึงการสั่งให้ข้าราชการพ้นจากตำแหน่งระหว่างการสอบสวน
พิจารณาทางวินัย หรือระหว่างถูกฟ้องคดีอาญา หรือระหว่างต้องหาว่ากระทำความผิดทางอาญา
และงดเบิกจ่ายเงินเดือนและเงินอื่น ๆ ที่จ่ายเป็นรายเดือน ตลอดจนเงินช่วยเหลือต่าง ๆ ไว้
ก่อน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะไม่ให้ผู้นั้นอยู่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ เพื่อป้องกันมิให้เป็นอุปสรรคต่อการ
สอบสวนหรือพิจารณา หรือมิให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้น หรือเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่
ราชการในประการอื่น และถ้าสอบสวนได้ความจริงว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็จะได้สั่ง
ลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกตั้งแต่วันพักราชการได้ด้วย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ.2471 และพระราชบัญญัติ
ทุกฉบับที่ตามมา ต่างก็มีบทบัญญัติว่าด้วยการให้พักราชการทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม บทบัญญัตินี้มีความ
แตกต่างกันเล็กน้อยในรายละเอียดที่ปรากฏในพระราชบัญญัติฉบับต่าง ๆ ดังจะกล่าวถึงต่อไป

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ.2471 กำหนดให้เสนาศติ
กระทรวงยุติธรรม มีอำนาจสั่งให้ข้าราชการตุลาการพักราชการเป็นการชั่วคราวได้ระหว่างการ
ไต่สวนหรือพิจารณา กรณีที่ต้องไต่สวนเพื่อไล่ออก การให้พักหน้าที่ราชการนั้นให้พักได้ไม่เกินเวลา
ไต่สวนหรือพิจารณา เมื่อไต่สวนหรือพิจารณาแล้ว ถ้าปรากฏว่าข้าราชการผู้นั้นมิได้มีมลทินความผิด
ก็ให้กลับคืนเข้าตำแหน่งเดิม ถ้าปรากฏว่าถึงแม้การไต่สวนหรือพิจารณาจะไม่ได้ความเป็นลัทธิว่า
ผู้ที่ถูกสั่งให้พักได้กระทำความผิดแต่ก็มีมลทินอยู่ ถ้าเสนาศติกระทรวงยุติธรรมเห็นว่าจะให้กลับคืน
เข้าตำแหน่งเดิมก็ได้ แต่ถ้าเห็นว่าผู้นั้นยังอาจจะเป็นประโยชน์แก่ราชการในตำแหน่งอื่นใดที่เสมอ
หรือต่ำกว่าตำแหน่งเดิม จะรับเข้าตำแหน่งเช่นนั้นก็ได้

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ.2477 ได้แก้ไขเพิ่มเติมกรณี
ที่รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้ข้าราชการตุลาการพักราชการ โดยให้กระทำได้ในกรณีที่ต้องไต่สวนเพื่อ
ไล่ออกหรือปลดจากราชการหรือถูกฟ้องเป็นคดีอาญาในศาล

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ.2479 ได้นำพระราช
บัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2479 ลักษณะ 7 วินัยข้าราชการพลเรือน มาใช้กับ
ข้าราชการตุลาการ โดยอนุโลม ในส่วนของ การให้พักราชการ ไม่มีความแตกต่างจากที่บัญญัติไว้เดิม
ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ.2477

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2482 ได้แก้ไขเพิ่มเติม กรณีที่ข้าราชการตุลาการอาจถูกลงโทษปรับหรือพักราชการได้ คือ เมื่อถูกฟ้องคดีอาญา เว้นแต่คดีความผิดในลักษณะฐานลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำลงโดยสุจริตหรือมีกรณีที่ต้องหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงถูกลงโทษจนต้องปลดออก

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2485 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2497 ยังคงข้อความโดยทั่วไปเกี่ยวกับการสั่งให้ข้าราชการตุลาการพักราชการไว้เช่นเดิม แต่จากฉบับ พ.ศ. 2497 แก้ไขผู้มีอำนาจในการสั่งพักราชการ โดยกำหนดให้เป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชา คือ ให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรี สำหรับข้าราชการตุลาการทุกชั้น ประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษา อธิบดีศาลคดีและเยาวชนกลาง หรืออธิบดีผู้พิพากษามาตร แล้วแต่กรณี สำหรับข้าราชการซึ่งได้รับเงินเดือนชั้น 1 และ 2 และระเบียบยุติธรรม

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521 ได้แก้ไขให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีในการสั่งให้ข้าราชการตุลาการพักราชการ โดยให้ปลัดกระทรวงเป็นผู้เสนอความเห็น

4. การลงโทษ ในการศึกษาเปรียบเทียบบทบัญญัติที่ว่าด้วยการลงโทษบทวินัยข้าราชการตุลาการที่กระทำความผิดวินัยนั้น จะพิจารณาถึงสถาน โทษทางวินัยและสิทธิร้องทุกข์ของข้าราชการเป็นประเด็นสำคัญ

สถาน โทษทางวินัยสำหรับข้าราชการตุลาการ เดิมตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2471 ได้กำหนดโทษทางวินัยไว้ 4 สถาน คือ ไล่ออก ลดตำแหน่งหรือลดชั้น ตัดเงินเดือน และตำหนิโทษเป็นลายลักษณ์อักษร ต่อมาในระหว่างปี 2471 - 2521 ได้มีการแก้ไขกำหนดโทษทางวินัยโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการฉบับต่าง ๆ อีก 4 ครั้ง ดังนี้ คือ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2477 ได้แก้ไขโทษลดตำแหน่งหรือลดชั้นเป็นลดชั้นเงินเดือน ส่วนโทษสถานอื่นยังคงอยู่อย่างเดิม

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2479 ได้แก้ไขตัดโทษลดชั้นเงินเดือนและเปลี่ยนเป็นโทษปลดออก กับเพิ่มโทษภาคทัณฑ์อีกสถานหนึ่ง ดังนั้น ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงมีโทษทางวินัย 5 สถาน คือ ไล่ออก ปลด ตัดเงินเดือน ตำหนิโทษ และภาคทัณฑ์

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2482 ยังคงสถานโทษทางวินัยไว้เช่นเดิม

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2485 ได้แก้ไขเพิ่มโทษใหม่เติมอีกสถานหนึ่งคือ โทษลดอันดับเงินเดือน และตัดการตำหนิโทษออก ดังนั้น โทษผิดวินัยตามพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงมี 5 สถาน เช่นเดิมคือ ไล่ออก ปลดออก ลดอันดับเงินเดือน ตัดเงินเดือน และภาคทัณฑ์

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2497 ได้แก้ไขเพิ่มโทษให้ออก และงดบำเหน็จความชอบ และแก้ไขตัดโทษลดอันดับเงินเดือน และโทษตัดเงินเดือน ดังนั้น โทษผิดวินัยตามพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงมี 5 สถาน คือ ไล่ออก ปลดออก ให้ออก งดบำเหน็จความชอบ และภาคทัณฑ์ โดยยังคงให้เรื่อยมาจนถึงทุกวันนี้

สำหรับบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิร้องทุกข์ของข้าราชการตุลาการ ในระยะเริ่มแรกที่ประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2471 และ 2477 ยังไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องไว้แต่อย่างใด ต่อมาในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2479 ได้บัญญัติให้นำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2479 ส่วนที่ว่าด้วยวินัยมาใช้กับข้าราชการตุลาการ โดยอนุโลม และจากพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิร้องทุกข์ของข้าราชการขึ้นเป็นครั้งแรก โดยให้ข้าราชการที่ถูกลงโทษทางวินัย ถ้าเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมในคำสั่งลงโทษ ก็มีสิทธิร้องทุกข์ได้ แต่ถ้าปรากฏว่าเป็นการร้องทุกข์เท็จ ให้ถือว่าเป็นการผิดวินัยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการฉบับต่อมา คือ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2482 ไม่ได้ให้สิทธิร้องทุกข์กับข้าราชการตุลาการ จากบทบัญญัติฉบับดังกล่าวกำหนดให้ข้าราชการตุลาการลาพักร้อนหรือลาป่วยเท่านั้นที่มีสิทธิร้องทุกข์ แต่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2485 ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ จึงได้กำหนดวางเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีดำเนินการร้องทุกข์ไว้ ในกฎหมายเป็นหมวดหนึ่งต่างหากโดยเฉพาะ จนถึงปี 2497 ได้มีการแก้ไขตัดหมวดการร้องทุกข์ออกไป โดยมีบทบัญญัติที่เป็นหลักประกันเพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ข้าราชการตุลาการ คือ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2497 กำหนดไว้ว่า ในกรณีที่ปรากฏว่าคำสั่งลงโทษทางวินัยได้สั่งไปโดยผิดพลาด ให้รัฐมนตรีมีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เป็นคุณแก่ผู้ลงโทษได้ แต่การแก้ไขเปลี่ยนแปลงเช่นนี้จะต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการตุลาการ เลขาธิการและบทบัญญัตินี้ก็ใช้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

๒. ศึกษาเปรียบเทียบพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521 กับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518

จากการศึกษาถึงวิวัฒนาการของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการจะเห็นว่า ในบางช่วงของวิวัฒนาการของกลไกทางวินัยของข้าราชการตุลาการได้นำเอาบทบัญญัติของวินัยข้าราชการพลเรือนมาใช้โดยอนุโลม คือ ในปี พ.ศ. 2477 และปี พ.ศ. 2479 ผู้เขียนจึงคิดว่าควรที่จะนำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 อันเป็นฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมาทำการศึกษาเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการฉบับปัจจุบัน คือ ฉบับ พ.ศ. 2521 เพื่อพิจารณาถึงความเหมือนและความแตกต่างของบทบัญญัติที่ว่าด้วยวินัยพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ เนื่องจากมีวิวัฒนาการในช่วงเริ่มต้นเชื่อมโยงกัน ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษามากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ จะทำการศึกษาเปรียบเทียบในประเด็นของข้อกำหนดวินัย การรักษาวินัยและการลงโทษ

1. ข้อกำหนดวินัย สำหรับข้าราชการตุลาการและข้าราชการพลเรือน เท่าที่ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบมาตรา 49 ถึงมาตรา 61 ของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ 2521 และมาตรา 65 ถึงมาตรา 82 ของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 พบว่าบทบัญญัติที่ว่าด้วยข้อกำหนดวินัยของข้าราชการทั้งสองประเภทไม่มีความแตกต่างกันในเนื้อหา เพียงแต่การเรียบเรียงถ้อยคำและการจัดวางบทบัญญัติแตกต่างกันบ้าง เล็กน้อย ซึ่งจะนำเสนอในรูปแบบของตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบมาตราที่วาดด้วยข้อกำหนดวินัยของข้าราชการตุลาการและ
ข้าราชการพลเรือนจากพระราชบัญญัติฉบับปัจจุบัน

พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521	พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518
<p><u>มาตรา 49</u> ข้าราชการตุลาการต้องรักษา วินัยตามที่บัญญัติไว้ ในหมวดนี้ โดยเคร่งครัด และ ในเวลาพิจารณาพิพากษาคดีต้องอยู่ใน มรรยาทอันดีงาม ผู้ใดฝ่าฝืนจักต้อง ได้รับ โทษตามที่บัญญัติไว้ ในหมวด 3 แห่งลักษณะนี้</p>	<p><u>มาตรา 65</u> ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษา วินัย โดยเคร่งครัดอยู่ เสมอ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ ปฏิบัติตามถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัย จักต้อง ได้รับ โทษตามที่บัญญัติไว้ ในหมวดนี้</p>
<p><u>มาตรา 50</u> ข้าราชการตุลาการต้องสนับสนุน การปกครองระบบประชาธิปไตยตามรัฐ ธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ</p>	<p><u>มาตรา 66</u> ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องสนับสนุน การปกครองระบบประชาธิปไตยตามรัฐ ธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ</p>
<p><u>มาตรา 51</u> ข้าราชการตุลาการจะเป็น กรรมการพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง ไม่ได้ ในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา หรือผู้แทนทางการเมืองอื่นใด ข้าราชการ ตุลาการจะเป็นตัวกระทำการร่วมกระทำ การ หรือสนับสนุน ใน การโฆษณาหรือชัก ชวนใด ๆ ไม่ได้</p>	<p><u>มาตรา 80</u> ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องไม่ เป็นกรรมการพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ใน พรรคการเมือง</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ)

พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521	พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518
<p>มาตรา 52 ข้าราชการตุลาการต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการ โดยชอบด้วยกฎหมาย ห้ามมิให้ขัดชั้นหลักเลียง ถ้าไม่เห็นพ้องด้วยคำสั่งนั้นจะเสนอความเห็นคัดค้านเป็นหนังสือก็ได้ แต่ต้องเสนอโดยด่วน และเมื่อได้คัดค้านดังกล่าวแล้ว ผู้บังคับบัญชามีได้สั่งถอนหรือแก้คำสั่งที่สั่งไป ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม แต่ให้ผู้บังคับบัญชารายงานชั้นไปยังปลัดกระทรวงยุติธรรมตามลำดับ</p> <p>ในการปฏิบัติราชการ ห้ามมิให้กระทำการข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน เว้นแต่จะได้รับอนุญาต</p>	<p>มาตรา 71 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการ โดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ ห้ามมิให้ขัดชั้นหรือหลักเลียง</p> <p>การขัดคำสั่งหรือหลักเลียง ไม่ปฏิบัติคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการ โดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง</p> <p>มาตรา 72 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องปฏิบัติราชการ โดยมีให้เป็นการกระทำข้ามผู้บังคับบัญชาผู้บังคับเหนือตน เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นไปเป็นผู้สั่งให้กระทำ หรือได้รับ อนุญาตเป็นพิเศษชั่วคราว</p>
<p>มาตรา 53 ข้าราชการตุลาการต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความระมัดระวัง มิให้เสียหายแก่ราชการ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และเที่ยงธรรม</p> <p>ข้าราชการตุลาการต้องไม่รายงาน</p>	<p>มาตรา 67 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม</p> <p>ห้ามมิให้อำคัยหรือยอมให้ผู้อื่นอำคัยอำนาจหน้าที่ราชการของตน ไม่ว่าจะโดยทาง</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ)

<p>พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2521</p>	<p>พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518</p>
<p>งานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา การรายงานโดย บกบิตข้อความที่ควรต้องบอก ถือว่าเป็นราย งานเท็จด้วย</p> <p>มาตรา 54 ข้าราชการตุลาการต้องอุทิศ เวลาของตนให้แก่ราชการ จะละทิ้งหรือ ทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้</p> <p>ข้าราชการตุลาการต้องไม่ ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ หรือกระทำกิจ การใดอันเป็นกระทบเทือนถึงการปฏิบัติหน้า ที่หรือเสื่อมเสียถึงเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่ง หน้าที่ราชการ</p> <p>ข้าราชการตุลาการต้องไม่เป็น กรรมการผู้จัดการ หรือที่ปรึกษากฎหมาย หรือตำราประจำตำแหน่งใดที่มีลักษณะงานคล้าย คลึงกันนั้น ในห้างหุ้นส่วนบริษัท</p>	<p>ตรงหรือทางอ้อมหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือ ผู้อื่น</p> <p>มาตรา 73 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องไม่ รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา การรายงานโดย บกบิตข้อความซึ่งควรต้องบอก ถือว่าเป็นการ รายงานเท็จด้วย</p> <p>การรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชาอัน เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง</p> <p>มาตรา 75 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องอุทิศ เวลาของตนให้แก่ราชการจะละทิ้งหรือทอดทิ้ง หน้าที่ราชการมิได้</p> <p>การละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มี เหตุผลอันสมควร เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการ อย่างร้ายแรงหรือละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกัน คราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดย ไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือโดยมีพฤติการณ์อัน แสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบทาง ราชการ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง</p> <p>มาตรา 78 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องไม่</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ)

พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521	พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518
<p>ข้าราชการตุลาการต้องไม่เป็น กรรมการในรัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของ รัฐในทำนองเดียวกัน วันแต่ละจะได้รับอนุมัติ จากคณะกรรมการตุลาการ</p> <p>มาตรา 55 ข้าราชการตุลาการต้องรักษา ชื่อเสียงมิให้ชู้ชื่อน่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว ห้ามมิให้ประพฤติตนเป็นคน เลพล มีหนี้สินรุงรัง เสพของมึนเมาจนไม่ สามารถครองสติได้ เล่นการพนันเป็นอาชญา กระทำความผิดอาญาหรือกระทำอื่นใดซึ่ง ความประพฤติหรือการกระทำดังกล่าว อาจ ทำให้เสียเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่ ราชการ</p>	<p>กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผล ประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรม หรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ ราชการของตน</p> <p>มาตรา 79 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องไม่ เป็นกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือ ดำรงตำแหน่งอื่นใด ที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกัน นั้น ในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท</p> <p>มาตรา 81 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องไม่ กระทำการอื่น ได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วเช่น ประพฤติตนเป็นคนเลพล เสพของมึนเมาจน ไม่สามารถครองสติได้ หมกมุ่นในการพนัน กระทำหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอื่นใด ซึ่งอาจ ทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ ราชการของตน</p> <p>การกระทำผิดอาญาจนได้รับ โทษจำ คุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่โทษสำหรับ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิด ลหุโทษ หรือกระทำหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการ อื่นใดอัน ได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ)

พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521	พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518
<p>มาตรา 56 ข้าราชการตุลาการต้องสุภาพเรียบร้อยและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในหน้าที่ราชการ</p> <p>ห้ามมิให้ดูหมิ่นเหยียดหยามบุคคลใด ๆ</p>	<p>มาตรา 76 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องสุภาพเรียบร้อยและรักษาความสามัคคีระหว่างข้าราชการและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในหน้าที่ราชการ</p> <p>มาตรา 77 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องสุภาพเรียบร้อย ต้องรับ ให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรมและ ให้ความลงเคราะห์แก่ประชาชนที่มาติดต่อในราชการอันเกี่ยวกับหน้าที่ของตน โดยไม่ชักช้า ห้ามมิให้ดูหมิ่นเหยียดหยาม กดขี่หรือข่มเหงราษฎร</p>
<p>มาตรา 57 ข้าราชการตุลาการต้องถือและปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ</p>	<p>มาตรา 68 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล และต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการและมติคณะรัฐมนตรี ให้เกิดผลดี หรือความก้าวหน้าแก่ราชการด้วยความอุตสาหะเอาใจใส่และระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ</p> <p>การประมาทเลินเล่อ ในหน้าที่ราชการหรือปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยจงใจ ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของทางราชการ หรือมติคณะรัฐมนตรี อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ)

พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2521	พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518
<p><u>มาตรา 58</u> ข้าราชการตุลาการต้องไม่กระทำการอันเป็นเหตุให้แตกความสามัคคีระหว่างข้าราชการ</p> <p><u>มาตรา 59</u> ข้าราชการตุลาการต้องอดลาหะและอำนวยความสะดวกในหน้าที่ราชการ</p> <p><u>มาตรา 60</u> ข้าราชการตุลาการต้องรักษาความลับของทางราชการ</p> <p><u>มาตรา 61</u> ผู้บังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายตุลาการผู้ใดรู้ว่าผู้ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดแล้ว ไม่จัดการสอบสวนพิจารณาและดำเนินการตามความในหมวด 2 และ 3 แห่งลักษณะนี้ หรือตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน แล้วแต่กรณี หรือ ไม่จัด</p>	<p><u>มาตรา 76</u> ข้าราชการพลเรือนต้องสุภาพเรียบร้อยและรักษาความสามัคคีระหว่างข้าราชการและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในหน้าที่ราชการ</p> <p><u>มาตรา 68</u> ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล และต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการและมติคณะรัฐมนตรี ให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการด้วยความอดุลาหะเอาใจใส่และระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ</p> <p><u>มาตรา 70</u> ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาความลับของทางราชการ</p> <p>การเปิดเผยความลับของทางราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง</p> <p><u>มาตรา 82</u> ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ส่งเสริมและดูแลระมัดระวังให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามวินัย</p> <p>ถ้าผู้บังคับบัญชารู้ว่าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาค้นใดกระทำความผิดวินัยจะต้องดำเนินการทางวินัยทันที ถ้าเห็นว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยที่จะต้อง</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ)

พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521	พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518
การลงโทษตามอำนาจหน้าที่ หรือจัดการลงโทษ โดย ไม่ลุล่วง ให้อำนาจผู้บังคับบัญชาผู้นั้นกระทำความผิดวินัย	ได้รับโทษและอยู่ในอำนาจของตนที่จะสั่งลงโทษได้ ให้สั่งลงโทษ แต่ถ้าเห็นว่าผู้นั้นควรจะต้องได้รับโทษสูงกว่าที่ตนมีอำนาจสั่งลงโทษ ให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาของผู้กระทำความผิดวินัย เห็นชอบ เใบ เพื่อให้พิจารณาดำเนินการสั่งลงโทษตามควรแก่กรณี ผู้บังคับบัญชาผู้ใดละเลย ไม่ปฏิบัติหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรานี้ โดย ไม่ลุล่วง ให้อำนาจผู้นั้นกระทำความผิดวินัย

2. การรักษาวินัย จากมาตรา 69 ถึงมาตรา 75 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521 และมาตรา 86 ถึงมาตรา 93 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 เท่าที่ได้ทำการศึกษาพบว่าในส่วนของข้าราชการตุลาการได้กล่าวถึงการลอบลวนชั้นต้น เมื่อข้าราชการตุลาการถูกกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่ากระทำความผิดวินัย แต่ในส่วนของข้าราชการพลเรือนมิได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการลอบลวนชั้นต้น แต่บัญญัติว่าต้องดำเนินการทางวินัยเมื่อมีการกระทำความผิดวินัย บทบัญญัติของข้าราชการทั้งสองประเภทได้กล่าวถึงการแต่งตั้งคณะกรรมการลอบลวนสำหรับกรณีข้าราชการถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ทั้งนี้จากพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะทำการลอบลวนชั้นต้นหรือดำเนินการทางวินัย นอกจากนี้การกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ที่มีโทษถึงไล่ออก บลตออก หรือให้ออก แต่ด้วยเหตุที่สายการบังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนซับซ้อนกว่าข้าราชการตุลาการ ต้องครอบคลุมถึงข้าราชการหลายหน่วยงาน หลายสังกัด จึงมีรายละเอียดเกี่ยวกับอำนาจของผู้แต่งตั้งคณะกรรมการลอบลวน การ

รายผลการสอบสวนที่ประกอบด้วยขั้นตอนยุ่งยากกว่าทางข้าราชการตุลาการ และเช่นกันในส่วนของกรณีที่ข้าราชการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ก็ดำเนินการลงโทษได้โดยไม่ต้องสอบสวน บทบัญญัติที่มีอยู่ในพระราชบัญญัติทั้งของฉบับ นอกจากนี้ในเรื่องการสั่งให้ข้าราชการสำหรับข้าราชการทั้งสองประเภท ก็มีบทบัญญัติไว้ในทำนองเดียวกันว่ากรณีที่ข้าราชการผู้ใดมีกรณีที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือถูกฟ้องคดีอาญา เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ให้ผู้มีอำนาจสั่งข้าราชการได้ อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่ต่างกันก็คือข้าราชการพลเรือนมีการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน เพื่อรอฟังผลการสอบสวนพิจารณา ในขณะที่ข้าราชการตุลาการไม่มีบทบัญญัติเช่นว่านี้ ในพระราชบัญญัติฉบับปัจจุบัน

3. การลงโทษ ในที่นี้จะศึกษาเปรียบเทียบบทบัญญัติที่ว่าการลงโทษทางวินัยของข้าราชการตุลาการและข้าราชการพลเรือน พิจารณาจากมาตรา 69 ถึงมาตรา 75 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521 และมาตรา 83 ถึงมาตรา 86 และมาตรา 102 ถึงมาตรา 107 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ในประเด็นของสถานโทษทางวินัยและสิทธิร้องทุกข์และอุทธรณ์

สถานโทษทางวินัยของข้าราชการตุลาการในปัจจุบันมี 5 สถาน คือ ไล่ออก บลดออก ให้ออก งดบำเหน็จความชอบ และภาคทัณฑ์ ส่วนของข้าราชการพลเรือนในปัจจุบันมี 6 สถาน คือ ไล่ออก บลดออก ให้ออก ลดขั้นเงินเดือน ตัดเงินเดือนและภาคทัณฑ์ ส่วนโทษสำหรับการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงของข้าราชการทั้งสองประเภทกำหนดสถานโทษไว้เช่นเดียวกัน คือ ไล่ออก บลดออก และให้ออก

ในส่วนที่กล่าวถึงสิทธิร้องทุกข์ของข้าราชการ สำหรับข้าราชการตุลาการในปัจจุบัน ไม่ได้กล่าวถึงสิทธิไว้อย่างชัดเจน แต่แฝงอยู่ในบทบัญญัติที่กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษทางวินัยที่เป็นไปโดยผิดหลงได้ ในทางเป็นคุณแก่ผู้ลงโทษ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงเช่นนี้จะต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการตุลาการเสียก่อน ซึ่งก็น่าจะเป็นหลักประกันเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ข้าราชการตุลาการได้ในระดับหนึ่ง ทั้งนี้ เป็นเพราะคณะกรรมการตุลาการเป็นหลักประกันที่สำคัญยิ่งในการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตุลาการ เกี่ยวกับสิทธิในการร้องทุกข์และอุทธรณ์ของข้าราชการพลเรือน จะเห็นว่าสำหรับข้าราชการพลเรือนได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้มาก โดยได้แยกการร้องทุกข์เป็นหมวดหนึ่ง และการอุทธรณ์เป็นอีกหมวด

หนึ่งต่างหากออกไป ซึ่งบัญญัติว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดเห็นว่าผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตน ไม่ถูกต้อง หรือ ไม่ปฏิบัติต่อตน ให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และเป็นกรณีที่ ไม่มีสิทธิอุทธรณ์ ผู้นั้นอาจร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาได้ ในส่วนของการอุทธรณ์ได้บัญญัติไว้ว่าผู้ใดถูกสั่งลงโทษหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการตามพระราชบัญญัติด้วยเหตุใด ๆ เว้นแต่การให้ออกจากราชการไว้ก่อน ให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ได้ การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือนหรือลดขั้นเงินเดือน ให้อุทธรณ์ต่อผู้บังคับบัญชาภายในสิบห้าวันนับแต่วันทราบคำสั่ง และการอุทธรณ์คำสั่งให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก ให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ได้วินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว ผู้ถูกคำสั่งลงโทษเห็นว่าตน ไม่ได้รับความเป็นธรรม ย่อมมีสิทธิที่จะฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในหนึ่ง เดือน นับแต่วันที่ ได้รับทราบคำวินิจฉัยอุทธรณ์นั้น

วินัยข้าราชการตุลาการ

วินัยข้าราชการตุลาการมีลักษณะ เป็นข้อบัญญัติ เพื่อควบคุมและส่งเสริมให้ข้าราชการตุลาการอยู่ในกรอบแห่งความประพฤติอันดีงามและเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับข้าราชการตุลาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในปัจจุบันมีการขยายขอบเขตของงานศาลยุติธรรมให้กว้างขวางขึ้น ทั้งใน แผนพัฒนาฯ และกระทรวงยุติธรรมฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2525-2529) กำหนดให้มีการเร่งรัดจัดตั้งศาลเพิ่มขึ้น ในส่วนภูมิภาค เพิ่มจำนวนศาลแขวงในกรุงเทพมหานคร จัดตั้งศาลภาคี อารกกลาง จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนเพิ่มขึ้น ในส่วนภูมิภาค และแผนพัฒนาฯ และกระทรวงยุติธรรมฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2530-2534) ก็ได้กำหนดแผนงานเร่งรัดการพิจารณาคดีของศาล แผนงานสร้างความเป็นธรรมในด้านการอำนวยความยุติธรรม และแผนงานพัฒนาศาลคดีเด็กและเยาวชน โดยมีโครงการต่าง ๆ มารองรับได้แก่ การจัดตั้งศาลแพ่งกรุงเทพเหนือและศาลอาญากรุงเทพเหนือ การจัดตั้งศาลแรงงานภาค และการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนเพิ่มขึ้น ในส่วนภูมิภาค เป็นต้น จากนี้ เปรียบยั่งกล่าว เป็นผล ให้มีการเพิ่มจำนวนข้าราชการตุลาการมากขึ้น เป็นลำดับ ดังนั้น การมีข้อกำหนดวินัยสำหรับข้าราชการตุลาการจึง เป็นสิ่งจำเป็น ในการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลที่อยู่ร่วมกัน เป็นจำนวนมาก อันจะมีผลสะท้อน ไปถึงความเป็นระเบียบและความมีประสิทธิภาพในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาลยุติธรรมเป็นลวบรวม

ก. จุดมุ่งหมายของวินัยข้าราชการตุลาการ เพื่อควบคุมความประพฤติของข้าราชการตุลาการในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปอย่างเที่ยงธรรมและเป็นที่ยอมรับของคู่ความและประชาชนโดยทั่วไป ข้อปฏิบัติทางวินัยใช้ลงโทษตัวบุคคลคือข้าราชการตุลาการให้มีบุคลิกลักษณะพฤติกรรมเหมาะสม และเป็นคนแก่ราชการ กล่าวคือ ควบคุมให้เว้นจากการประพฤติต่าง ๆ ที่จะทำให้เสื่อมเสียต่อชื่อเสียงและเกียรติคุณของข้าราชการตุลาการ อันจะกระทบต่อความเลื่อมใสศรัทธาของประชาชน ที่มีต่อการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาล จนท้ายที่สุดก็จะกระทบต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุขได้ วินัยควบคุมข้าราชการตุลาการให้ประพฤติในสิ่งที่ควรประพฤติ ละเว้นในสิ่งที่ควรละเว้น กล่าวคือประพฤติตามหลักความประพฤติของคนดี เพราะสังคมถือว่าข้าราชการตุลาการที่ดีนอกจากจะมีความรู้ความฉลาดมาดดี ปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีด้วยความยุติธรรมปราศจากอคติ ยังต้องเป็นคนดีเป็นผู้นำทางจริยธรรมและศีลธรรมในสังคม ข้าราชการตุลาการถูกมองว่าเป็นบุคคลผู้ทรงไว้ซึ่งความยุติธรรมและคุณธรรม จึงได้รับการยกย่องจากสังคมในระดับสูง

เนื่องจากภาพพจน์ดังกล่าว ทำให้ข้าราชการตุลาการต้องคอยระมัดระวังในความประพฤติปฏิบัติตลอดเวลา และต้องคอยควบคุมความประพฤติของตนอย่างเคร่งครัด ไม่สามารถประพฤติตนเยี่ยงข้าราชการประเภทอื่น ๆ ได้ แม้จะเป็นนอกเวลาราชการ เช่น การดื่มสุราหลังเลิกงาน เพราะจะทำให้ผู้คนที่พบเห็นหมดความเคารพเลื่อมใส ศรัทธา จากการประพฤติตนอย่างเคร่งครัดนี้ จึงทำให้คนภายนอกมองว่าข้าราชการตุลาการคงจะมีวินัยที่ปลีกย่อยต่างไปจากข้าราชการประเภทอื่น ๆ ซึ่งแท้จริงแล้วมิได้เป็นเช่นนั้น เป็นสิ่งที่เกิดจากความรู้สึกสำนึกของข้าราชการตุลาการ อันเรียกได้ว่าเป็นวินัยในตนเองของข้าราชการตุลาการ และเพื่อช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีนี้ คณะกรรมการตุลาการก็ได้จัดทำประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการขึ้น ในปีพ.ศ. 2529 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการวางแนวทางให้ข้าราชการตุลาการปฏิบัติ ในลักษณะทางสายกลางซึ่งข้าราชการตุลาการส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดสามารถยึดถือได้ปฏิบัติโดยไม่มีควมลำบากใจใด ๆ

ข. ข้อกำหนดวินัยของข้าราชการตุลาการ

วินัยที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521 ให้ข้าราชการตุลาการพึงยึดถือเป็นแบบแผนในการควบคุมความประพฤติ มีดังนี้

1. ต้องรักษาวินัย โดยเคร่งครัดและในเวลาพิจารณาคดีต้องอยู่ในมรรยาทอันดีงาม

2. ต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ
3. จะเป็นกรรมการพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมืองไม่ได้ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาหรือผู้แทนการเมืองอื่นใด จะเข้าเป็นตัวกระทำการ ร่วมกระทำการ หรือสนับสนุนในการโฆษณาหรือชักชวนใด ๆ ไม่ได้
4. ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่ง ในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมาย ห้ามมิให้ขัดขืนหลีกเลี่ยง ถ้าไม่เห็นพ้องด้วยคำสั่งนั้นจะ เสนอความเห็นคัดค้านเป็นหนังสือก็ได้ แต่ต้องเสนอโดยด่วน และเมื่อได้คัดค้านดังกล่าวแล้ว ผู้บังคับบัญชามีได้สั่งถอนหรือแก้คำสั่งที่สั่งไป ผู้ปฏิบัติบังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม แต่ให้ผู้บังคับบัญชารับรายงานขึ้น ไปยังปลัดกระทรวง ยุติธรรมตามลำดับ ในการปฏิบัติราชการ ห้ามมิให้กระทำการข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน เว้นแต่จะได้รับอนุญาต
5. ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความระมัดระวัง มิให้เสียหายแก่ราชการ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และเที่ยงธรรมต้อง ไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา การรายงานโดยบกบิตข้อความที่ควรต้องบอก ถือว่าเป็นรายงานเท็จด้วย
6. ต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้ ต้อง ไม่ประกอบอาชีพ หรือวิชาชีพ หรือกระทำการกิจการใดอันเป็นการกระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติหน้าที่ หรือเสื่อมเสียถึงเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่ราชการ ต้องไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือที่ปรึกษากฎหมาย หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้น ในห้างหุ้นส่วนบริษัท ต้องไม่เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐในทำนองเดียวกัน เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการตุลาการ
7. ต้องรักษาชื่อเสียงมิให้ช้านชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว ห้ามมิให้ประพฤติตนเป็นคนเสเพล มีหนี้สินรุงรัง เสนอของมีเงินมาจน ไม่สามารถครองสติได้ เล่นการพนันเป็นอาจิม กระทำ ความผิดอาญา หรือกระทำการอื่นใด ซึ่งความประพฤติหรือการกระทำดังกล่าวอาจทำให้ เสี่ยงเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่ราชการ
8. ต้องสุภาพเรียบร้อยและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในหน้าที่ราชการ ห้ามมิให้ดูหมิ่นเหยียดหยามบุคคลใด ๆ
9. ต้องถือและปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

10. ต้องไม่กระทำการอันเป็นเหตุให้แตกสามัคคีระหว่างข้าราชการ
11. ต้องอุตสาหะและอำนวยความสะดวกในหน้าที่ราชการ
12. ต้องรักษาความลับของทางราชการ

วินัยของข้าราชการตุลาการตาม พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ.2521 อาจจำแนกออกได้เป็น 4 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1. วินัยต่อผู้บังคับบัญชา การที่ต้องกำหนดวินัยสำหรับข้าราชการตุลาการพึงปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชาไว้ก็เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาสามารถควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาได้ หรือสั่งงานได้ตามหน้าที่ วินัยต่อผู้บังคับบัญชา ได้แก่

- 1.1 ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการ โดยชอบด้วยกฎหมาย
- 1.2 ไม่กระทำการขัดผู้บังคับบัญชาเหนือตน เว้นแต่จะได้รับอนุญาต
- 1.3 ไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา การรายงาน โดยปกปิดข้อความที่ควรต้องบอก ถือว่าเป็นรายงานเท็จด้วย

2. วินัยต่อผู้ร่วมงาน เป็นวินัยที่กำหนดขึ้นสำหรับข้าราชการตุลาการพึงปฏิบัติต่อผู้ร่วมงาน ทั้งนี้ ข้าราชการตุลาการจะต้องปฏิบัติหน้าที่ทั้งในทางอรรถคดี และในการธุรการจะต้องปฏิบัติราชการร่วมกับข้าราชการตุลาการและข้าราชการธุรการ ต้องอาศัยความร่วมมือประสานงานระหว่างข้าราชการด้วยกัน วินัยที่ข้าราชการตุลาการพึงปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานสรุปได้ดังนี้ คือ

- 2.1 สุภาพเรียบร้อยและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในหน้าที่ราชการ
- 2.2 ไม่กระทำการอันเป็นเหตุให้แตกความสามัคคีระหว่างข้าราชการ

3. วินัยต่อประชาชน เป็นวินัยที่กำหนดขึ้นสำหรับข้าราชการตุลาการพึงปฏิบัติต่อประชาชน ทั้งนี้ ในราชการฝ่ายธุรการของศาลส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับประชาชน และมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญอยู่ที่การให้บริการที่ดีแก่ประชาชน ข้าราชการตุลาการในฐานะผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ธุรการศาล จึงต้องปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างและอบรมผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของศาลเพื่อให้ประชาชนเกิดทัศนคติที่ดีต่อระบบงานของศาล โดยส่วนรวม ดังนั้น ข้าราชการตุลาการจึงต้องมีวินัยที่พึงปฏิบัติต่อประชาชนด้วยเช่นกัน ได้แก่

- 3.1 ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามบุคคลใด ๆ
- 3.2 ต้องอุตสาหะและอำนวยความสะดวกในหน้าที่ราชการ

4. วินัยต่อตำแหน่ง เป็นวินัยที่กำหนดขึ้นสำหรับข้าราชการตุลาการพึงปฏิบัติต่อตนเอง ในตำแหน่งหน้าที่ที่ตนปฏิบัติราชการอยู่ และพึงปฏิบัติต่อประเทศชาติ ซึ่งมีอยู่หลายกรณี ได้แก่
 - 4.1 ลับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ
 - 4.2 ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความระมัดระวัง มิให้เสียหายแก่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และเที่ยงธรรม
 - 4.3 อุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ ไม่ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ
 - 4.4 ไม่ประกอบอาชีพ หรือวิชาชีพ หรือกระทำการกิจการใดอันเป็นการกระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติหน้าที่หรือเสื่อมเสียถึงเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่ราชการ
 - 4.5 ไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือที่ปรึกษากฎหมาย หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันนั้น ในห้างหุ้นส่วนบริษัท
 - 4.6 ไม่เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐในทำนองเดียวกัน เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการตุลาการ
 - 4.7 รักษาชื่อเสียงมิให้ชู้ชื่อน่าเป็นผู้ประพฤติน่าชัง ไม่ประพฤติน่าชังเป็นคนที่เสเพล มีหนี้สินรุงรัง เสพของมึนเมาจนไม่สามารถครองสติได้ เล่นการพนันเป็นอาจิ้น กระทำ ความผิดทางอาญา หรือกระทำผิดอื่นใด ซึ่งความประพฤติหรือการกระทำดังกล่าว อาจทำให้เสียเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่ราชการ
 - 4.8 ถือและปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ
 - 4.9 รักษาความลับของทางราชการ

ค. จริยธรรมของข้าราชการตุลาการ

จริยธรรมของข้าราชการตุลาการที่เป็นลายลักษณ์อักษร ได้เกิดขึ้นโดยความริเริ่มของนาย โสภณ รัตนากร ขณะดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงยุติธรรม โดยนาย โสภณ ได้เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการตุลาการว่า ในระยะหลังนี้ข้าราชการตุลาการบางท่านประพฤติน่าชังในบางสิ่ง บางอย่าง ซึ่งยังเป็นที่ยังเถียงกันว่าจะเป็นการเหมาะสมถูกต้องหรือไม่ เพราะยังไม่มีการกำหนดที่ชัดแจ้งไว้ให้เป็นที่แน่นอน จึงน่าจะให้มีระเบียบหรือคำแนะนำวางแนวทางให้ผู้พิพากษาประพฤติปฏิบัติ ด้วยการวางไว้ให้เป็นกฎเกณฑ์แน่นอนเท่าที่จะทำได้ เช่น ในสหรัฐอเมริกา มี The Code of

Judicial Conduct เพื่อแนะนำว่าข้าราชการตุลาการควรปฏิบัติหรือไม่ควรปฏิบัติอย่างไร สำหรับของเราแม้จะมีวินัยอยู่ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการก็เป็นเพียงการวางหลักเกณฑ์ไว้กว้าง ๆ บางเรื่องยังคลุมไม่ถึง บางเรื่องเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ไม่ได้เขียนไว้ ถ้าจะวางกฎเกณฑ์หรือแนวทางที่แน่นอนไว้บ้างก็จะได้เป็นเครื่องเตือนใจไม่ให้ข้าราชการตุลาการบางท่านหลงลืมหรือเผลอเรือ ซึ่งเรื่องเหล่านี้สมัยที่นายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี ก็เคยดำริจะจัดทำขึ้นแต่ยังไม่ทันลงมือก็ต้องพ้นตำแหน่งเสียก่อน คณะกรรมการตุลาการพิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบให้ดำเนินการร่างหลักเกณฑ์ดังกล่าว โดยตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง มีนายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นประธาน ได้ร่างหลักเกณฑ์อันเป็นแนวทางให้ข้าราชการตุลาการประพฤติปฏิบัติในรูปประมวลจริยธรรม โดยใช้ชื่อว่า "ประมวลจริยธรรมของตุลาการ" และได้นำเสนอต่อคณะกรรมการตุลาการ ซึ่งคณะกรรมการตุลาการเห็นชอบด้วยแต่ได้แก้ไขชื่อใหม่เป็น "ประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการ"

ประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2529 เป็นฉบับแรกของกระทรวงยุติธรรม ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2529 เป็นต้นมา บทบัญญัติแห่งจริยธรรมอยู่ในรูปของระเบียบข้อบังคับ โดยอาศัยกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการมาสนับสนุนเพื่อให้จริยธรรมแต่ละข้อมีน้ำหนักและมีสภาพบังคับตามกฎหมาย ในกรณีที่มีการฝ่าฝืน ประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการแบ่งเป็น 6 หมวด โดยนำบทบัญญัติของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521 ส่วนที่ว่าด้วยวินัยมาบัญญัติไว้เป็นหลักการใหญ่ ๆ และมีคำอธิบายเพื่อปองระบุเจตนารมณ์ของจริยธรรมบางข้อให้ชัดเจนขึ้น ส่วนบทบัญญัติแห่งจริยธรรมข้อที่มีเนื้อความขัดแย้งในตัวแล้ว ก็ไม่มีคำอธิบายประกอบ ตามประมวลจริยธรรมใช้คำว่า "ผู้พิพากษา" แทนคำว่า "ข้าราชการตุลาการ" เนื่องจากคณะกรรมการร่างประมวลจริยธรรมมีความเห็นว่าคำว่าผู้พิพากษาเหมาะสมกว่าคำว่าข้าราชการตุลาการซึ่งเป็นคำที่ใช้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการและค่อนข้างจะเน้นไปในเรื่องทางวินัย

แนวปฏิบัติในเรื่องจริยธรรมที่บัญญัติไว้ในประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2529 ให้ข้าราชการตุลาการใช้เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตน ประกอบด้วยบทบัญญัติทั้งสิ้น 6 หมวด 44 ข้อ ดังนี้

หมวด 1 อุดมการณ์ของผู้พิพากษา ข้อ 1

หมวด 2 จริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในทางอรรถคดี ข้อ 2-14

- หมวด 3 จริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในทางราชการ ข้อ 15-25
- หมวด 4 จริยธรรมเกี่ยวกับกิจการอื่น ข้อ 35-34
- หมวด 5 จริยธรรมเกี่ยวกับการดำรงตนและครอบครัว ข้อ 25-43
- หมวด 6 จริยธรรมของผู้ช่วยผู้พิพากษา ตะโต๊ะยุติธรรม และผู้พิพากษาลมทับ

ข้อ 44

บทบัญญัติแห่งจริยธรรมของข้าราชการตุลาการตามประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2529 ทั้ง 44 ข้อ มีรายละเอียด ดังนี้

1. หน้าที่สำคัญของผู้พิพากษา คือ การประลาทความยุติธรรมแก่ผู้มีบรรดาศักดิ์ ซึ่งจักต้องปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เทียงธรรม ถูกต้องตามกฎหมาย และนิติประเพณี ทั้งจักต้องแสดง ให้เป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนด้วยว่าตนปฏิบัติ เช่นนี้ อย่างเคร่งครัดครบถ้วน เพื่อการันผู้พิพากษาจักต้องยึดมั่น ในความเป็นอิสระของตนและ ทิศทวนไว้ซึ่ง เกียรติศักดิ์แห่งสถาบันตุลาการ
2. ผู้พิพากษาพึงตรวจสำนวนความและตระเตรียมการดำเนินกระบวนพิจารณาไว้ให้พร้อม ออกนั่งพิจารณาตรงตามเวลาและไม่เลื่อนการพิจารณาโดยไม่จำเป็น
3. ในการนั่งพิจารณาคดี ผู้พิพากษาจักต้องวางตนเป็นกลางและปราศจากอคติ ทั้งพึงสำรวมตน ให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ แต่งกายเรียบร้อย ใช้วาจาสุภาพ พึงความจากคู่ความและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างตั้งใจ ให้ความเสมอภาคและมีเมตตาธรรม
4. ผู้พิพากษาจักต้องพิจารณาคดีโดยไตร่ตรอง สุขุม รอบคอบ และไม่ชักช้า พึงจัดการดำเนินกระบวนพิจารณาที่ไม่จำเป็นออก เพื่อให้การพิจารณาคดีเป็น ไปด้วยความรวดเร็ว
5. ผู้พิพากษาจักต้องควบคุมการดำเนินกระบวนพิจารณา ในศาลให้ เป็นไป ด้วยความเรียบร้อย ทั้งจักต้องมี ให้ผู้ใดประพฤติดน ไม่สมควรในศาล บทบัญญัติว่าด้วยเรื่องละเมิดอำนาจศาล พึงใช้ด้วยความระมัดระวังและไม่ลุแก่อโหด
6. ผู้พิพากษาจักต้องละ เว้นการกล่าวถึงข้อเท็จจริง ในคดีที่อาจกระทบกระเทือนต่อบุคคลใด ไม่วิจารณ์หรือ ให้ความเห็นแก่คู่ความหรือบุคคลภายนอก เกี่ยวกับคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาหรือกำลัง จะขึ้นสู่ศาล แต่ผู้พิพากษาผู้มีอำนาจอาจแถลง ให้ประชาชน เข้าใจถึงวิธีพิจารณาความของศาลเมื่อมี เหตุผลสมควร
7. การลาขภาพ ภาพยนตร์ บันทึกภาพหรือเสียง หรือการกระทำอย่างอื่นในทำนองเดียวกัน ในการนั่งพิจารณาและพิพากษาคดีของศาลจะกระทำมิได้ เว้นแต่ผู้พิพากษาดำรง

อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้น ๒ เป็นผู้อนุญาตเฉพาะในกรณีจำเป็นอย่างยิ่ง แต่พึงระมัดระวังมิให้เป็นที่เสื่อมเสียหรือกระทบกระเทือนต่อการพิจารณาคดี คู่ความ พยาน หรือบุคคลอื่นใด

8. การเปรียบเทียบหรือไกล่เกลี่ยคดีจำต้องกระทำในเวลา ผู้พิพากษาพึงชี้แจงให้คู่ความทุกฝ่ายตระหนักถึงผลดีผลเสียในการดำเนินคดีต่อไป ทั้งนี้ จำต้องไม่ให้คำมั่น หรือบีบบังคับ ให้คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทุกฝ่ายยอมรับข้อเสนอดู ๓ หรือให้จำเลยรับสารภาพโดยไม่สมัครใจ และจำต้อง ไม่ทำให้คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งระแวงว่าผู้พิพากษาฝักใฝ่ช่วยเหลือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง

9. ผู้พิพากษาพึงระลึกว่าการนำพยานหลักฐานเข้าสืบและการซักถามพยานควรเป็นหน้าที่ของคู่ความและทนายความของแต่ละฝ่ายที่จะกระทำ ผู้พิพากษาพึงเรียกพยานหลักฐานหรือซักถามด้วยตนเองก็ต่อเมื่อจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือมีกฎหมายบัญญัติไว้ให้ศาลเป็นผู้กระทำเอง

10. การบันทึกคำเบิกความ ผู้พิพากษาจำต้องบันทึกเฉพาะข้อความในประเด็นข้อพิพาท หรือเกี่ยวเนื่องกับประเด็นข้อพิพาท และต้อง ได้ลาระถูกต้องครบถ้วนตามคำเบิกความ การบันทึกคำแถลงและรายงานกระบวนการพิจารณา จำต้อง ให้ได้ความชัดเจนและตรงตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ

11. ในการพิจารณาคดี ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนจำต้องตระเตรียมคดีนั้นล่วงหน้าอย่างถี่ถ้วน และจำต้องชี้แจงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายต่อองค์คณะอย่างถูกต้องครบถ้วน ผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะจำต้องร่วมพิจารณา ให้ข้อคิดเห็นและ เหตุผลประกอบเสมือนหนึ่งตนเป็น เจ้าของสำนวนคดีเรื่องนั้นเอง ผู้พิพากษาที่ร่วมกันพิจารณาคดีพึง เคารพในความคิดเห็นและเหตุผลของกันและกัน พึง เพื่อให้ ได้คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ถูกต้องและเที่ยงธรรม

12. เมื่อพิจารณาหรือมีคำสั่ง ในคดี เรื่องใด ผู้พิพากษาจำต้องลวงอคติทั้งบวงเกี่ยวกับคู่ความหรือคดีความเรื่องนั้น ทั้งจำต้องวินิจฉัย โดยไม่ชักช้า และไม่เห็นแก่หน้าผู้ใด คำพิพากษาและคำสั่ง ใช้ภาษาเขียนที่ดี ใช้ถ้อยคำในกฎหมาย ใช้โวหารที่รัดกุมเข้าใจง่าย และถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ข้อความอื่นใดอัน ไม่เกี่ยวกับการวินิจฉัยประเด็นแห่งคดีโดยตรง หรือ ไม่ทำให้การวินิจฉัยประเด็นดังกล่าวชัดเจนขึ้น ไม่พึงปรากฏอยู่ในคำพิพากษาหรือคำสั่ง

13. ในการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ผู้พิพากษาจำต้องควบคุมให้การออกหมาย หรือคำบังคับ ตรงตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง และจำต้องออก โดยพลัน

14. ผู้พิพากษาพึงถอนตัวจากการพิจารณาและพิพากษาคดีเมื่อมีเหตุที่ตนอาจถูกคัดค้านได้ตามกฎหมายหรือเมื่อมีเหตุประการอื่นที่เกี่ยวกับตัวผู้พิพากษา อันอาจทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีนั้นเสียความยุติธรรม และจำต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการจูงใจผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาคดีนั้นในภายหลังในประการที่อาจทำให้เสียความยุติธรรมได้
15. เพื่อให้งานธุรการของศาลมีประสิทธิภาพ ผู้พิพากษาจำต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และอย่างเต็มความสามารถ ทั้งจำต้องควบคุมให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ และอย่างเต็มความสามารถเช่นเดียวกัน
16. ผู้พิพากษาจำต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการตามคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายของผู้บังคับบัญชา และตามลำดับชั้นของการบังคับบัญชา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตให้ข้ามลำดับชั้นได้
17. ผู้พิพากษาจำต้องปกครองผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาด้วยความเที่ยงธรรม และควบคุมให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามวินัยและจริยธรรม โดยเคร่งครัด การรายงานความดีความชอบของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาจำต้องตรงตามความเป็นจริงและการให้ความเห็นเกี่ยวกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาร้องขอปราศจากอคติ
18. ผู้พิพากษาพึงสนับสนุนส่งเสริมผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาที่ซื่อสัตย์สุจริต มีผลงานดีเด่น มีความรู้ความสามารถและขยันขันแข็ง ทั้งจำต้องให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาซึ่งปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยชอบ
19. เมื่อปรากฏว่ามีการกระทำความผิดทางวินัยของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาชั้น ผู้พิพากษาจำต้องรายงานผู้บังคับบัญชาทันที โดยรายงานตามความเป็นจริงทั้งจำต้องไม่บิดเบือนเรื่องใด ๆ ที่ควรรายงาน หากเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน ผู้พิพากษาจำต้องดำเนินการไปตามอำนาจหน้าที่นั้นโดยพลัน ในกรณีที่ยังปรากฏว่ามีการละเมิดจริยธรรมในข้อสำคัญอันควรรายงาน ผู้พิพากษาพึงรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ
20. ผู้พิพากษาพึงเอาใจใส่ดูแล และอนุเคราะห์ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาตามควรแก่กรณี
21. ผู้พิพากษาพึงส่งเสริมความสามัคคีในระหว่างผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาและในหมู่ข้าราชการ
22. ผู้พิพากษาพึงเปิดโอกาสให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ การปฏิบัติหน้าที่ราชการ และรับฟังความคิดเห็นดังกล่าวที่ขอด้วยเหตุผล

23. ผู้พิพากษาจักต้องลอดส่องดูแลให้คู่ความ ทนายความ พยาน และประชาชนที่มาศาลได้รับความเป็นธรรม ความสะดวก และการปฏิบัติอย่างมีอัธยาศัย
24. ผู้พิพากษาจักต้องเอาใจใส่ดูแลศาลและบริเวณศาลให้มีศรีสง่า สมกับเป็นสถานที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรม ควบคุมดูแลทรัพย์สินทั้งหลายของทางราชการไว้เพื่อใช้ในราชการ ทั้งจักต้องถนอมรักษาทรัพย์สินดังกล่าวให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยใช้การได้ตลอดเวลา
25. ผู้พิพากษาจักต้องรักษาความลับของทางราชการมิให้รั่วไหล และจักต้องไม่เปิดเผยความลับแก่บุคคลใดซึ่ง ไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่จะล่วงรู้ความลับนั้น
26. ผู้พิพากษาจักต้องไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ ที่ปรึกษา หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท ห้างร้าน หรือธุรกิจของเอกชน เว้นแต่จะเป็นกิจการที่มีได้แสวงหากำไร ผู้พิพากษาจักต้องไม่ประกอบอาชีพ หรือวิชาชีพรื้อหรือกระทำกิจการใด อันจะกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือเกียรติศักดิ์ของผู้พิพากษา
27. ในกรณีจำเป็นผู้พิพากษาอาจได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้งจากหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐให้ปฏิบัติหน้าที่อันเกี่ยวกับหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานนั้นได้ ในเมื่อการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไม่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือเกียรติศักดิ์ของผู้พิพากษา ทั้งจักต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงยุติธรรมแล้ว การเป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐในทำนองเดียวกันจักต้องได้รับอนุมัติจาก ก.ต. ด้วย
28. ผู้พิพากษาไม่พึงแสดงปาฐกถา บรรยาย ลอน หรือเข้าร่วมสัมมนา อภิปราย หรือแสดงความคิดเห็นใด ๆ ต่อสาธารณชน ซึ่งอาจกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือเกียรติศักดิ์ของผู้พิพากษา
29. ผู้พิพากษาไม่พึงเป็นกรรมการ สมาชิก หรือเจ้าหน้าที่ของสมาคม สโมสร ชมรม หรือองค์การใด ๆ หรือเข้าร่วมในกิจการใด ๆ อันจะกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือเกียรติศักดิ์ของผู้พิพากษา
30. ผู้พิพากษาไม่พึงรับเป็นผู้จัดการมรดก ผู้จัดการทรัพย์สิน หรือผู้ปกครองทรัพย์สิน เว้นแต่เป็นกรณีซึ่งผู้พิพากษาเอง คู่สมรส ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานของตน หรือญาติสืบสายโลหิตหรือเกี่ยวพันทางการแต่งงาน ซึ่งผู้พิพากษาคือเป็นญาติสนิทมีส่วนได้เสียในมรดก หรือทรัพย์สินนั้นโดยตรง

31. ผู้พิพากษาจักต้อง ไม่รับแต่งตั้ง เป็นผู้แทน ในการดำเนินคดีหรือเป็นผู้เรียบเรียง ผู้เขียน ผู้พิมพ์คำคู่ความ คำร้อง คำขอ หรือคำแถลงในคดีใด ๆ ผู้พิพากษาจักต้อง ไม่รับปรึกษา คดีความ หรือเรื่องซึ่งอาจจะเป็นคดีความขึ้นได้ และไม่รับเป็นผู้ร่าง ผู้เขียน ผู้พิมพ์ หรือพยานใน วิทยากรหรือนิติกรรมอื่นใด ไม่ว่าเพื่อสินจ้างรางวัลหรือไม่ เว้นแต่เป็นกรณีที่ตัวผู้พิพากษาเอง คู่สมรส ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานของตน หรือญาติสืบสายโลหิตเกี่ยวพันทางแต่งงาน ซึ่งผู้พิพากษาถือ เป็นญาติสนิท มีส่วนได้เสียในคดีหรือเรื่องนั้นโดยตรง

32. ผู้พิพากษา ไม่พึงรับเป็นอนุญาโตตุลาการ หรือผู้ประนอมข้อพิพาท

33. ผู้พิพากษาจักต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระบรมมชแห่งรัฐ

34. ผู้พิพากษาจักต้อง ไม่เป็นกรรมการ สมาชิก หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง หรือกลุ่มการเมือง และจักต้อง ไม่เข้าเป็นต้วกระทำกร ร่วมกระทำกร สนับสนุนในการโฆษณา หรือชักชวนใด ๆ ในการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาหรือผู้แทนทางการเมืองอื่นใด ทั้งไม่พึงกระทำกรใด ๆ อันเป็นการฝักฝ่ายพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองใดนอกจากการใช้สิทธิเลือกตั้ง

35. ผู้พิพากษาจักต้อง เคารพและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด อยู่ในกรอบของศีลธรรม และพึงมีความสันโดษครองตนอย่างเรียบง่าย ลุกภาพ สำนวมกิริยามารยาท มีอัธยาศัย ยืดถื่อจริยธรรมและประเพณีอันดีงามของตุลาการ ทั้งพึงวางตนให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาของบุคคลทั่วไป

36. ผู้พิพากษาพึงปรับปรุงตนเอง ให้ดีขึ้น เป็นลำดับและพึงชวนชววยศึกษาเพิ่มเติม ทั้งในวิชาชีพตุลาการและความรู้รอบตัว

37. ผู้พิพากษาจักต้อง ไม่ก้าวก่ายหรือแลวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาอื่น

38. ผู้พิพากษาจักต้อง ไม่ยินยอมให้บุคคลใดครอบคร้วก้าวก่ายการปฏิบัติหน้าที่ของตน หรือของผู้อื่นและจักต้อง ไม่ยินยอมให้ผู้อื่น ใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแลวงหาประโยชน์อันมิชอบ

39. ผู้พิพากษาพึงยึดมั่นในระบบคุณธรรม และจักต้อง ไม่แลวงหาตำแหน่ง ความมดี ความชอบ หรือประโยชน์อื่นใด โดยมิชอบจากผู้บังคับบัญชา หรือจากบุคคลอื่นใด

40. ผู้พิพากษาจักต้องระมัดระวังมิให้การระกอบวิชาชีพ อาชีพ หรือการงานอื่นใดของคู่สมรส ญาติสนิทหรือบุคคลอื่น อยู่ในคร้ว รือขอของตนมีลักษณะ เป็นการทบทระ เทื่อนดอกกรปฏิบัติหน้าที่หรือ เกียรติศักดิ์ของผู้พิพากษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านความเชื่อถื่อของบุคคลทั่วไป

ในการประสาทความยุติธรรมของผู้พิพากษา

41. ผู้พิพากษาและคู่สมรสจักต้องไม่รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ใด ๆ จากคู่ความ หรือจากบุคคลอื่น ได้อันเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษา และจักต้องดูแลให้บุคคลในครอบครัวปฏิบัติเช่นเดียวกันด้วย

42. ผู้พิพากษจักต้องไม่รับของขวัญของกำนัล หรือประโยชน์อื่น ได้อันมีมูลค่าเกินกว่าที่พึงให้กันตามอัธยาศัยและประเพณีในสังคม และจักต้องดูแลให้บุคคลในครอบครัวปฏิบัติเช่นเดียวกันด้วย

43. ผู้พิพากษจักต้องละเว้นการคบหาสมาคมกับคู่ความ หรือบุคคลอื่น ซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับคดีความ หรือบุคคลซึ่งมีความประพฤติ หรือมีชื่อเสียงในทางเสื่อมเสีย อันอาจจะกระทบกระเทือนต่อความเชื่อถือศรัทธาของบุคคลทั่วไปในการประสาทความยุติธรรมของผู้พิพากษา

44. ให้นำประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการมาใช้บังคับแก่ผู้ช่วยผู้พิพากษาศะโต๊ะยุติธรรม และผู้พิพากษาสมทบด้วย โดยอนุโลม

จากบทบัญญัติแห่งจริยธรรมของข้าราชการตุลาการที่ได้หยิบยกมาเสนอข้างต้นจะเห็นว่าหลักจริยธรรมมีรายละเอียดค่อนข้างมาก เป็นไปในรูปแบบคำแนะนำหรือข้อพึงปฏิบัติในการพิจารณาคดี ในงานธุรการศาล กิจกรรมอื่น ๆ และก้าวล่วงไปถึงความประพฤติส่วนตัวและการดำรงตนของข้าราชการตุลาการและบุคคลในครอบครัว ทั้งนี้ จุดประสงค์ของประมวลจริยธรรมข้าราชการ ตุลาการเพื่อเป็นเครื่องเตือนใจในการปฏิบัติตนของข้าราชการตุลาการ และต้องการให้ประมวลจริยธรรมมีความสมบูรณ์ในตัวเอง บทบัญญัติบางข้อแม้จะเป็นเรื่องที่บัญญัติในกฎหมายระเบียบข้าราชการตุลาการแล้ว ก็เอามานำบัญญัติซ้ำในประมวลจริยธรรมอีก โดยคำที่ใช้ในประมวลจริยธรรมแลงดถึงน้ำหนักและระดับความสำคัญของบทบัญญัติต่าง ๆ มีคำที่ใช้ คือ "ต้อง" หมายถึง บังคับให้ปฏิบัติ "พึง" หมายถึงต้องการให้ปฏิบัติมากกว่าจะไม่ให้ปฏิบัติ และคำว่า "ควร" หมายถึง จะปฏิบัติหรือไม่ก็ได้" อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างคำที่ใช้ในประมวลจริยธรรมกับบทลงโทษทางวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521 อาจพิจารณาได้ คือ คำว่า "จักต้อง" อาจจัดเป็นการกระทำผิดทางวินัยระดับร้ายแรง มีโทษถึงขั้นไล่ออก บลดออก หรือให้ออก คำว่า "พึง" อาจถือเป็นการกระทำผิดทางวินัยในระดับกลางมีโทษขั้นหนึ่งถึงสองขั้นหนึ่ง ความชอบ คำว่า "ควร" น่าจะเป็นการกระทำผิดวินัยระดับต่ำสุด มีโทษภาคทัณฑ์เท่านั้น

ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษา คือ หากจัดลำดับความสำคัญของจริยธรรมของข้าราชการตุลาการ จะเห็นว่าจริยธรรมที่เน้นหนักมากที่สุดจากบทบัญญัติทั้ง 44 ข้อ ได้แก่จริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในทางอรรถคดี มีจำนวน 13 ข้อ จริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในทางธุรการ 11 ข้อ จริยธรรมเกี่ยวกับกิจการอื่นมีจำนวนข้อเท่ากับจริยธรรมเกี่ยวกับการดำรงตนและครอบครัว คือ 9 ข้อ และบทบัญญัติส่วนใหญ่จะใช้คำว่า "จักต้อง" มากที่สุดถึง 50 ครั้ง ใช้คำว่า "พึง" 25 ครั้ง ใช้คำว่า "ควร" 1 ครั้ง อย่างไรก็ตาม ไม่ปรากฏว่าถ้ามีการละเมิดจริยธรรมที่บัญญัติไว้ จะต้องดำเนินการอย่างไร ผู้เขียนมีความเห็นว่าประมวลจริยธรรมเป็นสิ่งที่ดีและเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างยิ่งที่บุคคลรวมวิชาชีพจะเป็นผู้ริเริ่มกำหนดขึ้นมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อส่งเสริมและควบคุมมาตรฐานของวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับต่อสาธารณชน เพื่อให้เกิดความมั่นคงและการพัฒนาในวิชาชีพให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนมากที่สุด สำหรับประมวลจริยธรรมของข้าราชการตุลาการ อาจกล่าวได้ว่ามีสภาพบังคับโดยทางอ้อม กล่าวคือ ถ้าจริยธรรมข้อใดเป็นบทบัญญัติเดียวกับวินัยตามกฎหมายระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการก็มีสภาพบังคับตามกฎหมายไปด้วย แต่ถ้าจริยธรรมข้อใดแม้จะใช้คำว่า "จักต้อง" ซึ่งหมายถึงบังคับให้ปฏิบัติก็ตาม ทว่าหาได้มีสภาพบังคับอย่างแท้จริงไม่ ผู้เขียนเห็นว่าการที่จริยธรรมข้าราชการตุลาการจะมีสภาพบังคับหรือไม่นั้น ไม่ใช่เรื่องที่น่าวิตกแต่อย่างใด เพราะจุดมุ่งหมายของประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2529 จัดทำขึ้นเพื่อความสะดวกในการประพฤติปฏิบัติตนของข้าราชการตุลาการ จะได้ว่าสิ่งใดควรทำหรือสิ่งใดไม่ควรทำ และด้วยเหตุที่ประมวลจริยธรรมนี้พึงจะบัญญัติขึ้นมาเป็นครั้งแรก จึงควรเผยแพร่ให้ข้าราชการตุลาการทั่วราชอาณาจักรได้รับทราบและทำความเข้าใจ ควรปลูกฝังให้ข้าราชการตุลาการตั้งแต่แรกเข้ามารับราชการ ได้ยึดถือเป็นคตินิยมประจำใจ แม้ว่าจริยธรรมข้าราชการตุลาการจะเป็นเพียงแนวชี้้นำการปฏิบัติที่ถูกต้องก็ควร ไม่มีอำนาจใช้บังคับหรือให้คุณให้โทษได้แบบกฎหมายทั้งหมดก็ตาม แต่ก็อาจมีการให้คุณให้โทษได้โดยการกระทำทางสังคม (social sanction) ในหมู่ข้าราชการตุลาการด้วยกันในระดับที่เหมาะสม เพื่อให้จริยธรรมข้าราชการตุลาการเป็นพื้นฐานสำคัญในอันที่จะช่วยส่งเสริมและจูงใจให้เกิดวินัยในตนเอง (self-discipline) ซึ่งโดยหลักการแล้วประมวลจริยธรรมที่เป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจน น่าจะเป็นทางป้องกันไม่ให้เกิดกระทำผิดทางวินัยได้ทางหนึ่ง เมื่อข้าราชการตุลาการมีวินัยโดยใจสมัครย่อมจะราบรื่นเรียบร้อย ได้ผลจริงจังและยั่งยืนกว่าโดยการถูกบังคับให้จำต้องปฏิบัติตามวินัย

การรักษาวินัยข้าราชการตุลาการ

การที่จะทำให้ข้าราชการตุลาการประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในขอบเขตและจุดมุ่งหมาย มีลักษณะ และวิธีการโดยทั่วไปอยู่ 2 วิธี คือการส่งเสริมและจูงใจให้มีการรักษาวินัย โดยสมัครใจหรือวินัย ในตนเอง และวิธีบังคับให้ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ กฎหมายหรือวินัยบังคับ

สำหรับวิธีการเสริมสร้างให้ข้าราชการตุลาการมีวินัยในตนเองนั้น แนวทางหนึ่งที่ บราจกุก ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการก็คือ ก่อนเข้ารับหน้าที่เป็นผู้พิพากษาครั้งแรก ผู้พิพากษาต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ ด้วยถ้อยคำที่คณะกรรมการตุลาการกำหนด ซึ่งเป็นการสร้างความสำนึกในหน้าที่ได้ทางหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีแนวปฏิบัติในเรื่องจริยธรรมของ ข้าราชการตุลาการ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าประกอบด้วยคุณลักษณะของวินัยในตนเองและวินัยบังคับหรือ วินัยแบบนิเสธ (negative discipline) ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในหัวข้อจริยธรรมของข้าราชการ ตุลาการว่า จริยธรรมบางข้อเป็นบทบัญญัติที่มีเนื้อหา เช่นเดียวกับข้อกำหนดวินัยตามพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการตุลาการ แต่ก็มีหลายส่วนที่มีลักษณะเป็นวินัยแบบนิเสธ (positive discipline) หรือวินัยที่มุ่งเสริมสร้างให้เกิดวินัย โดยสมัครใจที่เรียกว่าวินัยในตนเอง (self - discipline) เช่น จริยธรรมในเรื่องอุดมการณ์ของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาพึงส่งเสริมความสามัคคีในระหว่างผู้อยู่ ได้บังคับบัญชา และในหมู่ข้าราชการ ผู้พิพากษาพึงปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นเป็นลำดับและพึงชวนชวาย ศึกษาเพิ่มเติมทั้งในวิชาชีพตุลาการและความรู้รอบตัว เป็นต้น

วินัยบังคับหรือวินัยแบบนิเสธ (negative discipline) บราจกุกในข้อกำหนดวินัยของ ข้าราชการตุลาการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521 เพราะบทบัญญัติ ตามข้อกำหนดวินัยดังกล่าวมีลักษณะเป็นการกำหนดแนวทางให้ข้าราชการตุลาการต้องถือปฏิบัติ โดย เคร่งครัด ผู้ใดฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษ สำหรับแนวปฏิบัติแห่งจริยธรรมของข้าราชการตุลาการบาง ส่วนเป็นบทบัญญัติเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนของข้าราชการตุลาการ ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ ว่ายังไม่ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสภาพบังคับไว้อย่างชัดเจน และยังไม่ได้กล่าวถึงกระบวนการ ร้องเรียนเมื่อมีการละเมิดจริยธรรมไว้แต่อย่างใด ในขณะที่ข้อกำหนดวินัยตามพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินการทั้งในส่วนของผู้มีหน้าที่ในการรักษาวินัยข้าราชการตุลาการ การดำเนินการเมื่อมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อ กำหนดวินัย ดังจะได้กล่าวถึงในลำดับต่อไป

ก. ผู้มีหน้าที่รักษาวินัยข้าราชการตุลาการ

เมื่อมีการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับหรือวินัยขึ้นแล้ว ก็จำเป็นที่จะต้องมิให้ผู้ทำหน้าที่รักษาวินัยคอยสอดส่อง ควบคุมให้วินัยดำรงอยู่ตลอดไป เพราะมิฉะนั้นแล้ว การกำหนดวินัยขึ้นมา ก็จะมีได้ผลแต่อย่างใด ผู้ที่มีหน้าที่รักษาวินัยข้าราชการตุลาการ ตามนัยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการมีอยู่หลายฝ่าย ได้แก่ตัวข้าราชการตุลาการเอง ผู้บังคับบัญชา และคณะกรรมการตุลาการ

1. ข้าราชการตุลาการ ข้าราชการตุลาการทุกคนมีหน้าที่รักษาวินัยของตนเอง ตามที่มาตรา 49 ได้บัญญัติว่า “ข้าราชการตุลาการต้องรักษาวินัยตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ โดยเคร่งครัด และในเวลาพิจารณาพิพากษาคดีต้องอยู่ในเมรยาทอันดีงาม ผู้ใดฝ่าฝืนจักต้องได้รับโทษตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 3 แห่งลักษณะนี้” จากบทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าข้าราชการตุลาการทุกคนมีหน้าที่รักษาวินัยของตนเอง โดยการควบคุมความประพฤติของตนเอง ให้อยู่ในกรอบแห่งวินัยตามที่กำหนดไว้โดยเคร่งครัด ถ้าข้าราชการตุลาการผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามวินัยที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นกรกระทำผิดวินัยก็จะถูกลงโทษ

2. ผู้บังคับบัญชา พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521 ได้กำหนดหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาในการรักษาวินัยในมาตรา 61 ว่า “ผู้บังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายตุลาการผู้ใดรู้ว่าอยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัยแล้ว ไม่จัดการสอบสวนพิจารณาและดำเนินการตามความในหมวด 2 และ 3 แห่งลักษณะนี้ หรือตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนแล้วแต่กรณี หรือไม่จัดการลงโทษตามอำนาจและหน้าที่ หรือจัดการลงโทษโดยไม่สุจริต ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชานั้นกระทำความผิดวินัย” จากบทบัญญัตินี้จะเห็นได้ว่าผู้บังคับบัญชา เป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการรักษาวินัยข้าราชการ ในทางควบคุมกล่าวคือ หากผู้บังคับบัญชารู้ว่าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาคนใดกระทำความผิดวินัย จะต้องดำเนินการทางวินัยแก่ผู้นั้นทันที ถ้าผู้บังคับบัญชาละเลยหน้าที่ในการรักษาวินัย ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชานั้นกระทำความผิดวินัย ซึ่งจะต้องถูกลงโทษด้วย

3. คณะกรรมการตุลาการ ในฐานะองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการตุลาการมีอำนาจหน้าที่รักษาวินัยข้าราชการตุลาการ โดยเป็นผู้พิจารณาโทษข้าราชการตุลาการที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงถึงขนาดที่จะต้องไล่ออก ปลดออก หรือให้ออก ตลอดจนให้ความเห็นชอบในการลงโทษข้าราชการตุลาการที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยไม่ร้ายแรงถึงขนาดที่จะต้องไล่ออก ปลดออก หรือให้ออก ตลอดจนให้ความเห็นชอบในการแก้ไข เปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษ ให้เป็นคุณแก่ข้าราชการตุลาการผู้ถูกลงโทษนอกจากอำนาจหน้าที่ในการรักษาวินัยข้าราชการ

ตุลาการแล้ว คณะกรรมการตุลาการยังมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติหรือให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการแต่งตั้ง การโยกย้ายลับเปลี่ยน การเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนชั้นเงินเดือน ตลอดจนเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตุลาการ หรืออีกนัยหนึ่งเป็นคณะกรรมการซึ่งมีหน้าที่ปกครองดูแลและให้คุณให้โทษแก่ข้าราชการตุลาการ ได้ริเริ่มก่อตั้งมาตั้งแต่เมื่อ พ.ศ. 2477 และได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบตลอดจนอำนาจหน้าที่มาเป็นระยะ ๆ ในปัจจุบันองค์ประกอบของคณะกรรมการตุลาการหรือเรียกโดยย่อว่า “ก.ต.” ประกอบด้วยประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ และรองประธานศาลฎีกา เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีกแปดคนซึ่งข้าราชการตุลาการเป็นผู้เลือกจากข้าราชการตุลาการอาวุโสชั้นเจ็ดขึ้นไปสี่คน กับข้าราชการบำนาญที่เคยรับราชการเป็นข้าราชการตุลาการมาแล้วและ ไม่ได้ประกอบอาชีพเป็นทนายความหรือดำรงตำแหน่งทางการเมืองอีกสี่คน

จากองค์ประกอบของคณะกรรมการตุลาการดังกล่าวจะเห็นได้ว่า คณะกรรมการตุลาการประกอบด้วยข้าราชการตุลาการอาวุโสและอดีตข้าราชการตุลาการ โดยใช้หลักให้ข้าราชการตุลาการเลือกคณะกรรมการตุลาการเป็นลำดับ ข้าราชการตุลาการที่เป็นคณะกรรมการตุลาการโดยตำแหน่งก็มีเพียงผู้ที่อาวุโสจริง ๆ เท่านั้น คือ ประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ และรองประธานศาลฎีกาที่มีอาวุโสสูงสุดเท่านั้น ส่วนตำแหน่งปลัดกระทรวงยุติธรรมซึ่งเป็นคณะกรรมการตุลาการด้วยนั้น ก็เป็นตัวเชื่อมที่ล้ำค้ำระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายตุลาการ ผู้ที่เป็นคณะกรรมการ โดยตำแหน่งมีเพียงสี่คน ส่วนคณะกรรมการตุลาการที่เลือกตั้งเข้ามานั้นมีถึงแปดคน นอกจากนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ซึ่งรับผิดชอบในงานของกระทรวงยุติธรรม ไม่ได้มีตำแหน่งในคณะกรรมการตุลาการแต่อย่างใด การที่มีให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นคณะกรรมการตุลาการด้วยนั้น ก็เนื่องจากถือว่ารัฐมนตรีเป็นตำแหน่งทางการบริหารหรือตำแหน่งทางการเมืองไม่ควรเข้ามามีบทบาทในการให้คุณให้โทษแก่ข้าราชการตุลาการโดยตรง

คณะกรรมการตุลาการเป็นผู้ที่มีอำนาจเด็ดขาดในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการตุลาการ ในรูปของมติของทั้งประชุม โดยอาศัยเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ตัดสิน การที่มีคณะกรรมการตุลาการจึงอำนาจประ โยชนล้ำค้ำแก่ข้าราชการตุลาการ คือเป็นหลักประกัน ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตุลาการทำให้ข้าราชการตุลาการทุกคนเกิดความมั่นใจว่า ทรายใต้เท้าตนได้ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยซื่อสัตย์สุจริตแล้ว จะไม่มีนักการเมืองคนใด ไม่มีพรรคการเมือง

พรรคใด เข้าไปแทรกแซงก้าวทำให้คุณหรือโทษแก่ข้าราชการตุลาการได้เลย อันเป็นการบั่นอง
 คุ่มกันข้าราชการตุลาการจากการกระทำผิดวินัยที่อาจเกิดจากอิทธิพลบีบบังคับ ให้จำต้องทำ และ
 การบั่นองคุ่มกันนี้ จะเป็นผลทำให้ข้าราชการตุลาการปฏิบัติหน้าที่ได้โดยปราศจากภยาคติ และ
 ทำให้ข้าราชการตุลาการมีอิสระ ในการพิจารณาพิพากษารรตคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย นอกจากนี้
 คณะกรรมการตุลาการยังเป็นหลักประกันในการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการตุลาการให้เชื่อ
 มั่นได้ว่าจะได้รับการพิจารณาตามหลักเกณฑ์แห่งความเป็นธรรมอย่างแท้จริง และความเป็นธรรม
 เช่นว่านี้เกิดขึ้นจากการพิจารณาโดยละเอียดรอบคอบและถี่ถ้วนของข้าราชการตุลาการอาวุโสที่
 เคยปฏิบัติหน้าที่มาแล้วเป็นเวลานานปี เป็นจำนวนถึง 12 คน คุณสมบัติของกรรมการตุลาการผู้ทรง
 คุณวุฒิและสูงด้วยวัยวุฒิเหล่านี้ จะช่วยให้ข้าราชการตุลาการทุกคนเกิดความสบายใจในการปฏิบัติ
 หน้าที่ของตนให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับ โดยเคร่งครัด

ข. การดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตุลาการ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทก่อนว่า การดำเนินการทางวินัย หมายถึงกระบวนการ
 ทั้งหลายที่กระทำเป็นพิธีการตามกฎหมาย เมื่อข้าราชการมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย รวม
 ทั้งการดำเนินการต่าง ๆ ระหว่างการสอบสวนพิจารณาซึ่งได้แก่ การสอบสวนขั้นต้น การตั้งเรื่อง
 กล่าวหา การสอบสวน การให้พักราชการ การให้ออกไว้ก่อน การพิจารณาความผิดและกำหนดโทษ
 ตลอดจนการลงโทษ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ความจริงว่าข้าราชการที่ถูกกล่าวหาได้กระทำผิด
 ในกรณีใดหรือไม่ เพื่อให้เป็นโดยยุติธรรมตามกระบวนการทางนิติธรรม เพื่อให้ผู้กระทำผิดได้รับ
 การลงโทษและไม่ให้ลงโทษผู้ไม่มีความผิด เพื่อให้การลงโทษเป็นไปโดยเหมาะสมกับความผิด และ
 เป็นไปโดยสุจริต

จากนัยความหมายของการดำเนินการทางวินัยที่ได้หยิบยกมาแสดงไว้ข้างต้น จะ
 เห็นได้ว่าการดำเนินการทางวินัยจะเกิดขึ้นเมื่อมีการกล่าวหาข้าราชการว่ากระทำผิดวินัย สำหรับกรณี
 กล่าวหาข้าราชการตุลาการ ซึ่งเป็นประเด็นในการศึกษา อาจมีที่มาจากแหล่งต่าง ๆ กัน ได้แก่
 บัตรสนเทห์หรือข่าวทางหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่น ๆ หรือจากการที่มีผู้ร้องเรียนหรือกล่าว
 โทษ หรือจากการที่ผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นกรณีสงสัยว่าจะมีการกระทำผิดวินัยเกิดขึ้น เป็นต้น ไม่
 ว่ากรณีกล่าวหาจะเกิดขึ้นหรือมีที่มาจากแหล่งใด กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ
 บัญญัติให้ผู้บังคับบัญชาต้องดำเนินการสอบสวนขั้นต้น โดยมีชักช้า เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและหลักฐาน

แห่งกรณีที่เกิดขึ้น โดยให้ผู้มีกรณีเกี่ยวข้องชี้แจงเรื่องราวเป็นหนังสือ หรือโดยบันทึกเรื่องราวและความเห็นก็ได้ เมื่อผู้บังคับบัญชาได้สอบสวนชั้นต้นแล้ว ให้รายงานความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปตามลำดับ เพื่อดำเนินการตามควรแก่กรณี

กรณีการใช้บัตรสนเท่ห์ในการกล่าวหาข้าราชการตุลาการว่ากระทำความผิดวินัยนั้น ก็มีลัทธิทำให้คณะกรรมการตุลาการ ได้ทราบถึงข้อบกพร่อง ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตุลาการที่อาจเกิดขึ้น โดยเฉพาะในบางเหตุการณ์มีความจำเป็นที่จะต้อง ใช้บัตรสนเท่ห์ เพราะมีฉันทันแล้ว การร้องเรียนโดยเปิดเผยอาจจะได้รับการคุกคาม หรือเป็นอันตรายแก่ชีวิตทรัพย์สินและครอบครัวของผู้นั้น แต่การกล่าวโทษข้าราชการตุลาการด้วยวิธีนี้ จำเป็นจะต้องพิจารณาถึงหลักฐานและพยานแวดล้อมให้แน่ชัดเสียก่อน เพราะการที่ทางราชการรับฟังบัตรสนเท่ห์หรือหนังสือร้องเรียนที่ไม่ลงนามจริงนั้น ได้ผลน้อยและยังมีผลเสียหายที่เกิดขึ้นอีก คือเปิดโอกาสให้มีการกลั่นแกล้งกัน ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย กำลังเจ้าหน้าที่ เวลาราชการในการสืบสวนหรือสอบสวนชั้นต้นเพื่อหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ทำให้ข้าราชการที่ถูกกล่าวหา เสียขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงานทั้งยังเป็นการสนับสนุนให้ประชาชนเป็นคนฉลาด ไม่กล้าแสดงความจริง

เกี่ยวกับเรื่องนี้คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวง ทบวง กรม ถือเป็นหลักปฏิบัติในแนวเดียวกันที่จะ ไม่รับพิจารณาการกล่าวโทษข้าราชการทางบัตรสนเท่ห์ เว้นแต่บัตรสนเท่ห์รายใดที่ระบุหลักฐานกรณีปรากฏชัดแจ้ง ตลอดจนชี้พยานบุคคล จึงควรรับพิจารณาเฉพาะเรื่องเฉพาะราย¹

สำหรับการร้องเรียนเกี่ยวกับความประพฤติหรือการปฏิบัติงานของข้าราชการตุลาการที่ปรากฏเป็นข่าวทางหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่น ๆ โดยที่กระทรวงยุติธรรมมีหน่วยงานสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง คือ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบ ในการตรวจคัดข่าวและลบล้างข่าวจากสื่อมวลชนในเรื่องเกี่ยวข้องกับศาลและกระทรวงยุติธรรม แล้วเสนอปลัดกระทรวงยุติธรรมเพื่อทราบถึงความเคลื่อนไหวของข่าวลือจากสื่อมวลชนอยู่ตลอดเวลา ตลอดจนแถลงข่าว แก่ข่าวที่คลาดเคลื่อนซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ศาลและกระทรวงยุติธรรม²

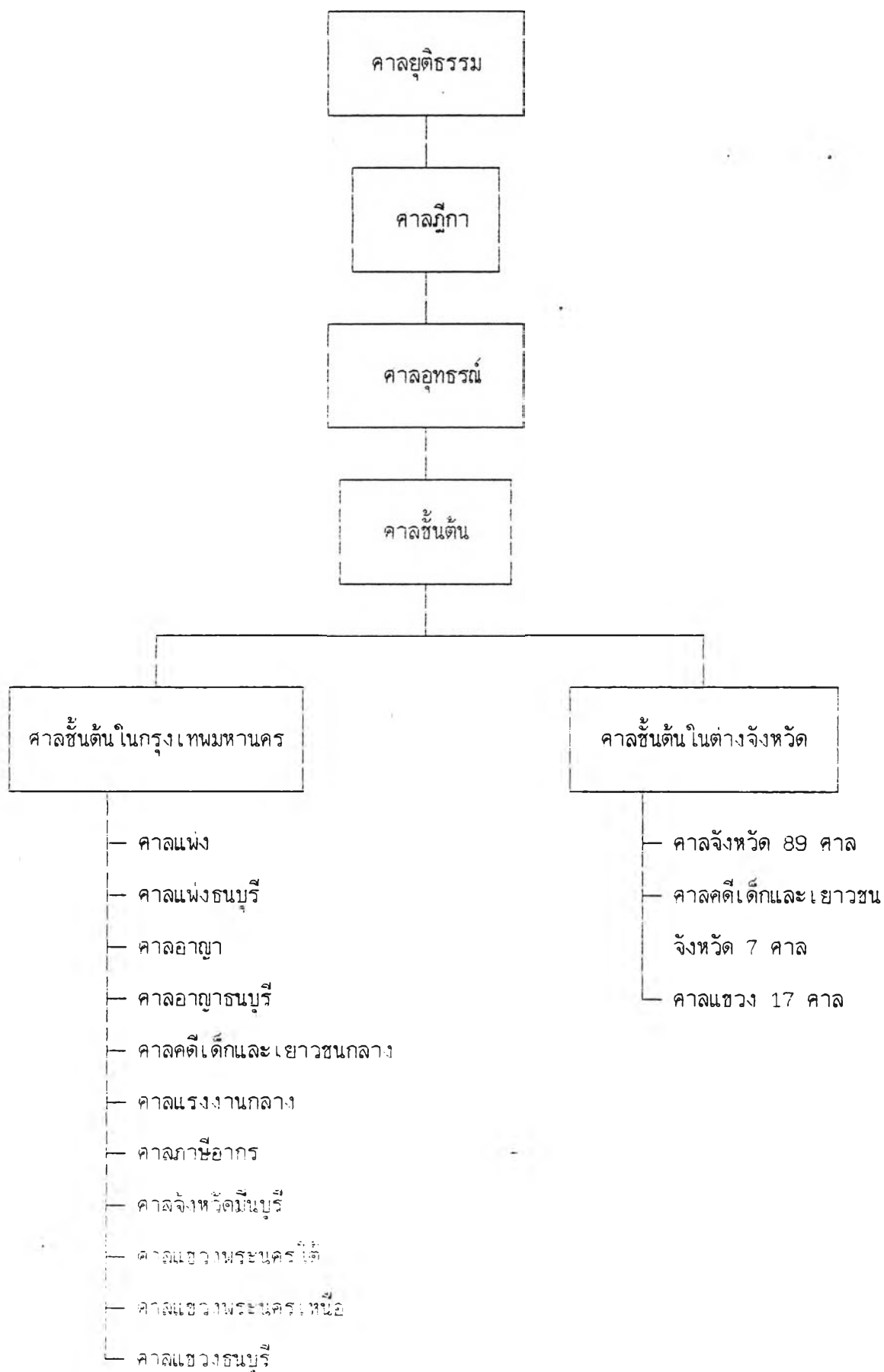
¹ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. "หนังสือที่ น.ว. 148/2502 เรื่อง บัตรสนเท่ห์."

18 พฤศจิกายน 2502.

² กระทรวงยุติธรรม. คู่มืออุทธรณ์ศาล เล่ม 1 (กรุงเทพมหานคร : จเนรัญการพิมพ์ 2530). หน้า 733.

จากอำนาจและหน้าที่บางประการของฝ่ายประชาสัมพันธ์ตั้งได้กล่าวมาแล้ว ย่อมทำให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับหนึ่งว่าเมื่อเกิดมีการกล่าวหาข้าราชการตุลาการว่ากระทำผิดวินัย บราภฏชั้นทางสื่อมวลชน กระทรวงยุติธรรมมิได้ละเลยหรือไม่ได้ให้ความสนใจกับข่าวสารเหล่านั้น และเมื่อเกิดกรณีเช่นเช่นปลัดกระทรวงยุติธรรมในฐานะผู้บังคับบัญชาของข้าราชการตุลาการย่อมจะรับทราบและสามารถดำเนินการหาข้อเท็จจริงได้ทันที

เมื่อมีเรื่องราวกล่าวหาข้าราชการตุลาการเกิดขึ้น วิธีการดำเนินการเมื่อได้รับเรื่องราวกล่าวหาอาจพิจารณาได้เป็น 2 ระดับ คือในส่วนกลางระดับหนึ่ง และในส่วนภูมิภาคคืออีกระดับหนึ่ง สำหรับส่วนกลางประกอบด้วยศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ และศาลชั้นต้นในกรุงเทพมหานคร ส่วนภูมิภาคประกอบด้วยศาลจังหวัด 89 ศาล ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัด 7 ศาล และศาลแขวง 17 ศาล ดังแผนภูมิ ต่อไปนี้

ในล่วนกลาง รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง ประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษา อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลาง หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลภาษีอากรกลาง ในฐานะผู้บังคับบัญชาของข้าราชการตุลาการ แล้วแต่กรณี เป็นผู้มีหน้าที่ในการรักษาวินัย และดำเนินการสอบสวนชั้นต้นเมื่อข้าราชการตุลาการในบังคับบัญชาของตนถูกกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นสิ่งที่น่าสงสัยว่ากระทำความผิดวินัย ตลอดจน ตอบรับและแจ้งให้ผู้ยื่นเรื่องราวร้องทุกข์ทราบว่าจะดำเนินการหรือได้ดำเนินการไปแล้วอย่างไรประมาณงานกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ให้ทราบข้อเท็จจริงและการดำเนินงานที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว หรือแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ร้องเรียนหรือหน่วยที่สอบถามทราบ และให้รายงานความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปตามลำดับ เพื่อดำเนินการตามควรแก่กรณี

ในล่วนภูมิภาค อธิบดีผู้พิพากษาศาล หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ในฐานะผู้บังคับบัญชาของข้าราชการตุลาการแล้วแต่กรณี ก็มีวิธีการรักษาวินัย และการดำเนินการสอบสวนชั้นต้นในทำนองเดียวกับในล่วนกลาง โดยการดำเนินการทางวินัยจะ เติษยุติธรรมก็อยู่ในความรับผิดชอบของอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๑ ซึ่งทำหน้าที่ควบคุมการบริหารงานของศาลจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล อันเป็น 4 ศาลที่มีเตษยุติธรรมประจำการอยู่

จากการที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521 ได้กำหนดให้การสอบสวนชั้นต้นต้องกระทำเมื่อข้าราชการตุลาการถูกกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่ากระทำความผิดวินัย โดยให้ เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาและกำหนดให้มีการสอบสวน ในรูปของคณะกรรมการสำหรับกรณีข้าราชการตุลาการ ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรี ในการแต่งตั้งคณะกรรมการชั้นทำการสอบสวน นอกจากนี้ ยังกำหนดให้รัฐมนตรีหรือผู้บังคับบัญชาที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีพิจารณาสั่งลงโทษ โดยไม่ต้องสอบสวนก็ได้ ในกรณีที่ข้าราชการตุลาการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งหรือผู้ถูกกล่าวหาได้ให้ถ้อยคำรับสารภาพเป็นหนังสือ

โดยนัยจากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น อาจจำแนกลักษณะของความผิดออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 3 ประเภท คือ ความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ทั้งนี้ การที่จะทราบว่ามีผู้กระทำความผิดจะได้รับโทษตามความผิดประเภทใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับผลที่ได้จากการสอบสวนชั้นต้นหรือผลการพิจารณาของผู้บังคับบัญชานั้นเอง

1. ความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ได้แก่ การกระทำความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งอาจเกิดขึ้นเพราะความผิดพลาด ประมาทเลินเล่อ รู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือเป็นความผิดครั้งแรก และ

ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการที่ร้ายแรงนัก เช่น การมาทำงานสาย ใช้วาจาไม่สุภาพต่อผู้บังคับบัญชา เป็นต้น ดังนั้น โทษที่จะใช้กับผู้กระทำความผิดวินัยไม่ร้ายแรงจึงไม่ถึงกับให้ออกจากราชการ แต่ลงโทษเพียงงดบำเหน็จความชอบเป็นเวลาไม่เกินสามปี หรือภาคทัณฑ์ ตามแต่กรณีแห่งความผิดนั้น ซึ่งความผิดเช่นนี้แม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อยหรือเป็นความผิดครั้งแรกก็ตาม หากไม่มีการลงโทษเลยก็อาจจะทำให้ผู้อื่นเอาเยี่ยงอย่าง หรืออาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ ศาลและกระทรวงยุติธรรมชั้น ได้ในภายหลัง

สำหรับวิธีการพิจารณาลงโทษในกรณีนี้ กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ไม่ได้กำหนดให้ตั้งคณะกรรมการเพื่อทำการสอบสวน ดังนั้น หลังจากที่ถูกผู้บังคับบัญชาสอบสวนชั้นต้นแล้วเห็นว่าเข้ากรณีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ก็รายงานความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปตามลำดับ เพื่อรัฐมนตรีหรือผู้บังคับบัญชาที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีจะได้พิจารณาลงโทษงดบำเหน็จความชอบเป็นเวลาไม่เกินสามปี หรือถ้ามีเหตุสมควรปรานี จะลงโทษเพียงภาคทัณฑ์และจะให้ทำทัณฑ์บนไว้ด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ปลัดกระทรวงจะต้องนำเสนอเรื่องให้คณะกรรมการตุลาการให้ความเห็นชอบก่อน

2. ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ได้แก่ การกระทำในลักษณะต่อไปนี้

1. ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ
2. ทำความผิดอาญาและต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือต้องคำพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย ตามกฎหมายว่าด้วยการล้มละลาย

3. ชัดคำสั่งผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งโดยชอบด้วยกฎหมาย และการชัดคำสั่งนั้นอาจเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

4. ประมาทเส้นเลือดในหน้าที่ราชการหรือรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือ

5. ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

นอกจากการกระทำดังกล่าว ที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521 บัญญัติว่าเป็นความผิดอย่างร้ายแรงแล้ว คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินได้วางแนวทางในการปฏิบัติของข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร และให้ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้รับผิดชอบ กับให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นคอยสอดส่องดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาและตักเตือนแนะนำผู้ใต้

บังคับบัญชาอยู่เสมอ การจงใจฝ่าฝืนข้อห้ามต่อไปนี้เป็นกรณีผิดวินัยอย่างร้ายแรง และให้พิจารณา ลงโทษอย่างเคร่งครัด¹

1. ห้ามรับเลี้ยงจากพ่อค้าที่กระทำธุรกิจกับหน่วยราชการของตน หรือจาก ผู้ที่มาติดต่ออนุญาตหรือขอรับบริการจากทางราชการหรือจากผู้ที่อาจได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติ หน้าที่ของตน
 2. ห้ามแต่งเครื่องแบบ หรือเครื่องแต่งกายที่แสดงให้เห็นได้ว่าเป็น ข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร เข้าไปในไนท์คลับ สถานอาบอบนวด สถานอบายมุข หรือ สถานเริงรมย์ต่าง ๆ ยกเว้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ราชการ
 3. ห้ามรับเชิญไปเป็นประธาน หรือเจ้าภาพในพิธีเปิดบริษัทห้างร้านทาง การค้าของเอกชน
 4. ห้ามออกบัตรเชิญ หรือประกาศเชิญเป็นการทั่วไป เพื่อการเลี้ยง ใน การเลื่อนย้าย หรือการเปลี่ยนแปลงยศหรือตำแหน่ง การเลี้ยงฉลองวันเกิด การฉลองขึ้นบ้านใหม่ และงานสังคมที่มีใช้เป็นประจำ
 5. ห้ามเป็นกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่อื่น ในบริษัทห้างร้านของเอกชน ซึ่งทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจได้ว่าเป็นการยอมให้บริษัทห้างร้านของ เอกชน เหล่านั้น อาศัยซึ่งตำแหน่งหน้าที่ของตนเพื่อแสวงหาประโยชน์จากตน โดยทางตรงหรือทางอ้อม
- การพิจารณา โทษในกรณีที่ข้าราชการตุลาการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง เมื่อผลการสอบสวนชั้นต้นปรากฏว่าเป็นกรณีมีมูลให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการอย่างน้อยสามคน เพื่อทำการสอบสวน กรรมการต้องเป็นข้าราชการตุลาการ ในกรณีข้าราชการตุลาการถูกฟ้องคดี อาญา จะใช้คำพิพากษาถึงที่สุดของศาลประกอบการพิจารณา โดยไม่ต้องแต่งตั้งกรรมการสอบสวน ก็ได้ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนเสร็จแล้วให้รายงานเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรี โดยให้ผู้บังคับ บัญชาของผู้ถูกกล่าวหาตามลำดับและบัลด์กระทรวงยุติธรรมได้แสดงความเห็นเสียก่อน ถ้าคณะ กรรมการสอบสวน ผู้บังคับบัญชา บัลด์กระทรวงยุติธรรมหรือรัฐมนตรี เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิด

¹ คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน. "คำสั่ง ที่ 38/2519 เรื่อง การปฏิบัติตนของ

ข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร." 31 ตุลาคม 2519

วินัยก็ให้ปลัดกระทรวงยุติธรรมรายงานไปยังคณะกรรมการตุลาการ เมื่อคณะกรรมการตุลาการได้พิจารณาเห็นสมควร ไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ จึงให้รัฐมนตรีหรือผู้บังคับบัญชาที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีมีคำสั่ง ไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการต่อไป

3. ความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ความผิดซึ่งมีลักษณะที่สามารถจะทราบได้ทันทีอย่างเห็นได้ชัด โดยแทบจะไม่ต้องดำเนินการสอบสวนหาข้อเท็จจริง และเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงดังที่ได้อธิบายไว้ในหัวข้อก่อน ลักษณะของการกระทำผิดวินัยในลักษณะนี้ จะมีผลเป็นกรณีพิเศษในการพิจารณาลงโทษ กล่าวคือ รัฐมนตรีหรือผู้บังคับบัญชาที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีจะพิจารณาสั่งลงโทษโดยไม่ต้องสอบสวนก็ได้ โดยปลัดกระทรวงยุติธรรมจะนำเสนอให้คณะกรรมการตุลาการเห็นชอบก่อนเท่านั้น ต่างจากกรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรงโดยทั่วไป ที่กำหนดให้คณะกรรมการตุลาการเป็นผู้พิจารณาโทษที่จะส่งแก่ข้าราชการตุลาการสำหรับโทษ ไล่ออก ปลดออก หรือให้ออก แล้วจึงให้รัฐมนตรีหรือผู้บังคับบัญชาที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีเป็นผู้สั่งลงโทษต่อไป

เมื่อพิจารณาจากประเภทของความผิดทางวินัย อาจจำแนกวิธีการสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพื่อใช้ในการพิจารณาความผิดทางวินัยและการดำเนินการอื่น^๓ ออกได้เป็น 2 วิธี คือ การสอบสวนชั้นต้น และการสอบสวนในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งทั้งสองวิธีต่างก็มีลักษณะเฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะดังจะได้กล่าวถึงรายละเอียดดังนี้

1. การสอบสวนชั้นต้น ผู้บังคับบัญชาจะต้องกระทำเมื่อข้าราชการตุลาการถูกกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่ากระทำผิดวินัย เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐาน และจะรายงานความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปตามลำดับ โดยทั่วไป ผลการสอบสวนชั้นต้นอาจออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่

1.1 กรณีสอบสวนหาข้อเท็จจริงแล้วปรากฏผลว่าไม่มีมูลความจริง ผู้บังคับบัญชาเสนอความเห็นให้ระงับเรื่องได้

1.2 กรณีสอบสวนหาข้อเท็จจริงแล้วปรากฏผลว่ามีมูลความจริง ผู้บังคับบัญชาจะเสนอความเห็นว่าการกระทำผิดนั้น^๓ น่าจะเป็นความผิดประเภทใด เป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง หรือความผิดวินัยอย่างร้ายแรง หรือความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง และเสนอความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปตามลำดับชั้น เพื่อดำเนินการตามควรแก่กรณี

วิธีการสอบสวนชั้นต้น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2521 บัญญัติไว้ว่าจะทำโดยให้ผู้มีกรณีเกี่ยวข้องชี้แจงเรื่องราวเป็นหนังสือ หรือโดยบันทึกเรื่องราวและความเห็นก็ได้ ส่วนระยะเวลาในการสอบสวนชั้นต้นกฎหมายกำหนดไว้แต่เพียงว่า

ให้ดำเนินการสอบสวนชั้นต้น โดยมีข้าพเจ้านั้น

2. การสอบสวนในรูปของคณะกรรมการ จะต้องกระทำเมื่อผลการสอบสวนชั้นต้นปรากฏว่ามีมูลความจริงและเป็นกรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยมาตรา 63 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ.2521 บัญญัติให้รัฐมนตรีเป็นผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการชั้นอย่างน้อยสามคนเพื่อทำการสอบสวน และกรรมการต้องเป็นข้าราชการตุลาการ

การตั้งคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าวมีผลให้เกิดการตั้งเรื่องราวกล่าวหาอันเป็นการตั้งเรื่องดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการตุลาการ ตามมาตรา 64 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ.2521 บัญญัติไว้ว่า "ในการสอบสวนนั้นคณะกรรมการสอบสวนต้องแจ้งข้อกล่าวหาและพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยทราบ โดยระบุหรือไม่ระบุข้อพยานก็ได้..." การตั้งเรื่องกล่าวหาอาจกระทำโดยบันทึกแจ้งให้ข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาทราบเป็นลายลักษณ์อักษรว่าถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยในเรื่องใด สาระสำคัญที่จะต้องมีการตั้งเรื่องกล่าวหา ก็คือ ข้อผู้ถูกกล่าวหาและเรื่องที่กล่าวหา ผู้ตั้งเรื่องกล่าวหา ก็คือคณะกรรมการสอบสวน

การสอบสวนในรูปคณะกรรมการ กระทำขึ้นเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ หรือเพื่อพิสูจน์เรื่องที่ถูกกล่าวหา และจะได้นำไปพิจารณากำหนดโทษที่เหมาะสม หากเป็นการกระทำผิดวินัยจริงต่อไป ทั้งนี้ การสอบสวนในรูปคณะกรรมการ กฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการไว้คือ นอกจากจะต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยทราบ โดยระบุหรือไม่ระบุข้อพยานก็ได้แล้ว ยังจะต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำพยานหลักฐานเข้าสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ด้วย กฎหมายยังกำหนดระยะเวลาการสอบสวน จ्ञานะและอำนาจหน้าที่ของกรรมการสอบสวน การให้พิกษการ และการรายงานผลการสอบสวนไว้ดังนี้

ระยะเวลาการสอบสวนสำหรับการสอบสวนในรูปคณะกรรมการ กฎหมายกำหนดไว้ว่าให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนให้เสร็จโดยเร็ว กำหนดอย่างช้าไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันได้รับแต่งตั้ง ถ้ามีความจำเป็นที่จะสอบสวนไม่ทันภายในกำหนดนั้น ก็ให้ขยายเวลาออกไปได้สักไม่เกินสองครั้ง แต่แต่ละครั้งเป็นเวลาไม่เกินสิบห้าวัน และต้องแสดงเหตุที่ขยายเวลาไว้ด้วยทุกครั้ง แต่ถ้าขยายเวลาแล้วยังสอบสวนไม่เสร็จจะขยายเวลาไปอีกได้ต่อเมื่อ

ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี

ฐานะและอำนาจหน้าที่ของกรรมการสอบสวน มาตรา 65 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ.2521 บัญญัติให้กรรมการสอบสวนเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และให้มีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพียงเท่าที่เกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของกรรมการสอบสวน และโดยเฉพาะให้ มีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย คือ เรียกให้กระทรวงทบวงกรม หน่วยงานราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ ชี้แจงข้อเท็จจริง ส่งเอกสารและหลักฐาน ส่งผู้แทนหรือบุคคลในสังกัด มาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน และเรียกผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือให้ส่ง เอกสารและหลักฐานเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน การที่ให้กรรมการสอบสวนเป็น เจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาก็ เพื่อให้ความคุ้มครองกรรมการสอบสวน และให้กรรมการสอบสวนมีความรับผิดชอบ เช่น ถ้าผู้ใดประทุษร้ายต่อกรรมการสอบสวนก็มีความผิดเหมือนประทุษร้ายต่อเจ้าพนักงาน ถ้ากรรมการสอบสวนรับสินบนก็มีความผิดฐานเจ้าพนักงานรับสินบน ส่วนการที่ให้กรรมการสอบสวนมีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพียงเท่าที่เกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของกรรมการสอบสวนนั้น หมายความว่าให้กรรมการสอบสวนมีอำนาจในการที่จะเรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานได้ แต่ไม่มีอำนาจจับกุม

การให้พนักงานราชการ มาตรา 67 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521 กำหนดไว้ว่าเมื่อข้าราชการตุลาการผู้ใดถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงจนถูกตั้งกรรมการสอบสวน หรือถูกฟ้องคดีอาญา เว้นแต่เป็นความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ถ้าปลัดกระทรวงเห็นว่าจะให้อยู่ในหน้าที่ราชการระหว่างสอบสวนหรือพิจารณา จะเป็นการเสียหายแก่ราชการ รัฐมนตรีจะสั่งให้พนักงานราชการก็ได้ การให้พนักงานราชการนั้น ให้พักตลอดเวลาที่สอบสวนพิจารณา หรือตลอดเวลาที่ดียังไม่ถึงที่สุด เมื่อสอบสวนพิจารณาเสร็จหรือคดีถึงที่สุดแล้ว ถ้าปรากฏว่าผู้ถูกสั่งให้พักมิได้กระทำความผิดและไม่มีมลทินหรือมัวหมอง ก็ให้ผู้นั้นคงอยู่ในราชการตามเดิม เว้นแต่เดือนของผู้ที่ถูกสั่งให้พนักงานราชการดังกล่าว ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น การที่ให้ปลัดกระทรวง เสนอความเห็นให้รัฐมนตรีพิจารณาสั่งให้ข้าราชการตุลาการพักราชการ ก็เพื่อป้องกันมิให้เกิดการเสียหายแก่ราชการในระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณา และเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการสอบสวน นอกจากนี้ การให้พนักงานราชการยังมีผลทั้งต่อบัณฑิตเข้าประจำตัว เว้นเดือนและเว้น

อื่น ๆ ที่จ่ายเป็นรายเดือน ตลอดจนเงินช่วยเหลือต่าง ๆ ไว้ก่อน และถ้าผลการสอบสวนของคณะกรรมการปรากฏผลว่าข้าราชการผู้นั้นกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงจนในที่สุดคณะกรรมการตุลาการได้พิจารณาโทษ ก็อาจให้รัฐมนตรีสั่งลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกตั้งแต่วันพ้นราชการได้ด้วย อย่างไรก็ตาม คำสั่งพ้นราชการต้องเป็นคำสั่งที่ออกหลังจากตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว และการพ้นราชการนั้นผู้ถูกลงโทษให้พ้นราชการยังไม่ขาดจากอัตราเงินเดือนจะบรรจุคนอื่นแทนไม่ได้ อาจกระทำได้เพียงแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนเท่านั้น ถ้าผลการสอบสวนปรากฏว่าผู้นั้นไม่มีมลทินหรือมัวหมองก็ต้องสั่งให้เข้ารับราชการ แต่ไม่ต้องสั่งย้อนหลัง ไปถึงวันสั่งให้พ้นราชการ

ตามบทบัญญัติว่าด้วยการให้ข้าราชการพ้นราชการระหว่างการสอบสวน

พิจารณา ได้กล่าวถึง เรื่อง เงินเดือนของผู้ที่ถูกสั่งให้พ้นราชการไว้ว่า ให้เป็นการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น อันหมายถึงพระราชบัญญัติเงินเดือนของข้าราชการผู้ถูกสั่งพ้นราชการ พ.ศ. 2502 ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า "ข้าราชการผู้ใดถูกสั่งพ้นราชการ ให้งดเบิกจ่ายเงินเดือนสำหรับข้าราชการผู้นั้นตั้งแต่วันให้พ้นราชการเป็นต้นไป กรณีที่ข้าราชการผู้ถูกสั่งพ้นราชการได้รับราชการตามหน้าที่ล่วงเลยวันให้พ้นราชการเพราะมิได้รับคำสั่ง ให้เบิกจ่ายเงินเดือนถึงวันที่ได้รับทราบหรือควรจะได้รับทราบคำสั่งพ้นราชการนั้น สำหรับเงินเดือนระหว่างพ้นราชการเมื่อคดีหรือกรณีถึงที่สุด ถ้าปรากฏว่าข้าราชการผู้ถูกสั่งพ้นมิได้กระทำความผิด และไม่มีมลทินมัวหมองให้จ่ายให้เต็ม หรือถ้าปรากฏว่าข้าราชการผู้ถูกสั่งพ้นมิได้กระทำความผิดแต่มีมลทินหรือมัวหมอง หรือปรากฏว่าข้าราชการผู้ถูกสั่งพ้นมิได้กระทำความผิด แต่ถูกลงโทษไม่ถึงให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก ให้จ่ายได้ไม่เกินครึ่งหนึ่งของเงินเดือนที่ได้รับก่อนวันพ้นราชการตามที่เจ้ากระทรวงจะได้อำหนด แต่เฉพาะค่าเช่าบ้านให้จ่ายให้เต็ม หรือถ้าปรากฏว่าข้าราชการผู้ถูกสั่งพ้นมิได้กระทำความผิดและถูกลงโทษถึงให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก ห้ามมิให้จ่าย หรือถ้าข้าราชการผู้ถูกสั่งพ้นราชการตายเสียก่อนคดีหรือกรณีถึงที่สุด ให้เจ้ากระทรวงพิจารณาและวินิจฉัยตามหลักฐานเท่าที่มีอยู่ว่า จะจ่ายเงินเดือนระหว่างพ้นราชการหรือไม่จ่าย"

นอกจากนี้ ยังต้องพิจารณาดังบทบัญญัติตามมาตรา 20 แห่งพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. 2523 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า "การจ่ายเงินเดือนของข้าราชการผู้ถูกสั่งพ้นราชการ ให้จ่ายตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนของข้าราชการผู้ถูกสั่งพ้นราชการ หรือระเบียบข้อบังคับที่กระทรวงกลาโหมกำหนดขึ้น

โดยได้รับความตกลงจากกระทรวงการคลัง อัตราเงินเดือนของข้าราชการระหว่างพักราชการไม่ถือเป็นอัตราว่าจ้างข้าราชการผู้ตายในระหว่างสิ้นพักราชการ ถ้าเจ้ากระทรวงหรือผู้มีอำนาจได้พิจารณาและวินิจฉัยตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนของข้าราชการผู้ถูกล้างพักราชการ หรือตามระเบียบข้อบังคับที่กระทรวงกลาโหมกำหนดขึ้น โดยได้รับความตกลงจากกระทรวงการคลังให้จ่ายเงินเดือนในระหว่างพักราชการอย่างใด ก็ให้จ่ายเงินเดือนตามที่วินิจฉัยนั้นจนถึงวันที่ถึงแก่ความตาย”

การรายงานการสอบสวน กฎหมายกำหนดไว้เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้ทำการสอบสวนเสร็จแล้ว ให้รายงานเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรี โดยให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาตามลำดับและปลัดกระทรวงยุติธรรมได้แสดงความคิดเห็นเสียก่อน ถ้าคณะกรรมการสอบสวนผู้บังคับบัญชา ปลัดกระทรวงยุติธรรมหรือรัฐมนตรีสั่งไล่ออก บลตออก หรือให้ออกจากราชการ จึงให้รัฐมนตรีหรือผู้บังคับบัญชาที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีสั่งไล่ออก บลตออก หรือให้ออกจากราชการต่อไป ตามบทบัญญัติดังกล่าว จะเห็นว่าในกรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรงคณะกรรมการตุลาการเป็นผู้พิจารณาโทษข้าราชการตุลาการ ทั้งนี้ คณะกรรมการตุลาการจะพิจารณาผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน ซึ่งได้รวบรวมพยานหลักฐานที่เป็นเครื่องชี้การกระทำผิด กับรูปข้อเท็จจริงและพิจารณารับข้อเท็จจริงกับบทมาตราว่าด้วยการกระทำผิดวินัย ตลอดจน เสนอแนะโทษและระดับ โทษที่จะลงแก่ผู้ถูกกล่าวหา กฎหมายยังเปิด โอกาสให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาทุกลำดับชั้นและปลัดกระทรวง ได้แสดงความคิดเห็นต่อผลการสอบสวนของคณะกรรมการการสอบสวนเพื่อที่คณะกรรมการตุลาการจะนำไปพิจารณา โดยละเอียดรอบคอบและถี่ถ้วนตามหลักเกณฑ์แห่งความเป็นธรรมอย่างแท้จริงก่อนที่จะลงมติไล่ออก บลตออก หรือให้ออกจากราชการ แล้วจึงให้รัฐมนตรีหรือผู้บังคับบัญชาที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีสั่งไล่ออก บลตออก หรือให้ออกจากราชการต่อไป

เมื่อได้มีคำสั่งลงโทษข้าราชการตุลาการผู้กระทำผิดวินัยไปแล้ว โอกาสที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งดังกล่าวสามารถกระทำได้เพียงกรณีเดียว คือ กรณีที่คำสั่งลงโทษทางวินัยได้สั่งไป โดยผิดพลาด โดยรัฐมนตรีมีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เป็นคุณแก่ผู้ถูกลงโทษได้ แต่การแก้ไขเปลี่ยนแปลง เช่นว่านี้จะต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการก่อน การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งดังกล่าว ให้กระทำได้ภายในกำหนดสองปีนับแต่วันสั่งลงโทษ

จะเห็นได้ว่าในการพิจารณาความผิดและกำหนดโทษของข้าราชการตุลาการไม่ว่าจะเป็นการกระทำผิดวินัยที่มีโทษสถานใดจะต้องผ่านคณะกรรมการตุลาการเพื่อให้ความเห็นชอบหรือพิจารณาโทษก่อนที่จะสั่งการลงโทษได้ และโดยที่ทางราชการได้กำหนดให้กองงานคณะกรรมการ

ตุลาการเป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับกรณีที่มีข้าราชการตุลาการถูกกล่าวหา และการพิจารณาทางวินัย ดังนั้น ในทางปฏิบัติที่เป็นทางการเรื่องราวกล่าวหาข้าราชการตุลาการที่กระทำผิดวินัยจะถูกส่งมายังกองงานคณะกรรมการตุลาการ รวมทั้งการรายงานผลการสอบสวนชั้นต้นให้ผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการ ไปแล้วเมื่อข้าราชการตุลาการถูกกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่ากระทำผิดวินัยไม่ว่าจะเป็นกรณีที่เกิดขึ้นในส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคก็ตาม

ขั้นตอนการปฏิบัติงานของงานวินัยและทะเบียนประวัติ กองงานคณะกรรมการตุลาการ เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตุลาการและตะไต่ะยุติธรรม มีดังนี้

1. กรณีที่เรื่องราวกล่าวหาข้าราชการตุลาการกระทำผิดวินัยถูกส่งมาถึงคณะกรรมการตุลาการ หรือรัฐมนตรี หรือปลัดกระทรวง หรือเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ กองงานคณะกรรมการตุลาการจะรายงาน ไปยัง เลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการเพื่อพิจารณาเสนอให้ปลัดกระทรวงทราบตามลำดับ เพื่อแจ้งผู้บังคับบัญชาของข้าราชการตุลาการผู้นั้นดำเนินการสอบสวนชั้นต้น สำหรับส่วนกลางจะแจ้ง ไปยังประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษา อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลาง หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลภาษีอากรกลาง ในฐานะผู้บังคับบัญชาของข้าราชการผู้นั้น ในส่วนภูมิภาคจะแจ้ง ไปยังอธิบดีผู้พิพากษาภาคแล้วแต่กรณี

2. เมื่อผลการสอบสวนชั้นต้นปรากฏผลว่า ไม่มีมูลความจริง จะรายงานให้ เลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการเพื่อพิจารณาเสนอให้ปลัดกระทรวงพิจารณาเรื่อง ตลอดจนแจ้ง ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาทราบ

3. กรณีที่ลอบหาข้อเท็จจริงแล้วปรากฏผลว่ามีมูลความจริง อาจแยกพิจารณาออกได้เป็น 3 กรณีตามประเภทความผิด คือ

3.1 กรณีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง จะสรุปเรื่องที่ถูกลกล่าวหาและเสนอความเห็นรายงานให้ เลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการเพื่อพิจารณาเสนอให้ปลัดกระทรวงพิจารณาและแจ้ง ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาพิจารณาความผิดและกำหนดโทษที่จะลง จากนั้นจะเสนอความเห็นวาทะที่เสนอมาเหมาะสมหรือไม่เพื่อให้ เลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการพิจารณาเสนอปลัดกระทรวง และ เสนอเรื่อง เข้าที่ประชุมคณะกรรมการตุลาการเพื่อให้เห็นชอบก่อนที่จะสั่งลงโทษ หลังจากทีคณะกรรมการตุลาการพิจารณาให้เห็นชอบแล้ว จึงทำคำสั่งลงโทษเสนอไป ตามขั้นตอน เพื่อให้รัฐมนตรีลงนาม และแจ้งคำสั่งลงโทษให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาทราบ

3.2 กรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จะดำเนินการในการจัดตั้งคณะกรรมการสอบสวน

ได้แก่ทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาและคณะกรรมการสอบสวนทราบ และอาจดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การขอให้ส่งหลักฐานเพิ่มเติมการขออนุมัติขยายเวลาการสอบสวน เป็นต้น เมื่อคณะกรรมการทำการสอบสวนเสร็จ จะสรุปความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนและส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาตามลำดับ เลขาธิการและปลัดกระทรวงได้แสดงความเห็น ถ้าคณะกรรมการสอบสวน ผู้บังคับบัญชา ปลัดกระทรวงหรือรัฐมนตรีเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัย ก็จะทำเรื่อง เสนอปลัดกระทรวง เพื่อรายงานไปยังคณะกรรมการตุลาการ หลังจากทีคณะกรรมการตุลาการได้พิจารณากำหนดโทษแล้ว จึงทำคำสั่งลงโทษให้รัฐมนตรีพิจารณาลงนามและแจ้งผลการลงโทษ ไปยังหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและดำเนินการต่อไป

3.3 กรณีความผิดปรากฏชัดแจ้งและเป็นกรณีความผิดอย่างร้ายแรง การพิจารณาโทษอาจกระทำได้เลย ไม่ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวน

โดยจะสรุปเรื่องราวกล่าวหา เสนอความเห็นและรายงานให้เลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการพิจารณา เสนอปลัดกระทรวง กับแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้กระทำผิดพิจารณากำหนดโทษ จากนั้นจะเสนอความเห็น ว่าโทษที่กำหนดสำหรับความผิดนั้น ๆ เหมาะสมหรือไม่ เพื่อให้เลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการพิจารณา เสนอปลัดกระทรวงตามลำดับ เพื่อนำเรื่อง เข้าที่ประชุมคณะกรรมการตุลาการพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน จึงทำคำสั่ง เสนอรัฐมนตรีเพื่อลงนาม แล้วจึงแจ้งผลการลงโทษ ไปยังหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและดำเนินการต่อไป

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการที่บทบัญญัติ ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521 ได้ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้สั่งลงโทษข้าราชการตุลาการที่กระทำความผิดวินัย บทบัญญัตินี้จะขัดกับหลักการในเรื่องความเป็นอิสระของอำนาจฝ่ายตุลาการหรือไม่ เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจให้คุณให้โทษฝ่ายตุลาการได้ ในประเด็นที่เกี่ยวกับการการเข้ามาแทรกแซงอำนาจตุลาการ โดยฝ่ายบริหาร ได้มีผู้รู้หลายท่านทำการศึกษาไว้ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบของคณะกรรมการตุลาการ พบว่าในบางยุคบางสมัยฝ่ายบริหารหรือรัฐมนตรีว่าการ ได้เข้ามาแทรกแซงฝ่ายตุลาการ ในรูปของการเข้ามาเป็นประธานคณะกรรมการตุลาการ หรือเข้ามาควบคุม เปลี่ยนชื่อของคณะกรรมการตุลาการ ในขั้นนี้จะได้หยิบยกผลการศึกษาของบางท่านมาอธิบาย ดังนี้

เกคินี หงสนันทน¹ ได้ศึกษาการแยกตัวของหน่วยงานบริหารบุคคลกลางสำหรับข้าราชการพลเรือนออกไปเป็นคณะกรรมการต่าง ๆ และกล่าวถึงคณะกรรมการตุลาการพลสรุปได้ว่า อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตุลาการ แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงหลายครั้งเพื่อความเหมาะสมกับการเป็นหน่วยบริหารงานบุคคลกลางบ้างหรือเปลี่ยนแปลงด้วยอิทธิพลทางการเมืองบ้าง นั่นคือ รัฐมนตรีกระทรวงเข้ามามีอำนาจอยู่ในคณะกรรมการด้วย โดยกล่าวถึงพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2482 ว่า ได้กำหนดให้กรณีรัฐมนตรีเห็นว่าข้าราชการตุลาการผู้ใดมีหมอง อาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการต่อไปแล้ว รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้ออกราชการได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการตุลาการ และได้ให้ความเห็นว่าตามบทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าฝ่ายการเมืองและฝ่ายบริหารได้เข้ามามีอิทธิพลเหนืออำนาจตุลาการ นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึงพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2497 ว่าเป็นพระราชบัญญัติอีกฉบับหนึ่งที่ข้าราชการการเมืองเข้ามาก้าวท้าวการปฏิบัติงานของฝ่ายตุลาการ เนื่องจากกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการเป็นประธานคณะกรรมการตุลาการ ล้วนฉบับอื่นนอกเหนือจากนี้อาจกล่าวได้ว่าอำนาจของฝ่ายตุลาการเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร รวมทั้งฉบับปัจจุบันนี้ด้วย

จาร์ล เชมะจารุ² ได้ศึกษาองค์ประกอบของคณะกรรมการตุลาการ เริ่มจากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการฉบับแรกจนถึงปัจจุบัน โดยกล่าวถึงพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2482 ว่า ได้มีการแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการตุลาการจากเดิม ตัดกรรมการบางประเภทออกและให้อำนาจรัฐมนตรีเป็นผู้เลือกข้าราชการตุลาการสามัญชั้นพิเศษเข้าเป็นกรรมการตุลาการ 1 นาย และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2497 ได้มีการแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการตุลาการ โดยให้รัฐมนตรีเข้ามาเป็นประธานคณะกรรมการตุลาการ และในจำนวนกรรมการตุลาการ 11 คน มีผู้พิพากษา 4 คนเท่านั้น จึงเป็นช่องทางให้รัฐมนตรีสามารถคุมเสียงได้ 7 เสียง

¹ เกคินี หงสนันทน. การบริหารบุคคลในราชการไทย. (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2518). หน้า 43-45.

² จาร์ล เชมะจารุ. "การบริหารบุคคลของข้าราชการตุลาการกับความมั่นคงภายในประเทศ." หน้า 28.

โสมณ รัตนากร¹ เห็นว่าการที่ศาลยุติธรรมสังกัดอยู่ในกระทรวงยุติธรรม และกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการลอบคัดเลือก แต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนความดีความชอบ และเสนอให้ลงโทษผู้พิพากษาทางวินัย จึงอาจมีการเข้าใจผิดว่า ฝ่ายบริหารควบคุมฝ่ายตุลาการอยู่บ้าง แต่ความจริงแล้วกระทรวงยุติธรรมเป็นเพียงผู้ดูแลรับผิดชอบงานด้านธุรการของศาลเท่านั้น ส่วนเรื่องอื่น ๆ รวมทั้งการลงโทษทางวินัยของผู้พิพากษานั้น กระทรวงยุติธรรมก็เป็นแต่เพียงผู้เสนอเท่านั้น คณะกรรมการตุลาการอาจไม่เห็นด้วย และมีมติเป็นอย่างอื่นก็ได้ ในทางปฏิบัติจึงกล่าวได้ว่าฝ่ายบริหารมิได้เข้ามายุ่งเกี่ยวหรือแทรกแซงกับการใช้อำนาจตุลาการของศาลเลย

จากการพิจารณาผลการศึกษาที่ได้รวบรวมไว้ข้างต้นและพิจารณาองค์ประกอบของคณะกรรมการตุลาการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการฉบับปัจจุบันที่ได้กล่าวถึงในหัวข้อผู้มีหน้าที่รักษาวินัยข้าราชการตุลาการ เพื่อหาคำตอบให้กับข้อสงสัยเกี่ยวกับอำนาจของรัฐมนตรีในการสั่งลงโทษข้าราชการตุลาการที่กระทำผิดวินัยว่าจะขัดกับหลักการในเรื่องความเป็นอิสระของอำนาจฝ่ายตุลาการหรือไม่ พบว่าองค์ประกอบของคณะกรรมการตุลาการ 12 คน มาจากข้าราชการตุลาการ และอดีตข้าราชการตุลาการซึ่งไม่ได้ประกอบอาชีพเป็นทนายความหรือดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมหรือฝ่ายบริหารไม่ได้เข้ามาเป็นคณะกรรมการตุลาการด้วย จึงถือได้ว่ารัฐมนตรีหรือฝ่ายบริหารไม่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องหรือแทรกแซงความเป็นอิสระของอำนาจฝ่ายตุลาการเลย เพราะรัฐมนตรีเพียงแต่มีส่วนควบคุมรู้เห็นบ้าง เมื่อมีการกล่าวหาข้าราชการตุลาการว่ากระทำผิดวินัยเกิดขึ้น เพราะรัฐมนตรีมีความรับผิดชอบกิจการศาลยุติธรรมอยู่ แต่การพิจารณาให้คุณให้โทษข้าราชการตุลาการเป็นเรื่องของคณะกรรมการตุลาการที่จะพิจารณาได้โดยอิสระ เพราะเป็นเรื่องของฝ่ายตุลาการ รัฐมนตรีจะสั่งลงโทษข้าราชการตุลาการผู้กระทำผิดวินัยได้ ก็ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตุลาการแล้วเท่านั้น

¹ โสมณ รัตนากร. "การอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางศาลกับความมีเมตตาของชาติ."

เอกสารวิจัยต้นฉบับบุคคลในลักษณะวิชาสังคมจิตวิทยา วิทยาลัยบัณฑิตราชอาณาจักร 2521-2522).

กรณีศึกษาเกี่ยวกับความผิดทางวินัยของข้าราชการตุลาการ

แม้ว่าข้าราชการตุลาการจะได้รับความคุ้มครองในเรื่องความมั่นคงในการดำรงตำแหน่งค่อนข้างสูงหากแต่ความมั่นคงนี้จะต้องควบคู่ไปกับประสิทธิภาพและผลประโยชน์ของราชการศาลยุติธรรมและประชาชนด้วย ดังนั้น ความมั่นคงของการดำรงตำแหน่งจึงคงอยู่ภายใต้กรอบแห่งความประพฤติอันดีงามและแนวทางปฏิบัติงานซึ่งล้วนหนึ่งถูกกำหนดไว้ในข้อกำหนดวินัยและจรรยาบรรณของข้าราชการตุลาการเพื่อเป็นเครื่องกำกับความประพฤติ เมื่อมีการฝ่าฝืนวินัยก็ย่อมต้องมีการพิจารณาระดับโทษตามความเหมาะสมกับลักษณะความผิดที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกับข้าราชการประเภทอื่น

ในการศึกษานี้จะได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลัทธิข้อกล่าวหาทางวินัยข้าราชการตุลาการในรอบสิบปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520-2529 จากทะเบียนเรื่องการกล่าวหาทางวินัยข้าราชการตุลาการของงานวินัยและทะเบียนประวัติ กองงานคณะกรรมการตุลาการ โดยการพิจารณาถึงแหล่งที่มาของเรื่องการกล่าวหาว่าอยู่ในรูปใดบ้าง อาทิ: บัตรลงโทษ หนังสือร้องเรียน การรายงานของผู้บังคับบัญชา หรือข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ เป็นต้น นอกจากนั้นจะศึกษาถึงฐานความผิดของข้อกล่าวหาว่าส่วนใหญ่จะเป็นการกล่าวหาในฐานความผิดใดบ้าง ทั้งหมดนี้จะอยู่ในหัวข้อประเภทของข้อกล่าวหาเกี่ยวกับวินัยของข้าราชการตุลาการ ส่วนนี้ในหัวข้อต่อไปจะกล่าวถึงผลการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตุลาการ โดยศึกษาจากคำสั่งกระทรวงยุติธรรม เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน และการลงโทษทางวินัยข้าราชการตุลาการ เพื่อเก็บสถิติของจำนวนเรื่องราวข้อกล่าวหาที่เป็นกรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและเพื่อศึกษาถึงลักษณะของพฤติการณ์ที่ถูกลงโทษทางวินัย ทั้งนี้ เห็นว่าการฝ่าฝืนวินัยเป็นปรากฏการณ์ที่ทุกหน่วยงานให้ความสนใจ เพราะการฝ่าฝืนวินัยทำให้เกิดความเสียหายแก่องค์การโดยส่วนรวม และเป็นผลเสียแก่ตัวผู้ฝ่าฝืนวินัยเพราะทำให้ต้องถูกลงโทษ การศึกษารณีเกี่ยวกับความผิดทางวินัยของข้าราชการตุลาการเป็นหนทางที่จะทำให้เข้าใจลักษณะการฝ่าฝืนวินัยได้ดีขึ้น ซึ่งจะ เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้ให้เบาบางลง

ก. ประเภทของข้อกล่าวหาเกี่ยวกับวินัยของข้าราชการตุลาการ

แหล่งที่มาของข้อกล่าวหาทางวินัยของข้าราชการตุลาการ ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520-2529 เท่าที่ปรากฏในทะเบียนเรื่องการกล่าวหาทางวินัยข้าราชการตุลาการพบว่าส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของหนังสือร้องเรียน บัตรลงโทษ การรายงานของผู้บังคับบัญชา และ

ชาวทางหน้าหนังสือพิมพ์ อย่างไรก็ตาม สถิติของเรื่องกล่าวหาในช่วงสิบปีผ่านมามีแนวโน้มลดลง และแหล่งที่มาของข้อกล่าวหาค่อนข้างจะเป็นไปในรูปของหนังสือร้องเรียนมากกว่าบัตรลนเทห์หรือจากแหล่งที่มาอื่น ๆ เมื่อพิจารณาจากระยะ 2 ปีหลังของการศึกษา คือ ในปี พ.ศ.2528 และ 2529 ในขณะที่ช่วงระยะตั้งแต่ปี พ.ศ.2520-2527 ปริมาณของเรื่องราวกล่าวหาในรูปของหนังสือร้องเรียนและบัตรลนเทห์ใกล้เคียงกันมาโดยตลอด ในที่นี้ จะนำเสนอข้อมูลด้วยตารางแสดงปริมาณแหล่งที่มาของเรื่องกล่าวหา และตารางแสดงปริมาณแหล่งที่มาของเรื่องกล่าวหาในรูปของคำร้องยล

ตารางที่ 4 แสดงปริมาณแหล่งที่มาของเรื่องกล่าวหาทางวินัยข้าราชการตุลาการ

ปี พ.ศ.	หนังสือร้องเรียน	บัตรลนเทห์	ผู้บังคับบัญชา	สื่อมวลชน	รวม
2520	27	27	1	1	56
2521	44	30	-	-	74
2522	33	35	6	3	77
2523	35	39	3	-	77
2524	29	26	3	2	60
2525	29	36	2	-	67
2526	30	32	3	-	65
2527	30	32	1	-	63
2528	26	19	1	-	46
2529	26	13	1	-	40

ที่มา : กองงานคณะกรรมการตุลาการ สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ

ตารางที่ 5 แสดงปริมาณแหล่งที่มาของเรื่องกล่าวหาทางวินัยข้าราชการตุลาการในรูปของคำร้องละ

ปี พ.ศ.	หนังสือร้องเรียน	บัตรสนเท่ห์	ผู้บังคับบัญชา	สื่อมวลชน
2520	48.21	48.21	1.79	1.79
2521	59.46	40.54	-	-
2522	42.86	45.45	7.79	3.90
2523	45.45	50.65	3.90	-
2524	48.33	43.33	5.00	3.34
2525	43.28	53.73	2.99	-
2526	46.15	49.23	4.62	-
2527	47.62	50.79	1.59	-
2528	56.52	41.30	2.18	-
2529	65.00	32.50	2.50	-
ค่าเฉลี่ย	50.29	45.57	3.24	0.90

ที่มา : กองงานคณะกรรมการตุลาการ สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ

สำหรับฐานความผิดของข้อกล่าวหา จากการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520-2529 พบว่าในจำนวนข้อกล่าวหาทั้งหมด 625 เรื่อง เป็นเรื่องที่ระบุหลักฐานกรณีปรากฏชัดแจ้ง และมีสาระพอที่จะพิจารณาแยกประเภทของความผิดได้เพียง 570 เรื่อง ซึ่งในจำนวน 570 เรื่องนี้บางเรื่องที่มีข้อกล่าวหาหลายลักษณะความผิด ดังนั้น จำนวนเรื่องที่ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับความผิดทางวินัยขอข้าราชการตุลาการ ในช่วงเวลาดังแต่ปี พ.ศ. 2520-2529 ในหนังสือมีทั้งสิ้น 593 เรื่อง ซึ่งได้แยกพิจารณาลักษณะข้อกล่าวหาออกเป็น 4 ประเภทได้แก่ความผิดอันเกี่ยวกับการพิจารณาคดี ความผิดอันเกี่ยวกับการประพฤติและปฏิบัติตนโดยทั่วไป ความผิดอันเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามระเบียบแบบแผนทางราชการ และความผิดอันเกี่ยวกับครอบครัวของข้าราชการ

ตุลาการ บรากรรมรายละเอียดยังตารางต่อไป

ตารางที่ 6 แสดงลักษณะความผิดของข้อกล่าวหา (พ.ศ. 2520-2529)

ลักษณะความผิด	จำนวน (เรื่อง)	คิดเป็นร้อยละ
1. การพิจารณาพิพากษาคดี	317	54.37
2. การประพฤติและปฏิบัติตน โดยทั่วไป	176	30.19
3. การปฏิบัติตนตามระเบียบแบบแผนทางราชการ	67	11.49
4. ครอบครองของข้าราชการตุลาการ	23	3.95
	583	100

ที่มา : กองงานคณะกรรมการตุลาการ สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่ากรณีความผิดอันเกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีมีสถิติสูงสุดถึงร้อยละ 54.37 ของจำนวนเรื่องกล่าวหาทั้งหมด ทั้งนี้ ลักษณะของข้อกล่าวหาในส่วนนี้ที่สำคัญ ๓ ก็คือ การกล่าวหาว่าข้าราชการตุลาการรับสินบนจากคู่ความ ไม่ให้ความเป็นธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดี ขณะพิจารณาคดีไม่อยู่ในเมตตาอันดี ใช้กิริยาวาจาไม่เหมาะสม พิจารณาคดีมีอคติปล่อยไปในทางไม่สุจริต เป็นต้น

กรณีความผิดอันเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตน โดยทั่วไปของข้าราชการตุลาการมีสถิติรองลงมาคือร้อยละ 30.19 ของเรื่องกล่าวหาทั้งหมด โดยเรื่องที่กล่าวหาที่มีสาระต่าง ๓ พอสรุปได้คือกล่าวหาว่าข้าราชการตุลาการเปิดบ่อนการพนันที่บ้านพัก ติดการพนัน ดื่มสุราในเวลาราชการ เมามสุราอาละวาดในที่สาธารณะ มีหุ้นส่วนในกิจการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย มีพฤติการณ์เสื่อมเสียด้านชู้สาว มีวุ่นวายพัวพันและข้าราชการผายบครอง เป็นเจ้ามือสลากกินรวบ เป็นต้น

ส่วนในกรณีความผิดอันเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามแบบแผนของทางราชการคิดเป็นร้อยละ 11.49 ของเรื่องกล่าวหาทั้งหมด ในความผิดนี้มีสาระของข้อกล่าวหาอาทิ ๑. กล่าวหา

ข้าราชการตุลาการในเรื่องการมาทำงาน ไม่อุทิศเวลาให้ราชการ การนำรถยนต์ของทางราชการไปใช้ส่วนตัว บล่อยให้บริเวณศาลกรุงรัง ไม่มีการชกธงชาติประจำศาล เบิกค่าเช่าบ้านจากทางราชการโดยตนเองมิได้พักอาศัยอยู่จริง การมอบหมายงานก่อนโยกย้ายไม่ถูกต้องครบถ้วน เป็นต้น

สำหรับความผิดอันเกี่ยวกับครอบครัวของข้าราชการตุลาการ คิดเป็นร้อยละ

3.95 ของเรื่องที่ถูกกล่าวหาทั้งหมดเป็นความผิดที่ไม่ได้เกิดจาก ข้าราชการตุลาการโดยตรง แต่ผลของการกระทำของคณาจารย์ในครอบครัวของข้าราชการตุลาการทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่ราชการได้ ลักษณะของความผิดที่จัดไว้ในฐานความผิดนี้ ได้แก่ ข้อกล่าวหาที่ว่า นายความซึ่งเป็นบุตรของข้าราชการตุลาการพยายามใช้อิทธิพลของบิดาเพื่อหวังให้ตนชนะคดี ภรรยาข้าราชการตุลาการประพฤติตนไม่เหมาะสม วางตนไม่สมศักดิ์ศรี แลวงหาผลประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ของสามีโดยมิชอบ ภรรยาข้าราชการตุลาการร้องเรียนว่าสามีไม่จ่ายค่าเลี้ยงดูให้ครอบครัว กระทำทารุณ จดทะเบียนล้มรสซ้อน เป็นต้น

ข. ผลการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตุลาการ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าจะทำการศึกษาผลการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตุลาการ โดยศึกษาจากคำสั่งกระทรวงยุติธรรม เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน และการลงโทษทางวินัยข้าราชการตุลาการ ด้วยเห็นว่ากรณีกล่าวหาข้าราชการตุลาการว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงที่มีโทษถึงไล่ออก บลดยก หรือให้ออก กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการกำหนดให้รัฐมนตรีออกเป็นคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อทำการสอบสวน ดังนั้น จากคำสั่งกระทรวงยุติธรรม เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนจะทำให้เราทราบได้ว่า ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520-2529 มีกรณีข้าราชการตุลาการถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงทั้งหมดกี่เรื่อง โดยสามารถตัดประเด็นที่อาจเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งซึ่งเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงออกได้ เพราะในรอบสิบปีที่ผ่านมาไม่มีกรณี เช่นนั้น จากนั้นจะศึกษาเกี่ยวกับการลงโทษข้าราชการตุลาการที่กระทำผิดวินัยโดยรวมรวมถึงโทษจากปี พ.ศ. 2520-2529 และศึกษาลักษณะของการกระทำผิดที่มีผลให้ถูกลงโทษจากคำสั่งกระทรวงยุติธรรม เรื่องการลงโทษข้าราชการตุลาการ ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7 แสดงผลการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตุลาการ

ปี พ.ศ.	จำนวนเรื่องที่กำลังดำเนินการ	ตั้งคณะกรรมการสอบสวน	ลงโทษ
2520	56	2 เรื่อง	- ราย
2521	74	2 เรื่อง	1 ราย
2522	77	6 เรื่อง	- ราย
2523	77	1 เรื่อง	4 ราย
2524	60	8 เรื่อง	4 ราย
2525	67	3 เรื่อง	6 ราย
2526	65	4 เรื่อง	4 ราย
2527	63	1 เรื่อง	1 ราย
2528	46	3 เรื่อง	2 ราย
2529	40	- เรื่อง	- ราย
รวม	625 เรื่อง	30 เรื่อง	22 ราย

ที่มา : กองงานคณะกรรมการตุลาการ สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าในช่วงปี พ.ศ. 2520-2529 มีเรื่องกล่าวหาที่ถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนทั้งสิ้น 30 เรื่อง หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่ามีการเข้าราชการตุลาการถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในรอบ 10 ปีที่ผ่านมาทั้งหมด 30 เรื่อง โดยข้อกล่าวหาทั้งหมดส่วนใหญ่เป็นการกล่าวหาข้าราชการตุลาการว่ามีการกระทำอันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ได้แก่ แสวงหาผลประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ เรียกและรับเงินสินบนจากคู่ความ เป็นต้น และประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ได้แก่ ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ พฤติกรรมเสื่อมเสียในเรื่อผู้สาว ขอบเลขสุราเป็นอาจิม เป็นต้น

ส่วนในเรื่องการลงโทษทางวินัยข้าราชการตุลาการ ตั้งแต่ พ.ศ. 2520-2529 มีคำสั่งลงโทษข้าราชการตุลาการทั้งสิ้น 22 ราย แยกเป็นสถานโทษต่าง ๆ ได้ดังนี้ บลดออก 1

ราย ไล่ออก 4 ราย ให้ออก 8 ราย งดบำเหน็จความชอบเป็นเวลาลงปี 1 ราย งดบำเหน็จความชอบเป็นเวลาหนึ่งปี 1 ราย และภาคทัณฑ์ 1 ราย สำหรับลักษณะของการกระทำผิดอันเป็นเหตุให้ถูกลงโทษ ซึ่งปรากฏเป็นสาระสำคัญของคำสั่งลงโทษ พอสรุปได้ดังนี้

1. รับช่วยเหลือวิ่งเต้นคดีในชั้นศาลอุทธรณ์เพื่อให้คดีสมประโยชน์ของฝ่ายโจทก์ โดยเรียกและรับเงินผลประโยชน์ตอบแทน ลงโทษปลดออก
2. เรียกร้องเงินจากจำเลยในคดีอาญาทั้งที่ตนเป็นเจ้าของและมีได้เป็นเจ้าของสำนวนที่ยังมีความประพฤติและการวางตนไม่เหมาะสมอีกหลายประการ ลงโทษให้ออก
3. เรียกรับเงินสินบนจากตัวความ แลวงหาประโยชน์โดยมิชอบในการพิจารณาลังคำร้องขอลอยชั่วคราวเพื่อบีบบังคับให้จำเลยหรือพวกของจำเลยวิ่งเต้นขอให้ตนหรือภริยาช่วยเหลือให้จำเลยได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว และพวกของจำเลยได้นำเงินจำนวนหนึ่ง ไบมอบให้ภริยาของตนที่บ้านพักโดยรู้เห็นอยู่ด้วย และต่อมาก็ล้งอนุญาตให้ปล่อยจำเลยชั่วคราว ลงโทษไล่ออก
4. แลวงหาผลประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่โดยร่วมกันเรียกและรับสินบนจากคู่ความ และเปลี่ยนแปลงผลคำพิพากษาซึ่งเดิมผู้พิพากษาอื่นเป็นเจ้าของสำนวนได้พิพากษาลงโทษจำคุก ภายหลังผู้พิพากษาอีกนายหนึ่งมาเป็นเจ้าของสำนวนแทน และมีผู้พิพากษาอีกนายหนึ่งเป็นองค์คณะ ได้ทำคำพิพากษาใหม่เป็นพิพากษาปรับแต่โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ โดยได้รับผลประโยชน์ตอบแทน ลงโทษไล่ออกและให้ออกตามลำดับ
5. เรียกรับเงินสินบนจากตัวความ แลวงหาประโยชน์โดยมิชอบในการพิจารณาลังคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวและประพฤติตนไม่เหมาะสมขณะพิจารณาพิพากษาคดี ลงโทษไล่ออก
6. รับเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินคดี ตรวจสอบแก้ไขร่างคำฟ้อง คำร้อง ตลอดจนชักชวนพยานให้ โดยเรียกและรับเงินเป็นประโยชน์ตอบแทน อันเป็นการปฏิบัติตนอย่างทนายความ ในขณะที่ยังเป็นผู้พิพากษาอยู่ ลงโทษให้ออก
7. ให้คำแนะนำช่วยตรวจแก้และทำคำฟ้อง คำร้องขอคุ้มครองประโยชน์ชั่วคราวให้กับบริษัทเอกชน โดยมีพฤติการณ์ล่องไปเนทางไม่สุจริต ลงโทษให้ออก
8. พิจารณาพิพากษาคดีอย่างไม่เป็นธรรม ใช้อำนาจหน้าที่ให้จำเลยแพ้คดี เมื่อจำเลยอุทธรณ์ก็ล้งไม่รับอุทธรณ์โดยเจตนาทุจริต ครั้นจำเลยอุทธรณ์คำสั่ง ไม่รับอุทธรณ์ ก็ไม่ล้งมีกำหนดไปให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาแม้ศาลอุทธรณ์จะได้อ้างให้ล้งล้งจำนวนไปก็ตาม ประวิงเวลาก็ให้มีการบังคับคดีและกระทำการอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ของโจทก์ วิ่งเต้นช่วยเหลือโจทก์ให้ชนะคดีในศาล

อุทธรณ์ โดยได้รับทรัพย์สินเป็นการตอบแทน ลงโทษให้ออก

9. เรียกเอาทรัพย์สินจากคู่ความ เพื่อช่วยเหลือในการพิจารณาพิพากษาคดี

ลงโทษให้ออก

10. ประพฤติตนไม่เหมาะสม ชอบเสพสุราเป็นอาจฉิน กระทบการอนาจาร

ปลุกปล้ำหญิงอื่นซึ่งมิใช่ภรรยาตนและมีเรื่องชกต่อยและชักปืนออกชูปุคคลอื่น ลงโทษให้ออก

11. ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ไม่ให้ความเป็นธรรมในการพิจารณาคดี โดยร่วมมือกับ

โจทก์ ใช้วิธีการอันไม่สุจริตเพื่อทำให้จำเลยได้รับความเสียหาย แต่ตามทางสอบสวนไม่ปรากฏว่า
ได้รับประโยชน์เป็นทรัพย์สิน ลงโทษให้ออก

12. กระทบการช่วยเหลือฝ่ายโจทก์เกี่ยวกับคดีที่ตนเป็นองค์คณะ โดยช่วยร่างคำ

คู่ความให้ เป็นการไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม และมีเหตุล่อ

ไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ลงโทษให้ออก

13. นำทรัพย์สินของทางราชการไปขาย และไม่ปรากฏว่าได้นำเงินดังกล่าวไปใช้

เพื่อประโยชน์ของทางราชการ ลงโทษให้งดบำเหน็จความชอบเป็นเวลาสองปี

14. ไม่ปฏิบัติราชการตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และไม่ปฏิบัติหน้าที่

ราชการด้วยความระมัดระวังมิให้เสียหายแก่ราชการ ทั้งยังปรากฏว่าไม่อุทิศเวลาให้แก่ราชการ

โดยมาปฏิบัติราชการสายและกลับก่อนเวลาเป็นประจำ ลงโทษงดบำเหน็จความชอบเป็นเวลาหนึ่งปี

15. มีพฤติการณ์ไม่เหมาะสมขณะนั่งพิจารณาคดี ใช้เวลาดูหมิ่นทนายความต่อหน้า

ลูกความ นยานและอัยการ ลงโทษงดบำเหน็จความชอบเป็นเวลาหนึ่งปี

16. มาทำงานสายเป็นประจำ และยังป็นในบ้านพักในเวลาวิกาล ลงโทษให้งด

บำเหน็จความชอบเป็นเวลาหนึ่งปี

17. ได้เสียกับหญิงอื่นซึ่งมิใช่ภรรยาของตนจนเกิดบุตรด้วยกันแล้ว ไม่ยอมรับผิดชอบ

ลงโทษให้งดบำเหน็จความชอบเป็นเวลาหนึ่งปี

18. ดูหมิ่นเหยียดหยามผู้บังคับบัญชา ลงโทษให้งดบำเหน็จความชอบเป็นเวลาหนึ่งปี

19. ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ ลงโทษให้งดบำเหน็จ

ความชอบเป็นเวลาหนึ่งปี

20. ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ โดยพุดจาดูหมิ่นเหยียดหยาม

ผู้อื่น คุกคามฉ้อโกง ใช้ปืนยิงผู้อื่นเข้าในบริเวณร้านอาหาร โดยเซเหตุ ลงโทษให้งดบำเหน็จความชอบ

เป็นเวลาหนึ่งปี

21. ไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความระมัดระวังมิให้เสียหายแก่ราชการ ไม่ถือและปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ลงโทษภาคทัณฑ์

สำหรับกรณีศึกษาเกี่ยวกับความผิดทางวินัยของตะ เติษยุติธรรม โดยที่จำนวนตะ เติษยุติธรรมทั่วประเทศในปัจจุบันเพียง 8 คน ประจำอยู่ที่ศาลจังหวัดปัตตานี ศาลจังหวัดนราธิวาส ศาลจังหวัดยะลา และศาลจังหวัดสตูล ดังนั้น ข้อมูลเกี่ยวกับสถิติข้อกล่าวหาทางวินัยตะ เติษยุติธรรมในรอบสิบปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520-2529 จากทะเบียนเรื่องการกล่าวหาของงานวินัยและทะเบียนประวัติกองงานคณะกรรมการตุลาการ เท่าที่รวบรวมได้ทั้งหมดจึงมีเพียง 3 กรณีเท่านั้น ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ปี 2520 ตะ เติษยุติธรรมของศาลจังหวัดตรัง มีหนังสือร้องเรียนกล่าวหาว่าหลอกลวงและข่มขู่บังคับเอาโฉนดที่ดินของผู้ร้อง โดยมีขอบ ผลการพิจารณาให้ระงับเรื่อง เนื่องจากเป็นกรณีไม่มีมูลแต่อย่างใด

2. ปี 2520 ตะ เติษยุติธรรมของศาลจังหวัดสตูล มีหนังสือร้องเรียนว่าประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ ผลการพิจารณาให้ระงับเรื่อง เนื่องจากข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่ามีมูลความจริงตามข้อร้องเรียน

3. ปี 2524 ตะ เติษยุติธรรมของศาลจังหวัดปัตตานี มีหนังสือร้องเรียนกล่าวหาว่าเดินทาง ไบมาเลเซียบ่อย ๆ โดยไม่มีพาสปอร์ต และผู้ร้องอ้างว่าสืบทราบมาว่าถือบัตรประชาชนที่รัฐบาลมาเลเซียออกให้เฉพาะคนที่เกิดในมาเลเซียเท่านั้น ทำตนเป็นนก 2 หัว ไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ ผลการพิจารณาให้ระงับเรื่อง เนื่องจากการสอบหาข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่ามีพฤติการณ์ตามหนังสือร้องเรียนแต่ประการใด

นอกจากกรณีศึกษาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีอีกกรณีหนึ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับความผิดทางวินัยของตะ เติษยุติธรรม ซึ่งไม่ปรากฏในทะเบียนเรื่องราวกล่าวหาข้างต้น เนื่องจากฝ่ายผู้เสียหายเห็นว่า ตะ เติษยุติธรรมกระทำความผิดถึงขั้นทุจริตต่อหน้าที่จึงไม่นำเรื่องไปร้องเรียนกล่าวหาทางวินัยแต่นำคดีไปฟ้องร้องกับศาลโดยตรง ปรากฏในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1575/2518 ซึ่งพอสรุปความได้ว่าตะ เติษยุติธรรมของศาลจังหวัดปัตตานีคนหนึ่ง ถูกฟ้องคดีอาญาเรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ผ่าฝืนระเบียบปฏิบัติ ทำให้คู่ความได้รับความเสียหาย เนื่องจากคำวินิจฉัยชั้นอาญาของจำเลย ศาลฎีกาพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์และศาลชั้นต้น คือ ให้ยกฟ้อง

กลไกทางวินัยของข้าราชการตุลาการในบางประเทศ

กลไกทางวินัยของข้าราชการตุลาการในประเทศต่าง ๆ ที่ได้หยิบยกมาศึกษาในที่นี้ได้แก่ ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน มาเลเซียและสิงคโปร์ โดยจะศึกษาถึงระบบศาล การแต่งตั้ง ถอดถอน และการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตุลาการ ในแต่ละประเทศที่ได้กล่าวมาข้างต้น

ก. ประเทศอังกฤษ

ระบบศาลของประเทศอังกฤษแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ศาลชั้นล่าง (Inferior Courts) และศาลชั้นสูง (Superior Courts)

1. ศาลชั้นล่าง ที่สำคัญได้แก่ Magistrates Courts และ County Court

1.1 Magistrates Courts ทำหน้าที่พิจารณาคดีอาญาความผิดเล็กน้อย (summary offences) และคดีแพ่งเกี่ยวกับกฎหมายครอบครัว ผู้พิพากษาของ Magistrates Courts มี 2 ประเภท ได้แก่ Lay Magistrates หรือ Justices of the Peace และ Stipendiary Magistrates

Lay Magistrates หรือ Justices of the Peace เป็นผู้ที่ได้รับเลือกจากบุคคลธรรมดาที่ไม่ต้องมีวุฒิทางกฎหมาย คุณสมบัติที่กำหนดไว้คือต้องมีถิ่นที่อยู่ภายในระยะ 15 ไมล์ของเขตที่ได้รับแต่งตั้ง อย่างไรก็ตาม ปราบกฏอยู่ในคู่มือการแต่งตั้งและหน้าที่ของ Justices of the Peace ซึ่งตีพิมพ์ในนามของ Lord Chancellor กำหนดว่าผู้ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ จะไม่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ได้แก่ บุคคลที่มีอายุเกิน 60 ปี หรือเคยต้องคำพิพากษาลงโทษในคดีร้ายแรง หรือเป็นบุคคลล้มละลาย หรือมีสายตา หรือการได้ยินที่ไม่ปกติ หรือผู้ซึ่ง โดยเหตุผลอื่นใดที่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษา หรือผู้ที่รับราชการ หรือทหาร ตำรวจ หรือเป็นญาติสนิทของผู้ดำรงตำแหน่ง Justices of the Peace ในเขตเดียวกัน¹

¹ Smith, P.E and Bailey, S.H.: The Modern Legal System.

(London, Sweet & Maxwell, 1984), P. 134.

การแต่งตั้ง Justices of the Peace กระทำโดย Lord Chancellor ตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาประจำท้องถิ่น ทำหน้าที่พิจารณาคดีในคดีอาญาซึ่งเป็นความผิดเล็กน้อย (summary offences) และคดีแพ่งเกี่ยวกับกฎหมายครอบครัว เป็นการทำงานเพื่อช่วยเหลือสังคม โดยไม่ได้รับผลตอบแทน ดำรงตำแหน่ง โดยไม่มีกำหนดเวลา

ความประพฤติและการถอดถอน (Conduct and Removal) Lord Chancellor มีอำนาจถอดถอน Justices of the Peace ได้เมื่อมีเหตุอันควรได้แก่เหตุสูงอายุ ทุพพลภาพ บกิสหรือลละลายไม่ปฏิบัติหน้าที่ หรือ เมื่อครบเกษียณอายุ 70 ปี แต่อาจต่ออายุได้จนถึง 72 ปี การถอดถอนกระทำโดยย้ายชื่อไปไว้ใน Supplemental List ซึ่งมีผลให้หมดสิทธิ์ที่จะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้พิพากษา นอกจากนี้ ยังมีกลไกในการควบคุมความประพฤติของ Justices of the Peace ในกรณีที่ประพฤติปฏิบัติตนไม่ถูกต้องเหมาะสม คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำท้องถิ่นจะเป็นผู้สอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและรายงานไปยัง Lord Chancellor สำหรับสถานโทษที่ใช้ได้แก่ การถอดถอน (removal) การพักราชการ (suspension) และการตำหนิโทษ (reprimand) ลักษณะของความผิดที่ถูกลงโทษ เช่น กรณีที่ผู้พิพากษาและคู่สมรสต้องคำพิพากษาลงโทษ โดยพิจารณาจากความร้ายแรงของโทษ ในความผิดอาญาเล็กน้อยเช่น ความผิดจราจร อาจได้รับโทษเพียงตำหนิโทษไม่ถึงกับพักราชการหรือถอดถอน หรือข้อกล่าวหาว่าชักรบ ในขณะที่เมาสุรา ก็อาจถูกพักราชการ เป็นต้น¹

Stipendiary Magistrates เป็นผู้ที่มีวุฒิทางกฎหมาย คัดเลือกจาก Barrister หรือ Solicitor ซึ่งประกอบวิชาชีพทางกฎหมายมาแล้วไม่น้อยกว่า 7 ปี มีอยู่เฉพาะในกรุงลอนดอนและเมืองใหญ่ ๓ บางเมืองเท่านั้น ทำหน้าที่เช่นเดียวกับ Justices of the Peace แต่อำนาจการพิจารณาคดีต่างกัน กล่าวคือ Stipendiary Magistrates สามารถนั่งพิจารณาคดีได้โดยลำพัง ไม่ต้องมีองค์คณะประกอบเหมือนวิธีการพิจารณาคดีของ Justices of the Peace

การแต่งตั้ง Stipendiary Magistrates สมเด็จพระราชินีแห่งอังกฤษทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามคำแนะนำของ Lord Chancellor โดยสำนักงานของ Lord Chancellor ซึ่งมี Permanent Secretary เป็นหัวหน้า เป็นหน่วยงานที่ช่วยเหลือในการคัดเลือก ตรวจสอบใบสมัครและหนังสือรับรองของผู้สมัคร ตลอดจนทำการสัมภาษณ์ผู้

¹ Ibid., P. 142.

สมัครเพื่อให้ได้ผู้ที่เหมาะสมในการดำรงตำแหน่ง จากนั้นจะเสนอรายชื่อให้ Lord Chancellor เป็นผู้ตัดสินใจเลือกในชั้นสุดท้าย สำหรับตำแหน่ง Stipendiary Magistrates เป็นตำแหน่งที่ได้รับเงินเดือนตอบแทน เกษียณเมื่ออายุครบ 70 ปี แต่ Lord Chancellor มีอำนาจต่ออายุราชการให้ได้ถึง 72 ปี

การถอดถอน Stipendiary Magistrates กระทำได้โดย Lord Chancellor ในกรณีที่ไม่มีความสามารถหรือประพฤติมิชอบ¹

1.2 County Court มีอำนาจพิจารณาพิพากษาเฉพาะคดีแพ่งที่มีทุนทรัพย์ไม่เกินที่กำหนด ผู้พิพากษาของศาลนี้เรียกว่า Circuit Judges แต่งตั้งตามคำแนะนำของ Lord Chancellor จากผู้ที่ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายเป็น Barrister มาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือเป็น Recorder ซึ่งเทียบเท่ากับศาลของไทม์มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี เกษียณเมื่ออายุ 72 ปี แต่อาจต่ออายุราชการได้ถึง 75 ปี

การถอดถอน Circuit Judges ออกจากตำแหน่ง กระทำได้โดย Lord Chancellor ในกรณีที่ Circuit Judges ประพฤติมิชอบหรือไร้ความสามารถ เช่นในปี ค.ศ.1983 ผู้พิพากษา Bruce Campbell ถูกถอดถอนจากตำแหน่งเนื่องจากกระทำความผิดฐานลักลอบนำเข้าบุหรี่และเหล้า²

2. ศาลชั้นสูง ประกอบด้วย Supreme Court of Judicature. House of Lord และ Judicial Committee of the Privy Council

2.1 Supreme Court of Judicature ประกอบด้วย Court of Appeal. High Court of Justice และ Crown Court ซึ่งมีอำนาจหน้าที่และองค์ประกอบโดยสังเขปดังนี้

2.1.1 Court of Appeal แบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือฝ่ายคดีแพ่ง (Civil Division) และฝ่ายคดีอาญา (Criminal Division)³

¹ Ibid., P. 149.

² The Times, December 6, 1983.

³ British Information Services. The English Legal System. (London: Page Bros (Norwich) Ltd., 1972). P. 11.

ฝ่ายคดีแพ่ง รับผิดชอบในการพิจารณาอุทธรณ์จาก High Court of Justice และ County Court ผู้พิพากษาโดยตำแหน่ง (ex officio) ได้แก่ Lord Chancellor. Lords of Appeal in Ordinary. Lord Chief Justice. President of the Family Division. อดีต Lord Chancellor และมี Master of the Rolls เป็นประธาน พร้อมด้วย Lord Justices of Appeal อีก 14 คน สำหรับองค์คณะผู้พิพากษาในการพิจารณาคดีประกอบด้วยผู้พิพากษา 3 คน

ฝ่ายคดีอาญา รับผิดชอบในการพิจารณาอุทธรณ์จาก Crown Court ประกอบด้วย Lord Chief Justice เป็นประธาน และ Lord Justices of Appeal ทั้ง 14 คน ซึ่งเป็นผู้พิพากษาในฝ่ายคดีแพ่ง ทั้งนี้ Lord Chancellor อาจขอให้ผู้พิพากษาใน High Court of Justice นั่งพิจารณาคดีด้วยก็ได้¹

2.1.2 High Court of Justice² แบ่งออกเป็น 3 ฝ่ายคือ Queen's Bench Division. Family Division และ Chancery Division ดังจะอธิบายแต่เพียงสังเขปดังนี้

ก. Queen's Bench Division เป็นศาลที่มีเขตอำนาจชั้นต้นในการพิจารณาคดีแพ่ง กับมีเขตอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญาที่มาจาก Magistrates Court และ Crown Court มี Lord Chief Justice เป็นประธาน

ข. Family Division มีอำนาจในการพิจารณาคดีเกี่ยวกับครอบครัวได้แก่การปกครองผู้เยาว์ การรับบุตรบุญธรรม มรดกและการฟ้องหย่า เป็นต้น มี President of the Family Division เป็นประธาน

ค. Chancery Division มีอำนาจในการพิจารณาคดีเกี่ยวกับทรัสต์ หุ้นส่วนบริษัท จำนอง และล้มละลาย เป็นต้น มี Vice-Chancellor เป็นประธาน

2.1.3 Crown Court³ มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่เป็น

¹ Ibid., P. 15.

² Ibid., P. 9.

³ Ibid., PP. 14-15.

ความผิดอาชญากรรม (Indictable Offence) และมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อุทธรณ์มาจาก Magistrates Court ศาลประกอบด้วย ผู้พิพากษาของ High Court of Justice Circuit Judge ซึ่งทำงานเต็มเวลา และ Recorder ซึ่งนั่งพิจารณาคดีเป็นครั้งคราว

Crown Court แบ่งออกเป็น 6 เขต (Circuit) และประกอบด้วยศูนย์ประมาณ 90 แห่ง ในแต่ละเขตที่ผู้พิพากษานั่งพิจารณาคดีแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ first-tier centres มีผู้พิพากษาของ High Court กับ Circuit Judges ร่วมกันพิจารณา และผู้พิพากษาของ High Court มีอำนาจในการพิจารณาคดีแบ่งด้วย. Second-tier centres มีผู้พิพากษาของ High Court กับ Circuit Judges ร่วมกันพิจารณา. และ third-tier centres มี Circuit Judges และ Recorders เท่านั้นที่ ร่วมกันพิจารณาคดี

การแต่งตั้งผู้พิพากษา¹ Supreme Court of Judicature ในตำแหน่ง Lord Chief Justice. Master of the Rolls. President of the Family Division. Vice-Chancellor และ Lord Justices of Appeal สมเด็จพระราชินีแห่งอังกฤษทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี สำหรับตำแหน่งผู้พิพากษาใน High Court of Justice หรือบางที่เรียกว่า Puisne Judges ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามคำแนะนำของ Lord Chancellor เช่นเดียวกับ Circuit Judges และ Recorders

คุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาใน Supreme Court of Judicature พอสรุปได้ดังปรากฏในตารางต่อไป²

¹Walker. R.J. & Walker. M.G. The English Legal System. (London: Puttenworths Publisher. 1970). P. 181.

²Smith. P.E. and Bailey. S.H.. The Modern Legal System. P. 156.

ตารางที่ 8 แสดงคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาใน Supreme Court of Judicature

ตำแหน่ง	คุณสมบัติ
Lord Chief Justice	เป็น Barrister มาแล้วอย่างน้อย
Master of the Rolls	15 ปี หรือเป็นผู้พิพากษาใน High
President of the Family Division	Court หรือ ผู้พิพากษาใน Court of
Vice - Chancellor	Appeal
Lord Justices of appeal	เป็น Barrister มาแล้วอย่างน้อย
	15 ปี หรือเป็นผู้พิพากษาใน High
	Court
Puisne Judges ----->	เป็น Barrister มาแล้วอย่างน้อย
	10 ปี
Circuit Judges ----->	เป็น Barrister มาแล้วอย่างน้อย
	10 ปี หรือเป็น Recorder มาแล้ว
	อย่างน้อย 5 ปี
Recorders ----->	เป็น Barrister หรือ Solicitor
	มาแล้วอย่างน้อย 10 ปี

การถอดถอนผู้พิพากษา Supreme Court of Judicature สำหรับ
ตำแหน่ง Circuit Judges และ Recorders อาจถูกถอดถอนจากตำแหน่งได้ในกรณีร้ายความ

สามารถหรือบรรพตมิชอบ นอกจากนี้ ในตำแหน่ง Recorders ยังอาจถูกถอดถอนจากตำแหน่งได้ ในกรณีไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามจำนวนวัน และ ระยะเวลาที่ระบุไว้ในการแต่งตั้งอีกด้วย จะเกษียณเมื่ออายุครบ 72 ปี ไม่มีการต่ออายุราชการ

ส่วนตำแหน่ง Lord Chief Justice. Master of the Rolls. President of the Family Division. Vice-Chancellor. Lord Justices of Appeal และ Puisne Judges ซึ่งอยู่ในตำแหน่งได้ตลอดเวลาที่บรรพตมิชอบ สมเด็จพระราชินีแห่งอังกฤษจะโปรดเกล้าฯ ถอดถอนจากตำแหน่งได้ตามมติของรัฐสภาทั้งสองสภา (address of both Houses of Parliament)

อำนาจถอดถอนผู้พิพากษามีความสำคัญอย่างยิ่งเกี่ยวกับความเป็นอิสระของตุลาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับศาลสูง ดังนั้น ตั้งแต่บัญญัติ Act of Settlement 1701 เป็นต้นมา นักกฎหมายอังกฤษส่วนใหญ่จึงยึดถือว่าการถอดถอนผู้พิพากษาตั้งแต่ Puisne Judges ขึ้นไป จะกระทำได้ตามมติของรัฐสภาทั้งสองสภาเท่านั้น อย่างไรก็ตาม วิธีการดังกล่าวมิใช่วิธีถอดถอนเพียงวิธีเดียว แต่ยังมีวิธีอื่นอีกหลายวิธี ได้แก่¹

1. Writ of scire facias ซึ่งเป็นกระบวนการใน Queen's Bench Division เพื่อยกเลิกพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง (Repeal of the letters patent)
2. การยื่นฟ้องโดยกล่าวโทษอาญาต่อ Queen's Bench Division ซึ่ง Attorney General เป็นโจทก์
3. การตราพระราชบัญญัติ (Act of Parliament) ยกเลิกตำแหน่งหน้าที่ของผู้พิพากษาเช่น ในการปรับปรุงระบบตุลาการ
4. การพิจารณาคดีซึ่งเรียกว่า Impeachment โดย House of Lords ซึ่ง House of Commons เป็นโจทก์ แม้วิธีนี้จะใช้ครั้งสุดท้ายเมื่อปี ค.ศ. 1805 แต่ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายยกเลิก

¹ ไมตรี ตันเต็มทรัพย์, "ศาลและผู้พิพากษาขออำนาจ" วารสารกฎหมายปกครอง เมษายน 2525 (เล่ม 1 ตอน 1), หน้า 24-25.

5. การออกคำสั่ง (Injunction) จำกัดสิทธิในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้พิพากษาอันเป็นกระบวนการใน Queen's Bench Division¹

วินัยและการวิพากษ์วิจารณ์ผู้พิพากษาในศาลชั้นสูง² (Discipline and Criticism) กลไกสำหรับรักษาวินัยของผู้พิพากษาที่มีความประพฤติไม่เหมาะสมเป็นสิ่งที่สำคัญในทางปฏิบัติมากกว่าวิธีการถอดถอน ผู้พิพากษาอาจถูกวิพากษ์วิจารณ์ในรัฐสภา เช่นกรณีของ Lord Westbury L.C. ซึ่งลาออกจากตำแหน่งเมื่อปี ค.ศ. 1865 หลังจากมติของรัฐสภาทั้งสองสภากล่าวตำหนิการกระทำของเขาเกี่ยวกับการแต่งตั้ง นอกจากนี้ สื่อมวลชนของประเทศอังกฤษ ยังสามารถวิพากษ์วิจารณ์ผู้พิพากษาได้ ทั้งนี้ ต้องระมัดระวังในการใช้ถ้อยคำอย่างมาก คำวิพากษ์วิจารณ์ที่ปรากฏตามสื่อมวลชนอาจเป็นการตำหนิในเรื่องการช่มชู้ลูกขุน หรือกล่าวหาว่ามีพฤติกรรม ไม่เหมาะสม ในขณะที่พิจารณาพิพากษาคดี หรือไร้สมรรถนะ (Incompetence) เรื่องราวกล่าวหาหรือข้อร้องเรียนต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้พิพากษาอาจถูกส่งไปยัง Lord Chancellor, Lord Chief Justice, Attorney-General หรือ Law Society (ซึ่งหน้าที่ของ Law Society หาได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้พิพากษาไม่ โดยที่ Law Society ทำหน้าที่พิจารณาเฉพาะการกระทำที่เกิดจากความประพฤติมิชอบของ Barristers หรือ Solicitors เท่านั้น) ด้วยเหตุที่ไม่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับเรื่องราวร้องเรียนเกี่ยวกับผู้พิพากษาที่ชัดเจน ทาง Justice Sub-Committee กำลังพิจารณาหารูปแบบของหน่วยงานรับเรื่องราวร้องเรียน อาจเป็นในรูปแบบของศาลพิเศษเกี่ยวกับสิทธิเรียกร้อง (Complaints tribunal) หรืออาจอยู่ในรูปของคณะกรรมการตุลาการ (Judicial Commission) อย่างไรก็ตาม เกี่ยวกับการวิพากษ์วิจารณ์ผู้พิพากษาที่ปรากฏทางสื่อมวลชนนั้น อาจเกิดจากจุดอ่อนของสื่อมวลชนในการรายงานข่าวให้ตรงข้อเท็จจริง หรือการขาดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักปฏิบัติในวิธีพิจารณาความของผู้พิพากษา หรือไม่อาจแยกแยะว่าข้อบกพร่องนั้น ๆ เกิดจากความไม่สมบูรณ์ของตัวบทกฎหมายที่มีอยู่หรือข้อบกพร่องของผู้พิพากษา

¹Smith, P.E. and Bailey, S.H., The Modern Legal System, P. 166.

²Ibid., PP. 167-168.

2.2 House of Lord¹ เป็นศาลสูงสุดที่มีอำนาจพิจารณาฎีกาทันทีทางแพ่งและอาญาในอังกฤษ เวลส์ สกอตแลนด์ และไอร์แลนด์เหนือ ผู้พิพากษาใน House of Lords ประกอบด้วย Lords of Appeal in Ordinary หรือ Law Lords จำนวน 11 คน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากผู้ประกอบวิชาชีพ Barrister มาเป็นเวลา 15 ปี หรือดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาใน High Court of Justice มาแล้ว 2 ปี สมเด็จพระราชินีแห่งอังกฤษ ทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี เป็นตำแหน่งผู้พิพากษาอาชีพเต็มเวลา มีเงินเดือน ดำรงตำแหน่งตลอดชีพ (for life) ในการพิจารณาคดี โดยปกติจะมี Law Lords 5 คน หรือบางเวลามีถึง 7 คน และมี Lord Chancellor เป็นประธาน ซึ่งในทางปฏิบัติจะไม่นั่งพิจารณาคดี คำพิพากษาของ Law Lords จะออกมาในรูปของ form of speeches to a motion ซึ่งตัดสินคดีด้วยการออกคะแนนเสียง (vote)

สำหรับตำแหน่ง Lord Chancellor เป็นตำแหน่งทางการเมือง มีฐานะเป็นพิเศษคือ มีอำนาจหน้าที่ทางบริหารในฐานะรัฐมนตรีและร่วมรับผิดชอบในการกระทำของรัฐบาล มีอำนาจทางนิติบัญญัติในฐานะประธานของสภานิติบัญญัติ และอำนาจทางตุลาการในฐานะประธานฝ่ายตุลาการ สมเด็จพระราชินีแห่งประเทศอังกฤษทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี พ้นจากตำแหน่งเมื่อรัฐบาลพ้นหน้าที่หรือเมื่อนายกรัฐมนตรีให้ออก

2.3 Judicial Committee of the Privy Council² มีอำนาจหน้าที่พิจารณาคดีที่คู่ความอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลสูงสุดของประเทศในเครือจักรภพอังกฤษ (Commonwealth) เช่นออสเตรเลีย แคนาดา นิวซีแลนด์ มาเลเซีย และสิงคโปร์ เป็นต้น องค์คณะในการพิจารณาคดีประกอบด้วย Lord President of the Council เป็นประธาน Lord Chancellor. อดีต Lord Chancellor. Law Lord และผู้พิพากษาของประเทศเครือจักรภพอังกฤษ โดยหลักการแล้วไม่ถือว่าความเห็นของ Judicial Committee of the Privy Council เป็นคำตัดสิน แต่ถือว่าเป็นการถวายคำแนะนำแก่องค์พระประมุข ความเห็นหรือคำตัดสินของ Judicial Committee of the Privy Council แม้จะไม่มีผลผูกพันให้ศาลอังกฤษ

¹ British Information Services. The English Legal System. P. 11.

² Ibid., P. 12.

ถือปฏิบัติก็ตาม แต่ศาลอังกฤษก็ยังให้ความสำคัญเป็นอย่างสูง

จากการศึกษาเกี่ยวกับระบบศาลของประเทศอังกฤษ จะเห็นได้ว่าผู้พิพากษาของอังกฤษโดยทั่วไปแล้ว ได้รับการคัดเลือกมาจากทนายความและผู้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายที่มีประสบการณ์ในการทำงานมานาน โดยเฉพาะ Barrister หรือ เนติบัณฑิตอังกฤษ เป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง ผ่านการศึกษาอบรมอย่างเข้มงวดมาแล้ว เมื่อปฏิบัติงานจนมีชื่อเสียงเกียรติคุณดี ก็จะได้รับพิจารณาคัดเลือกเป็นผู้พิพากษาในศาลต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เป็นที่เชื่อถือได้ว่า เป็นผู้มีความรู้สูง มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่เคารพนับถือของประชาชนอย่างกว้างขวาง ก็อาจมีการร้องเรียน กล่าวหาหรือวิพากษ์วิจารณ์ผู้พิพากษาเกิดขึ้นได้ แม้จะเป็นเพียงส่วนน้อยดังที่ ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกทางวินัยของผู้พิพากษาอังกฤษได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จะสรุปให้เห็นถึงการดำเนินการทางวินัยที่พอรวบรวมได้ ดังนี้

1. กรณีที่ผู้พิพากษาในศาลชั้นล่าง ได้แก่ Lay Magistrates หรือ Justices of the Peace, Stipendiary Magistrates และ Circuit Judges ประพฤติมิชอบ Lord Chancellor มีอำนาจถอดถอนออกจากตำแหน่ง โดยมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือและบริหารงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของ Lord Chancellor คือ Lord Chancellor's Office ซึ่งมี Permanent Secretary เป็นหัวหน้า

สำหรับกรณีที่ Justices of the Peace ถูกกล่าวหาว่า ประพฤติมิชอบ จะมีการสอบสวนหาข้อเท็จจริง โดยคณะกรรมการที่ปรึกษาประจำท้องถิ่น (Local Advisory Committee) และรายงานไปยัง Lord Chancellor สถานที่ที่ใช้เช่น การถอดถอน (removal) การพักงาน (suspension) และการตำหนิโทษ (reprimand) เป็นต้น

2. กรณีที่ผู้พิพากษาในศาลชั้นสูง ได้แก่ Law Lord, Lord Justices of Appeal, Lord Chief Justice, Master of the Rolls, President of the Family Division, Vice-Chancellor และ Puisne Judge ประพฤติมิชอบ หรือถูกร้องเรียนว่ากระทำผิด รัฐสภาทั้งสองสภาจะเป็นผู้พิจารณา หรืออาจกระทำด้วยวิธีที่เรียกว่า Impeachment

3. ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกามีการปกครองในรูปรัฐรวม (Federal State) ประกอบ

ด้วยมลรัฐต่าง ๆ 50 มลรัฐ เป็นระบบการปกครองแบบกระจายอำนาจ มลรัฐต่าง ๆ ใช้อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ บางส่วนด้วยตนเอง โครงสร้างของศาลจึงเป็นระบบศาลคู่ คือศาลสหรัฐ (United States Courts หรือ Federal Courts) กับ ศาลมลรัฐ (State Court)¹

1. ศาลสหรัฐ เป็นศาลที่ตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญของประเทศ และมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี (Cases) และข้อพิพาท (Controversies) ต่าง ๆ เท่าที่รัฐธรรมนูญของประเทศ บัญญัติให้อำนาจไว้เท่านั้น²

คดีหรือข้อพิพาทที่อยู่ในอำนาจของศาลสหรัฐ ได้แก่คดีที่มีปัญหาข้อกฎหมาย และการใช้กฎหมายตามหลักความเป็นธรรม (law and equity) ซึ่งเกิดขึ้นเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา หรือลอนธิลัญญาต่าง ๆ ที่ทำขึ้นโดยประเทศสหรัฐอเมริกา และคดีที่เกี่ยวเนื่องกันเกี่ยวกับพาณิชย์นาวีและกฎหมายทะเล นอกจากนี้ ยังได้แก่คดีที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นคู่ความ หรือข้อพิพาทระหว่างมลรัฐ หรือระหว่างมลรัฐหนึ่งกับพลเมืองของอีกมลรัฐหนึ่ง หรือระหว่างพลเมืองของต่างมลรัฐกัน หรือข้อพิพาทระหว่างมลรัฐหรือพลเมืองของมลรัฐกับรัฐต่างประเทศหรือคนในบังคับของรัฐต่างประเทศ หรือข้อพิพาทเกี่ยวกับเอกอัครราชทูตและกงสุล³

ศาลสหรัฐ⁴ ประกอบด้วย ศาลสูงสุด (U.S. Supreme Court), ศาลอุทธรณ์ (U.S. Courts of Appeals) และ ศาลชั้นต้น (U.S. District Courts) นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานของรัฐบาลกลางซึ่งตั้งขึ้นในรูปของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ (U.S. Commissioner) ทำหน้าที่คล้ายศาลอยู่อีกหลายคณะ

¹Abraham. Henry J.. The Judiciary. (Boston: Allyn and Bacon, Inc., 1973). P. 3.

²ธีระ ทรัพย์ไพศาล และ กนก อินทร์มพรรย์ "รายงานการตุลาการ ณ ประเทศแคนาดา และ ประเทศสหรัฐอเมริกา". ตุลาการ (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2524). หน้า 7.

³Pritchett, Herman C.. The American Constitutional System. (New York: McGraw-Hill, Inc., 1976). P. 65.

⁴Weston, Paul B. and Wells, Kenneth M.. The Administration of Justice (New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1967). P. 123.

1.1 ศาลสูงสุด ประกอบด้วยผู้พิพากษา 9 คน ประธานศาลสูงสุด (Chief Justice) 1 คน องค์คณะในการพิจารณาคดีต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อย 6 คน คำพิพากษาจะต้องได้รับเสียงข้างมากไม่น้อยกว่า 4 เสียง ศาลสูงสุดมีอำนาจชั้นต้น (original jurisdiction) และอำนาจชั้นอุทธรณ์ (appellate jurisdiction)

1.2 ศาลอุทธรณ์ แบ่งออกเป็น 11 เขต (circuit) แต่ละเขตมีอำนาจรับอุทธรณ์ในหลาย ๆ มลรัฐใกล้เคียงกัน จำนวนผู้พิพากษาในแต่ละศาลแตกต่างกันออกไปตามปริมาณคดีที่เกิดขึ้นในแต่ละศาล

1.3 ศาลชั้นต้น กระจายอยู่ทั่วมลรัฐทั้ง 50 ของสหรัฐอเมริกา โดยมลรัฐหนึ่งต้องมีศาลชั้นต้นอย่างน้อย 1 ศาล รัฐที่ใหญ่มากอาจมีหลายศาล จำนวนผู้พิพากษาในแต่ละศาลแตกต่างกันไปตามปริมาณคดีของศาลนั้น ๆ

การแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลสหรัฐ (United States Courts) ตามรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา ประธานาธิบดีเป็นผู้เสนอและแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลสหรัฐโดยคำแนะนำและด้วยความยินยอมของวุฒิสภา เหตุผลที่ให้ประธานาธิบดีซึ่งเป็นฝ่ายบริหารและวุฒิสภาซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติเข้ามาเกี่ยวข้องดำเนินการแต่งตั้งผู้พิพากษาซึ่งเป็นฝ่ายตุลาการนั้นก็เพื่อเป็นการตรวจสอบและคานอำนาจกันระหว่างอำนาจทั้งสาม อย่างไรก็ตาม เมื่อได้รับแต่งตั้งแล้ว ผู้พิพากษาซึ่งทำหน้าที่ศาลและเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการนี้ย่อมมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีและข้อพิพาทต่าง ๆ โดยฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติจะเข้ามายุ่งเกี่ยวแทรกแซงไม่ได้¹

ตามรายงานของคณะกรรมการปรับปรุงระบบศาลสหรัฐของกระทรวงยุติธรรม (Department of Justice Committee on Revision of Federal Judicial System) ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลสหรัฐซึ่งยอมรับอย่างชัดเจนว่า แม้ตามรัฐธรรมนูญประธานาธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งผู้พิพากษาศาลสหรัฐโดยคำแนะนำและด้วยความยินยอมของวุฒิสภา แต่ในทางปฏิบัติเห็นกันว่าวิธีการนี้เป็นการแต่งตั้งด้วยความเอื้อเฟื้อของวุฒิสภา (Senatorial courtesy) แสดงให้เห็นด้วยว่ามีการเมืองเข้ามายุ่งเกี่ยวมากทั้งมีหลักการในเรื่องการที่ต้องได้

¹ วีระ ทรัพย์ไพศาล และ กนก อิ่มรัมย์พรชัย. "รายงานการตุลาการ ณ ประเทศแคนาดา และประเทศสหรัฐอเมริกา". หน้า 31.

รับความอุปถัมภ์จากวุฒิสภาซึ่งเป็นเรื่องที่ล้าสมัยแล้ว คณะกรรมการฯ เห็นว่าวิธีปฏิบัติเช่นนั้นไม่เป็นผลดีแก่ทั้งส่วนรวมและระบบศาลสหรัฐ จึงเสนอให้มีการตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า Commission on the Judicial Appointment Process ประกอบด้วยผู้แทนจากวงการวิชาชีพทางกฎหมายต่าง ๆ และประชาชนธรรมดา คณะกรรมการนี้ทำหน้าที่แนะนำมาตรฐานที่ควรใช้ในการคัดเลือกผู้สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษา และแนะนำถึงวิธีการและแผนการต่าง ๆ ที่ควรใช้เพื่อดึงดูดและจูงใจให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถให้ยอมรับเป็นหรือยังคงเป็นผู้พิพากษาต่อไป ในเรื่องนี้ประธานาธิบดีจิมมี คาร์เตอร์ ได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ให้มีหน้าที่สรรหาและเสนอแนะตัวบุคคลผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาคาลสหรัฐ และวิธีการนั้นก็ได้นำไปใช้ในการแต่งตั้งผู้พิพากษาของศาลสหรัฐต่าง ๆ ในเวลาต่อมา จากรายงานนี้จะเห็นได้ว่าการแต่งตั้งผู้พิพากษาทั้งของศาลสหรัฐและศาลสหรัฐมีหลักการอย่างอื่น นอกเหนือจากหลักคุณธรรมเข้ามา มีบทบาทเหมือนกัน¹

สำหรับคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการเสนอและแต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาคาลสหรัฐนั้น ในระบบการคัดเลือกของสหรัฐอเมริกา บุคคลที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้พิพากษามักจะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการทำงานมาแล้ว ส่วนใหญ่ จะเป็นทนายความ ด้วยเหตุที่ตำแหน่งผู้พิพากษาในสหรัฐอเมริกาได้รับการยกย่องว่าเป็นตำแหน่งที่มีเกียรติอย่างสูง ผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่งจะยอมเสียสละรายได้และผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่เคยได้รับ ผู้พิพากษาเป็นบุคคลที่ได้รับความเคารพนับถือและเป็นบุคคลสำคัญในชุมชนที่เขาอาศัยอยู่² อย่างไรก็ตาม กฎหมายรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาไม่ได้กำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาคาลสหรัฐไว้ ในทางปฏิบัติมาตรฐานที่จำเป็นต้องมีสำหรับคุณสมบัติของผู้พิพากษาคาลสหรัฐก็คือ อย่างน้อยต้องเป็นผู้ที่

¹ วีระ ทรันย์ไพศาล และ กนก อินทร์มพรชัย. "รายงานการดูศาล ณ ประเทศแคนาดาและประเทศสหรัฐอเมริกา". หน้า 32-33.

² Berman, Harold J., ed., Talks on American Law. (Washington, D.C. Voice of America, 1973), p. 31.

สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีทางกฎหมาย¹

ผู้ที่ทราบถึงเหตุผลของการที่ผู้พิพากษาศาลสูงสุด ได้รับการแต่งตั้งก็คือ ประธานาธิบดี ซึ่งอาจศึกษาข้อเท็จจริงนี้ได้จากการรวบรวมรูปแบบของการเสนอตัวผู้พิพากษาศาลสูงสุดของประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา 35 คนเพื่อประเมินเหตุผลในการคัดเลือก ซึ่งพอจะสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ 4 ประการคือ (1) เลือกโดยอาศัยระบบคุณธรรม จะคำนึงถึงความสามารถ ภูมิหลัง ข้อเสี่ยงเกียรติคุณทางด้านกฎหมาย ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหรือ ทนายความ ความซื่อสัตย์และนิสัยในการทำงาน ตลอดจนอายุ ถ้าผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรง ตำแหน่งผู้พิพากษาศาลสูงสุด มีอายุน้อยเกินไปก็อาจจะขาดวิจาร์ณญาณในการตัดสิน และประสบการณ์ หากอายุมากไปก็อาจมีปัญหาเรื่องการเกษียณ สุขภาพ เป็นต้น (2) มีบุคลิกลักษณะในทางที่เป็น มิตรกับคนทั่วไป (personal friendship) (3) เพื่อถ่วงดุลระหว่างผู้แทนของพรรคหรือผู้ที่เป็นปากเสียงของพรรคในศาลบนพื้นฐานของศาสนา ภูมิลำเนา สีผิวและเพศ (4) เหตุผลของการเมืองและอุดมการณ์โดยประธานาธิบดีจะพิจารณาว่าการเลือกบุคคลนั้นเข้ามาจะสามารถสร้าง คະแนนนิยมจากบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ได้หรือไม่ ผู้ที่เขาเลือกจะจงรักภักดีต่อพรรคและสนองนโยบาย ของประธานาธิบดีหรือไม่ และจะได้รับการยอมรับจากวุฒิสภาหรือไม่ ตลอดจนเป็นการตอบแทน ความช่วยเหลือทางการเมือง²

การถอดถอนผู้พิพากษาศาลสหรัฐ กระทำได้โดยวิธีการที่เรียกว่า Impeachment โดยรัฐสภาสำหรับวิธีดำเนินการทางวินัยของผู้พิพากษาศาลสหรัฐในศาลอุทธรณ์และศาลชั้นต้น กระทำโดย Judicial Council of a U.S. Circuit ในปี ค.ศ. 1980 สภาได้ออก พระราชบัญญัติเพิ่มอำนาจของคณะกรรมการนี้ในการดำเนินการทางวินัย แต่ไม่มีอำนาจถอดถอนผู้ พิพากษาออกจากตำแหน่ง ส่วนผู้พิพากษาศาลสหรัฐในศาลสูงสุด รัฐธรรมนูญบัญญัติว่าการใช้วิธี Impeachment สำหรับกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดฐานกบฏ (treason), รับสินบน หรือ กระทำความผิดอาญาที่มีข้อหาร้ายแรง (high crimes) และความผิดทางอาญาประเภท

¹ Abraham, Henry J., The Judicial Process 5th ed., (New York: Oxford University Press, 1986), pp. 52-53.

² Ibid., pp. 54-58.

misdemeanors ให้กระทำได้ด้วยเสียงข้างมากของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (House of Representatives) การพิจารณาความผิดกระทำโดยวุฒิสภา (Senate) และการกำหนดโทษต้องกระทำโดยการลงคะแนนเสียงสองในสาม ของสมาชิกวุฒิสภา จนถึงปัจจุบันนี้ สภาผู้แทนราษฎรได้เสนอให้ใช้วิธี Impeachment กับผู้พิพากษาศาลสูงสุดสหรัฐทั้งสิ้นรวม 13 ครั้ง ในจำนวน 10 ครั้งเป็นการยื่นข้อกล่าวหาโดยตรงต่อผู้พิพากษา (ผู้พิพากษา 3 คนได้ลาออกก่อนจะถูกฟ้องอย่างเป็นทางการ) อีก 3 ครั้งที่เหลือเป็นกรณีต่าง ๆ ดังนี้ในปี ค.ศ. 1798 กระทำต่อวุฒิสมาชิกสภาสหรัฐอเมริกา William Blount จากมลรัฐ Tennessee (วุฒิสภาได้พิจารณาถอนฟ้องด้วยคะแนนเสียง 14:11. ปี ค.ศ. 1868 กระทำต่อประธานาธิบดี Andrew Johnson ซึ่งวุฒิสภาพิจารณาให้พ้นข้อกล่าวหาด้วยคะแนนเสียง 35 : 19). ปี ค.ศ.1876 กระทำต่อ William Belknap ขณะดำรงตำแหน่ง Secretary of War (ต่อมาได้รับการพิจารณาให้พ้นข้อกล่าวหาด้วยคะแนนเสียง 37:25) ส่วนในกระบวนการ Impeachment 10 ครั้งที่กระทำขึ้นต่อผู้พิพากษาศาลสหรัฐในระดับศาลอุทธรณ์และศาลชั้นต้นนั้นมีจำนวน 9 รายที่ไปสู่ขั้นพิจารณา โดยผลการพิจารณา 5 รายให้พ้นข้อกล่าวหาและ 4 รายถูกถอดถอนจากตำแหน่ง รายที่ 10 ยังไม่ได้รับการพิจารณาจากสภาเนื่องจากผู้ถูกกล่าวหาคือผู้พิพากษาศาลชั้นต้นสหรัฐ Mark H. Delahay ซึ่งถูก impeach ด้วย voice vote ได้ลาออกก่อนที่จะมีการพิจารณาข้อกล่าวหาเมื่อ ค.ศ. 1873 สำหรับ 5 รายข้างต้นที่ผลการพิจารณาให้พ้นข้อกล่าวหาได้นั้น มีสาระสำคัญของข้อกล่าวหา ดังนี้

1. Samuel Chase ถูก impeach โดยวุฒิสภาในปี ค.ศ.1804 ด้วยข้อกล่าวหาว่า ประพฤติตนไม่สุจริตและกระทำการฝ่าฝืนอุดมการณ์ของพรรค เป็นต้น ผลการพิจารณาของวุฒิสภามีมติให้พ้นข้อกล่าวหา

2. James H. Peck ผู้พิพากษาศาลสหรัฐในศาลชั้นต้นของมลรัฐมิสซูรี ถูก impeach ด้วยคะแนนเสียง 123:49 ในปี ค.ศ. 1831 ในข้อกล่าวหาว่า ประพฤติผิดในการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้อำนาจกับความผิดฐานหมิ่นประมาทศาลไม่ถูกต้อง วุฒิสภามีมติให้พ้นข้อกล่าวหาได้ด้วยคะแนนเสียง 22:21

3. Charles Swavne ผู้พิพากษาศาลสหรัฐในศาลชั้นต้นของมลรัฐฟลอริดา ถูก impeach ด้วย voice vote ในปี ค.ศ. 1804 โดยถูกกล่าวหาว่า ลงรายการในบัญชีค่าใช้จ่ายไม่ถูกต้อง ใช้อำนาจหน้าที่ในฐานะผู้ดูแลทรัพย์สินของการรถไฟหลวงหาผลประโยชน์ส่วนตน

การใช้อำนาจกับความผิดฐานหมิ่นประมาทศาล ไม่ถูกต้อง วุฒิสภามีมติให้พ้นข้อกล่าวหา

4. George W. English ผู้พิพากษาศาลสหรัฐในศาลชั้นต้นของมลรัฐ อิลลินอยส์ ถูก impeach ด้วยคะแนนเสียง 306:2 ในปี ค.ศ. 1926 ด้วยข้อกล่าวหาว่า ลำเอียง กตขี้ข่มเหง ฯลฯ แต่กระบวนการพิจารณาในวุฒิสภายกฟ้องด้วยคะแนนเสียง 70:9 เมื่อผู้พิพากษา George W. English ยื่นหนังสือลาออก

5. Harold Louderback ผู้พิพากษาศาลสหรัฐในศาลชั้นต้นของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ถูก impeach ในปี ค.ศ. 1933 ด้วยคะแนนเสียง 183:142 ในข้อกล่าวหาว่า แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รักษาทรัพย์ที่ไร้สมรรถนะและอนุญาตให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมส่วนเกิน ผลการพิจารณาปรากฏผลว่า ไม่มีความผิดตามข้อกล่าวหา

ส่วนอีก 4 รายที่ได้กล่าวถึงข้างต้น ที่ผลการพิจารณาหลังจากการ Impeachment ตัดสินให้ลงโทษนั้น มีลักษณะสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1. John Pickering ผู้พิพากษาศาลสหรัฐในศาลชั้นต้นของมลรัฐนิวแฮมป์เชียร์ ทางการแพทย์ระบุว่า มีจิตไม่ปกติในบางขณะ ถูก impeach ในปี ค.ศ. 1803 ด้วยข้อกล่าวหาว่า ดำเนินการพิจารณาไม่ถูกต้องตามระเบียบขาดคุณธรรมและเสพลูราเป็นอาชญา วุฒิสภาได้มีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง

2. West H. Humphreys ผู้พิพากษาศาลสหรัฐในศาลชั้นต้นของมลรัฐเทนเนสซี ถูก impeach ด้วย voice vote ในปี ค.ศ. 1862 ด้วยข้อกล่าวหาว่า สนับสนุนกับกลุ่มผู้ก่อการแบ่งแยกดินแดน วุฒิสภามีมติถอดถอนออกจากตำแหน่ง

3. Robert W. Archbald ผู้พิพากษาลมทาบ (Associate Judge) ใน U.S. Commerc Court ซึ่งได้ถูกยกเลิกไปแล้วในปี ค.ศ. 1915 ถูก impeach ในปี ค.ศ. 1912 ด้วยคะแนนเสียง 233:1 ด้วยข้อกล่าวหาว่า ประพฤติมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่ วุฒิสภาได้มีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง

4. Halsted L. Ritter ผู้พิพากษาศาลสหรัฐในศาลชั้นต้นของสหรัฐในมลรัฐหลอริตต้า ถูก impeach ด้วยคะแนนเสียง 186: 146 ในปี ค.ศ. 1936 ด้วยข้อกล่าวหาว่า มีความประพฤติชั่วฉฉฉฉ ชื่อเสียงไม่ดีตลอดจนมีหลักฐานการจ่ายเงินทุจริต ในขณะที่พิจารณาคดีประพฤติตนเป็นทนายความ กระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับภาษีรายได้ วุฒิสภามีมติให้พ้นข้อกล่าวหา ในบางข้อ แต่พบว่า ได้มีการกระทำความผิดจริงในบางข้อกล่าวหา วุฒิสภาจึงลงมติ ถอดถอนให้ออกจากตำแหน่ง

จากวิธีการดำเนินการทางวินัยของผู้พิพากษาศาลสหรัฐ (United States Courts) ที่ได้หยิบยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ถ้าเป็นผู้พิพากษาศาลสหรัฐในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์กระทำโดย Judicial Council of a U.S. Circuit จากนั้นจะเป็นการ Impeachment โดยวุฒิสภา และลามารถถอดถอนผู้พิพากษาได้เมื่อได้รับคะแนนเสียงสองในสามจากสมาชิกวุฒิสภา ส่วนการดำเนินการทางวินัยของผู้พิพากษาศาลสหรัฐในศาลสูงสุดให้กระทำได้ด้วยเสียงข้างมากจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (House of Representatives) เพื่อให้ใช้วิธี Impeachment สำหรับกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดร้ายแรง และเสนอให้วุฒิสภา (Senate) เป็นผู้พิจารณาความผิดและกำหนดโทษ เช่นเดียวกับผู้พิพากษาศาลสหรัฐในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ที่สามารถถอดถอนผู้พิพากษาได้เมื่อวุฒิสภาลงคะแนนเสียงสองในสามต่อไปจะได้กล่าวถึงศาลมลรัฐ (State Court)

2. ศาลมลรัฐ แต่ละรัฐมีระบบศาลของตนแตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่จัดเป็น 3 ระดับ คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และ ศาลสูงสุด¹

การแต่งตั้งผู้พิพากษามลรัฐของแต่ละแห่งแตกต่างกัน ไปสุดแท้แต่กฎหมายภายในของรัฐนั้น ๆ จะกำหนด พอสรุปได้ว่าการแต่งตั้งผู้พิพากษามลรัฐนั้น มีวิธีการใหญ่ ๆ 3 ประการ คือ 1. แต่งตั้งโดยผู้ว่าการมลรัฐด้วยความเห็นชอบของฝ่ายนิติบัญญัติของมลรัฐซึ่งอาจเป็นวุฒิสภาเท่านั้น หรือจากทั้งวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรก็ได้ อย่างไรก็ตาม สำหรับศาลมลรัฐชั้นต้นซึ่งมีอำนาจจำกัดบางศาล ผู้ว่าการมลรัฐมีอำนาจแต่งตั้งผู้พิพากษาได้โดยไม่ต้องให้ฝ่ายนิติบัญญัติเห็นชอบ 2. แต่งตั้งโดยฝ่ายนิติบัญญัติของมลรัฐซึ่งอาจเป็นวุฒิสภาเท่านั้นหรือทั้งวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรก็ได้ 3. ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน²

การถอดถอนผู้พิพากษามลรัฐ ในบางมลรัฐผู้พิพากษาอาจถูกถอดถอนออกจากตำแหน่ง โดยผู้ว่าการรัฐและรัฐสภาในระดับมลรัฐร่วมกันพิจารณาให้ออก (Joint

¹ โกลเดน รัตนากร. "รายงานการดูศาลยุติธรรม ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา". คุณภาพการศึกษาศึกษา-สิ่งหาคม 2520. หน้า 20.

² วีระ ทรัพย์ไพศาล และ กนก อินทร์ทรัพย์. "รายงานการดูศาล ณ ประเทศแคนาดาและประเทศสหรัฐอเมริกา". หน้า 33.

gubernatorial-legislative action) วิธีการนี้ใช้อยู่ในมลรัฐนิวแฮมป์เชียร์ บางรัฐเช่น มลรัฐยูทาห์ให้กระทำการถอดถอนผู้พิพากษาด้วยการกำหนดไว้ในกฎหมาย และบางรัฐเช่น นิวเจอร์ซีย์ ใช้วิธีการพิจารณาในศาลพิเศษ (special tribunals)¹ ในปี ค.ศ.1960 จากการที่ชาวแคลิฟอร์เนียเบื่อหน่ายกับวิธีการถอดถอนผู้พิพากษาของมลรัฐด้วยการ Impeachment โดยคะแนนเสียงลง ในความร่วมมือกันของที่ประชุมสภามลรัฐและวุฒิสภา เนื่องจากเห็นว่าเป็นกระบวนการที่ใช้ไม่ได้ผล ดังนั้นจึงให้การรับรองการแก้ไขรัฐธรรมนูญของวุฒิสภา ซึ่งกำหนดให้มีคณะกรรมการชั้นชุดหนึ่งประกอบด้วยกรรมการ 9 คน ทำหน้าที่พิจารณาคุณสมบัติของผู้พิพากษา (Commission on Judicial Qualification) และดำเนินการทางวินัยเมื่อมีการกรณีที่ผู้พิพากษาละเลยการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพและวางตนไม่เหมาะสม องค์ประกอบของคณะกรรมการนี้ มาจากผู้พิพากษา 5 คน แต่งตั้งโดยศาลสูงสุดของมลรัฐ (Supreme Court) นักกฎหมาย (lawyers) 2 คน แต่งตั้งโดยเนติบัณฑิตยสมาคมแคลิฟอร์เนีย (California Bar) และ public members อีก 2 คน แต่งตั้งโดยผู้ว่าการรัฐ ที่ตั้งที่ทำการของคณะกรรมการชุดนี้อยู่ที่เมืองซานฟรานซิสโกกับมีเจ้าหน้าที่จำนวนหนึ่งช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน ในความรับผิดชอบและรับเรื่องราวร้องเรียนเกี่ยวกับความประพฤติและสมรรถนะในการทำงานของผู้พิพากษา คณะกรรมการจะเป็นผู้ดำเนินการสอบสวนหาข้อเท็จจริง ตลอดจนพิจารณาและรายงานความเห็น ไปยังศาลสูงสุดของมลรัฐ เพื่อให้ทำการตัดสินความผิดในชั้นสุดท้าย²

สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ.1878 ได้มีการจัดตั้งเนติบัณฑิตยสภาอเมริกันหรือที่ วิชาญ เครื่องามใช้ว่า "เนติบัณฑิตยสมาคมแห่งสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีความหมายเดียวกันโดยแปล มาจากคำว่า "American Bar Association" หรือใช้ชื่อย่อว่า "ABA" ซึ่งถือว่าเป็นสมาคมนักกฎหมายระดับชาติและมีสาขาประจำอยู่ทุกรัฐ เนติบัณฑิตยสภาอเมริกันดำเนินงานประสานกับเนติบัณฑิตยสภาของแต่ละรัฐในกิจการต่าง ๆ และได้ปฏิบัติหน้าที่นานาประการเช่น เป็นผู้สอด

¹ Abraham, Henry J., The Judiciary, PP. 119-120.

² Weston, Paul B. and Wells, Kenneth M., The Administration of Justice, P. 135.

ส่องดูเลควมมารยาทนายความ อัยการ และผู้พิพากษาซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคม (ทนายความ อัยการ และผู้พิพากษาไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิก แต่ผู้ที่เป็นสมาชิกจะมีเกียรติในสังคมในสังคมและเป็นที่น่าเชื่อถือมากกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก) ตรากฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับมาตรฐานความประพฤติของนักกฎหมายแขนงอาชีพต่าง ๆ เสนอแนะให้ประธานาธิบดีแต่งตั้งนักกฎหมายคนใดเป็นผู้พิพากษาศาลสหรัฐในศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลสูงสุด (อำนาจนี้ไม่มีในกฎหมายแต่ในทางปฏิบัติประธานาธิบดีจะสอบถามความเห็นก่อนเสมอ โดยไม่ผูกมัดว่าจะต้องปฏิบัติตาม¹ ในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่ของเนติบัณฑิตยสภาในการตรากฎ ระเบียบ และ ข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับมาตรฐานความประพฤติของนักกฎหมายในแขนงอาชีพต่าง ๆ นั้น

เมื่อประมาณห้าสิบปีที่แล้ว เนติบัณฑิตยสภาอเมริกัน ได้บัญญัติจริยธรรมของตุลาการ (Canons of Judicial Ethics) ขึ้นเป็นครั้งแรก จริยธรรมเหล่านี้ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมเป็นครั้งคราว และมลรัฐส่วนใหญ่ก็ให้การรับรองถือตาม ในปี ค.ศ. 1968 เนติบัณฑิตยสภาฯ ได้ตระหนักถึงความต้องการและปัญหาใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น อันทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขจริยธรรมของตุลาการใหม่ ในการดำเนินการแก้ไขใหม่นี้ เนติบัณฑิตยสภาฯ ได้ขอและพิจารณาความคิดเห็นจาก ทนายความ และบุคคลที่สนใจอื่น ๆ เนติบัณฑิตยสภาฯ มีความเห็นว่าประมวลจริยธรรมของตุลาการซึ่งได้รับการแก้ไขใหม่ อันประกอบไปด้วยข้อบัญญัติซึ่งตุลาการพึงปฏิบัติ ข้อบัญญัติเพิ่มเติมขยายความ และข้อสังเกต จะเป็นประมวลจริยธรรมซึ่งกำหนดมาตรฐานอันตุลาการทุกคนพึงปฏิบัติ จริยธรรมและบทบัญญัติเหล่านี้มีลักษณะเป็นบทบังคับให้ต้องปฏิบัติตาม เว้นแต่จะได้ออกมาเป็นอย่างอื่น เนติบัณฑิตยสภาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ศาลในทุกรัฐจะให้การรับรองประมวลจริยธรรมของตุลาการนี้และหาทางกำหนดมาตรฐานทางวินัยเพื่อบังคับใช้ต่อไป²

จากการศึกษาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการดำเนินการทางวินัยของผู้พิพากษาในประเทศสหรัฐอเมริกามีวิธีการแตกต่างกันในศาลต่างระดับ คือ ในศาลสหรัฐ (United States Courts) จะต่างจากศาลมลรัฐ (State Court) ขณะเดียวกันในศาลระดับเดียวกันก็ยังมีวิธีการดำเนิน

¹ วิชาญ เกรียงงาม และคณะ. "ระบบกฎหมายของ เกิล-อเมริกัน". หน้า 320.

² วิชาญ อริยรัตน์ทนะ ชูเนบล. "ประมวลจริยธรรมของตุลาการแห่ง เนติบัณฑิตยสภาอเมริกัน".

การทางวินัยสำหรับกรณีที่ผู้พิพากษาประพฤติตนไม่เหมาะสมต่างกันออกไปอีก กล่าวคือ ผู้พิพากษาคาลสหรัฐทุกตำแหน่งอาจถูกถอดถอนจากตำแหน่งได้ด้วยวิธีการที่เรียกว่า Impeachment เช่นเดียวกันทั้งหมดเมื่อประพฤติตนไม่เหมาะสม (misconduct) หรือถูกตัดสินว่ามีความผิด (conviction) แต่กระบวนการในการเสนอให้ใช้วิธีการ Impeachment กับผู้พิพากษาคาลสหรัฐในศาลสูงสุด (U.S. Supreme Court) ต่างจากศาลอุทธรณ์ (U.S. Courts of Appeals) และศาลชั้นต้น (U.S. District Courts) โดยกรณีของศาลสูงสุดรัฐธรรมนูญกำหนดให้การเสนอให้ใช้วิธีการ Impeachment กระทำโดยเสียงข้างมากของสภาผู้แทนราษฎร (House of Representatives) ส่วนกรณีของศาลอุทธรณ์และศาลชั้นต้นกระทำโดย Judicial Council of a U.S. Circuit ซึ่งจะเป็นผู้ดำเนินการทางวินัยแต่ไม่มีอำนาจถอดถอนผู้พิพากษาออกจากตำแหน่งเป็นผู้เสนอ สำหรับอำนาจในการพิจารณาความผิดเมื่อผู้พิพากษาคาลสหรัฐทั้ง 3 ชั้นถูกกล่าวหาเป็นของวุฒิสภา (Senate) และการลงโทษจะกระทำได้อาจต้องได้รับคะแนนเสียงสองในสามจากวุฒิสมาชิก หากเปรียบเทียบการดำเนินการทางวินัยของผู้พิพากษามลรัฐจะเห็นว่าการดำเนินการทางวินัยในกรณีที่ผู้พิพากษามลรัฐถูกกล่าวหา นั้น มีวิธีการที่แตกต่างกันออกไปบางแห่งกระทำโดยผู้ว่าการรัฐและรัฐสภามลรัฐ หรือบางแห่งก็กระทำโดยศาลพิเศษ (special tribunal) หรือบางแห่งก็ตั้งคณะกรรมการเพื่อให้เป็นผู้ดำเนินการทางวินัยขึ้นมาโดยเฉพาะ นอกจากนี้ ในประเทศสหรัฐอเมริกายังมีองค์กรที่ใช้ชื่อว่า เนติบัณฑิตยสภาอเมริกัน หรือเนติบัณฑิตยสมาคมแห่งสหรัฐอเมริกา (American Bar Association) ทำหน้าที่สอดส่องดูแลและควบคุมความประพฤติของผู้พิพากษา ซึ่งแม้ว่าจะจำกัดอยู่แต่กลุ่มผู้พิพากษามาชิกเท่านั้นก็ตาม การที่องค์กรนี้ถือกันว่าเป็นสมาคมกฎหมายระดับชาติและมีสาขาประจำอยู่ทุกรัฐ ดังนั้น กฎระเบียบข้อบังคับที่ออกโดยองค์กรนี้ ในรูปของจริยธรรมของตุลาการจึงได้รับการรับรองจากศาลในทุกมลรัฐ

ค. ประเทศฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศสมีการปกครองในรูปแบบผลมระหว่างระบบรัฐสภาและระบบประธานาธิบดี (Semi-presidential regime) ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลซึ่งนำโดยนายกรัฐมนตรีที่มาจาก การแต่งตั้งของประธานาธิบดีกับรัฐสภาซึ่งรัฐบาลมีเสียงข้างมากอยู่นั้น เป็นความสัมพันธ์แบบระบบรัฐสภา โดยที่ประธานาธิบดีฝรั่งเศสมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนอยู่ในตำแหน่งคราวละ 7 ปี และมีอำนาจทางการเมืองอย่างแท้จริงเหนือรัฐบาล ดังนั้น รัฐบาลจึงต้องรับผิดชอบต่อทั้งรัฐสภาและประธานาธิบดี

ระบบศาลของประเทศฝรั่งเศสแบ่งออกเป็น 2 ระบบใหญ่ ๆ คือ ระบบศาลยุติธรรม (judicial system) และระบบศาลปกครอง (administrative system) เนื่องจาก หลักการสำคัญในรัฐธรรมนูญฝรั่งเศส คือ หลักการแบ่งแยกอำนาจ (separation of powers) ซึ่งมาจากแนวความคิดของมองเตสกิเออ แต่เป็นหลักการที่ตีความว่าฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติมีความสัมพันธ์และต่างควบคุมซึ่งกันและกัน ส่วนฝ่ายตุลาการมีการแบ่งแยกอำนาจออก ไปอย่างชัดเจน โดยฝ่ายตุลาการอื่นได้แก่ศาลยุติธรรมไม่สามารถควบคุมกฎหมายไม่ให้ขัดรัฐธรรมนูญ จึงมีการจัดตั้งคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ (Conseil Constitutionnel) ขึ้นทำหน้าที่ก่อนประกาศใช้กฎหมาย นอกจากนั้นศาลยุติธรรมยังไม่อาจควบคุมฝ่ายปกครองได้อีก ดังนั้น ระบบศาลของประเทศฝรั่งเศสจึงมีศาลปกครองซึ่งมีหน้าที่ปรึกษาแห่งรัฐ (Conseil d'Etat) เป็นศาลสูงสุดเพื่อควบคุมฝ่ายบริหาร

1. ระบบศาลยุติธรรม¹ ศาลยุติธรรมทำหน้าที่พิจารณานิติพินาศคดีแพ่งและคดีอาญาทั่วไป แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา

1.1 ศาลชั้นต้น ประกอบด้วยศาลจังหวัด (Tribunal de Grande Instance) ซึ่งทำหน้าที่พิจารณาทั้งในคดีแพ่งและคดีอาญา สำหรับคดีแพ่งที่ไม่มีกฎหมายระบุให้ เป็นอำนาจของศาลอื่นแล้วก็ต้องขึ้นศาลนี้ทั้งสิ้น และหากคดีนั้นมีทุนทรัพย์ไม่เกิน 2.500 แฟรังก์

¹ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ. "ระบบกฎหมายของประเทศภาคพื้นยุโรป".

แล้วคำพิพากษาของศาลชั้นต้นในข้อเท็จจริงก็จะถึงที่สุดต่อทศรัฎฐ์ฎีกาต่อไปไม่ได้ ศาลชั้นต้นมีองค์คณะประกอบด้วยผู้พิพากษาอาชีพ 2 คน ส่วนศาลชั้นต้นอีกประเภทหนึ่งคือ ศาลแขวง (Tribunal d'Instance) เป็นศาลที่ตั้งขึ้นแทนศาล Justice of the Peace มีองค์คณะเป็นผู้พิพากษาอาชีพคนเดียวมีอำนาจพิจารณาคดีแพ่งเล็กน้อย ๓ น้อย ๓ นอกจากลองศาลดังกล่าวแล้วในคดีแพ่งยังมีศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีแพ่งเฉพาะอีกหลายประเภท เช่น ศาลพาณิชย์ (Tribunal de Commerce) ศาลแรงงาน (Conseil de Prud Hommes) เป็นต้น ศาลเหล่านี้มักประกอบด้วยผู้พิพากษาอาชีพเพียงส่วนเดียว นอกนั้นอาจเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้น ๆ เช่น ศาลพาณิชย์ก็ประกอบด้วยพ่อค้า ศาลแรงงานก็มีตัวแทนฝ่ายลูกจ้างฝ่ายนายจ้างเป็นผู้พิพากษาอยู่ด้วย

1.2 ศาลอุทธรณ์ ประกอบด้วยศาล 27 ศาล มีอำนาจในการพิจารณาคดีที่อุทธรณ์ทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายจากศาลชั้นต้น

1.3 ศาลฎีกา มีเพียงศาลเดียว มีอำนาจพิจารณาคดีแพ่งแต่ในปัญหาข้อกฎหมายเท่านั้น แบ่งออกเป็น 5 คณะ คือ คณะแพ่ง 1 คณะพาณิชย์ คณะล้มล้ม และคณะอาญา

2. ระบบศาลปกครอง¹ ทำหน้าที่พิจารณาคดีที่รัฐหรือฝ่ายปกครองเป็นคู่ความอันเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ตามกฎหมายมหาชน ประกอบด้วย

2.1 ศาลปกครอง (Tribunal administratifs) เป็นศาลชั้นต้นในคดีปกครองที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่ตั้งอยู่ และพิจารณาคดีปกครองทั่วไปที่ไม่มีกฎหมายพิเศษบัญญัติให้ชั้นศาลปกครองพิเศษคดีที่ชั้นศาลปกครองชั้นต้นอาจอุทธรณ์ไปยังสภาที่ปรึกษาแห่งรัฐได้

2.2 ศาลปกครองพิเศษ มีอำนาจเฉพาะเรื่องตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ศาลบัญชี (Cour des Comptes) ศาลวินัยการคลังและภาษีอากร (Cour de Discipline Budgetaire et Financiere) เป็นต้น

¹ เรื่องเดียวกัน. หน้า 166-167.

2.3 สภาที่ปรึกษาแห่งรัฐ (Conseil d'Etat) มีอำนาจพิจารณาคดีที่ อุตธรรมบัญญัติทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายมาจากศาลปกครอง และพิจารณาคดีที่ฎีกาในปัญหาข้อ กฎหมายมาจากศาลปกครองพิเศษ

ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะผู้พิพากษาในระบบศาลยุติธรรมเท่านั้น ทั้งนี้จะเริ่มจากระบบการคัดเลือกผู้พิพากษา ซึ่งในประเทศฝรั่งเศสเป็นการคัดเลือกผู้ที่ได้รับปริญญาตรีทาง กฎหมาย มีอายุไม่เกิน 27 ปี และจะต้องผ่านการสอบคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาในสถาบันตุลาการ แห่งชาติ (National Centre of Judicial Studies)¹. และต้องผ่านการศึกษาในสถาบัน ดังกล่าวอีก 3 ปี โดยศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในวิชาชีพ และเมื่อจบแล้วจะมีการสอบ แข่งขันกันเพื่อเข้ารับราชการในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา หรืออัยการผู้ช่วย อย่างไรก็ตาม คณะ กรรมการตุลาการมีอำนาจคัดเลือกผู้ที่จะเป็นผู้พิพากษาและอัยการ โดยวิธีอื่นอีกไม่เกินร้อยละสิบ ซึ่ง วิธีการอื่นดังกล่าวอาจได้แก่การคัดเลือกจากผู้ที่มีประสบการณ์ทางกฎหมาย เพื่อเข้าศึกษาในสถาบัน ตุลาการแห่งชาติร่วมกับนักศึกษาที่มาจากวิธีการสอบคัดเลือก นอกจากนี้ ผู้พิพากษาในศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ส่วนหนึ่งจะก้าวขึ้นมาดำรงตำแหน่ง โดยได้ตำแหน่งมาจากผู้พิพากษาในศาลชั้นต้น อีก ส่วนหนึ่งเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกได้รับการแต่งตั้งเข้ามาดำรงตำแหน่งได้โดยตรง ทั้งนี้ต้อง เป็นผู้ที่มอบคุณสมบัติพิเศษตามที่ ได้กำหนดไว้

อำนาจในการแต่งตั้งผู้พิพากษากำหนดให้เป็นอำนาจของประธานาธิบดี สำหรับตำแหน่งที่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ประธานาธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งตามที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงยุติธรรมเสนอ โดยรัฐมนตรีฯ จะต้องได้รับคำแนะนำจากคณะกรรมการตุลาการ (High Council of the Judiciary) ก่อน ส่วนการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นนอกจากนี้ อันได้แก่ ตำแหน่งผู้พิพากษาศาลฎีกา และอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ประธานาธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งตามที่คณะกรรมการตุลาการเสนอ²

¹Gupta. B.B.. Comparative Study of Six Living Constitutions. (New Delhi : Sterling Publishers (P) Ltd., 1979). p. 307.

²วิจารณ์ พันธุ์ และธนิษฐา ธรรมมาชีวะ. "คุณสมบัติของตุลาการ." อุลพาห (นิตยสาร - มิถุนายน 2524). หน้า 57.

การดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาฝรั่งเศส เป็นการดำรงตำแหน่งตลอดชีวิต (life tenure)¹ แต่อาจถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งได้ ในกรณีที่กระทำความผิดทางวินัยอันเกิดจากการละเลยในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ประพฤติตนให้สมแก่เกียรติและศักดิ์ศรี ผู้มีอำนาจในการลงโทษทางวินัยแก่ผู้พิพากษาที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมคือ คณะกรรมการตุลาการ

คณะกรรมการตุลาการ (High Council of the judiciary) มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการแต่งตั้งและการเลื่อนตำแหน่ง ตลอดจนการลงโทษทางวินัยในกรณีที่ผู้พิพากษาประพฤติตนไม่เหมาะสม

องค์ประกอบของคณะกรรมการตุลาการ ประกอบด้วยกรรมการ 11 คน มีประธานาธิบดีเป็นประธาน รองประธานาธิบดีเป็นรองประธาน และกรรมการอื่นอีก 9 คน ซึ่งประธานาธิบดีเป็นผู้แต่งตั้ง² กรรมการ 3 คนมาจากศาลฎีกา ในจำนวน 3 คนนี้ต้องมีอัยการระดับหัวหน้าอัยการ (avocat general) ด้วย 1 คน และกรรมการอีก 3 คน ให้แต่งตั้งจากผู้พิพากษาคาลอุทธรณ์และศาลชั้นต้น กรรมการอีก 3 คนนั้น ให้คัดเลือกจากรายชื่อที่ศาลฎีกาเป็นผู้เสนอ โดยจะต้องเสนอชื่อ 3 ชื่อสำหรับตำแหน่งกรรมการแต่ละคน ส่วนกรรมการที่เหลืออีก 3 คนนั้น คนหนึ่งแต่งตั้งจากสภาที่ปรึกษาแห่งรัฐ (Conseil d'Etat) โดยคัดเลือกจากรายชื่อบุคคล 3 คนที่ที่ประชุมใหญ่ของสภาที่ปรึกษาแห่งรัฐเป็นผู้เสนอ ส่วนกรรมการ 2 คนสุดท้ายนั้น ให้แต่งตั้งจากผู้ที่ไม่ได้เป็นข้าราชการตุลาการ โดยคัดเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการตุลาการทั้ง 9 คนนั้น อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปีและไม่อาจเป็นสมาชิกรัฐสภา หรือเป็นทนายความในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งนั้นได้³

สรุปได้ว่า การดำเนินการทางวินัยของผู้พิพากษาในระบบศาลยุติธรรมของฝรั่งเศส กระทำโดยคณะกรรมการตุลาการ (High Council of the Judiciary) ซึ่งจากองค์ประกอบของคณะกรรมการตุลาการจะเห็นได้ว่าเป็นกรรมการที่เป็นฝ่ายตุลาการ 6 คน จาก

¹ Abraham. Henry J.. The Judicial Process. p. 51.

² Gupta. B.E.. Comparative Study of Six Living Constitutions.
p. 165.

³มานิต สุภาพร. "การคัดเลือกและฝึกอบรมผู้พิพากษาในประเทศไทย." หน้า 142.

จำนวนกรรมการทั้งหมด 11 คน จึงถือได้ว่าเป็นเสียงข้างมากในที่ประชุมเมื่อมีการพิจารณาข้อกล่าวหาทางวินัยที่เกิดขึ้นกับผู้พิพากษา คณะกรรมการตุลาการก็ย่อมจะเป็นหลักประกันความเป็นธรรมแก่ผู้พิพากษาที่ถูกกล่าวหาได้

ง. ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเป็นสหพันธ์ที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันกำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วยสองสภา คือสภาล่างหรือสภาของสหพันธ์รัฐ (Lower House หรือ federal diet หรือ Bundestag) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนที่ประชาชนเลือกตั้งเข้ามา และสภาสูงหรือสภาที่ปรึกษา (Upper House หรือ federal council หรือ Bundesrat) อันประกอบด้วยผู้แทนที่แต่ละมลรัฐแต่งตั้งเข้ามากับให้อำนาจสภาสูงหรือสภาที่ปรึกษาทำหน้าที่เสมือนผู้พิพากษผลประโยชน์ของมลรัฐ

การปกครองของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเป็นแบบรัฐสภา มีประธานาธิบดีเป็นประมุขของรัฐซึ่งมาจากการเลือกตั้งของที่ประชุมสภาที่เรียกว่า federal convention หรือ Bundesversammlung ประกอบด้วยสมาชิกของสภาสหพันธ์รัฐ (Bundestag) จำนวนเท่ากับสมาชิกของรัฐสภามลรัฐ (provincial ligis Latures หรือ Lander legislatures) กับมีนายกรัฐมนตรี (chancellor หรือ Bundeskanzler) ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของสภาสหพันธ์รัฐ (Bundestag) โดยคำแนะนำของประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรีจะเป็นผู้กำหนดนโยบายทางการเมืองและเป็นผู้รับผิดชอบทางการเมือง

ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน¹ ผู้พิพากษาถือว่าเป็นข้าราชการ และเป็นวิชาชีพที่ต้องเริ่มต้นหลังการสำเร็จปริญญาทางกฎหมายใหม่ ๆ โดยจะต้องสอบผ่านเนติบัณฑิตถึง 2 ครั้ง จึงจะมีคุณสมบัตินี้เป็นผู้พิพากษาได้ กล่าวคือสอบ First Bar ภายหลังจากเรียนในโรงเรียนกฎหมายมาแล้วอย่างน้อย 7 ภาคการศึกษา หรือประมาณ 3 ปีครึ่ง และสอบ Grand Bar ซึ่งจะมีสิทธิ์สอบต่อเมื่อฝึกงานมาสำเร็จบริบูรณ์แล้วอย่างน้อย 2 ปี

¹ วิสาร พันธนะ และธนัชชา ธรรมมาชีวะ. "คุณสมบัตินิติของตุลาการ". หน้า 51.

การฝึกอบรมผู้พิพากษา¹ มีวิทยาลัยแห่งหนึ่งตั้งอยู่ที่เมือง Trea ห่างจากกรุงบอนน์ ประมาณ 200 กิโลเมตร เป็นวิทยาลัยสำหรับอบรมเพิ่มความรู้เป็นการพิเศษแก่ผู้พิพากษาและอัยการ ทุกกระชั้นชั้น เกี่ยวกับกฎหมายและวิชาสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น วิทยาการทางวิทยาศาสตร์ และการแพทย์สมัยใหม่ บัญชาทางเศรษฐกิจและการเมือง จิตวิทยา สังคมศาสตร์ ปรัชญาทางกฎหมาย นโยบายคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายที่ออกใหม่ ๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับภาษีอากร เป็นต้น วิทยาลัยดังกล่าวไม่ได้บังคับให้ผู้พิพากษาหรือพนักงานอัยการทุกคนเข้ารับการอบรม ผู้ใดจะเข้ารับการอบรมหรือไม่ก็ได้แล้วแต่ความสมัครใจ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าระยะหลังนี้ผู้พิพากษาล้วนมาก สมัครเข้ารับการอบรมในวิชาที่ตนสนใจ ระยะที่เข้ารับการอบรมก็นานเพียง 2 สัปดาห์ต่อหนึ่ง ลักษณะวิชาเท่านั้น

ระบบศาลของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์รัฐ ศาลยุติธรรม และศาลพิเศษ

1. ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์รัฐ² (Federal Constitutional Court หรือ Bundesverfassungsgericht) "ทำหน้าที่วินิจฉัยปัญหาพิพาทเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ เมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตสิทธิและหน้าที่ขององค์กรสูงสุดของสหพันธ์รัฐ หรือกรณีที่มีความเห็นแตกต่างกันหรือมีข้อสงสัยว่ากฎหมายสหพันธ์รัฐและกฎหมายมลรัฐสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญหรือไม่ หรือเมื่อมีข้อพิพาทระหว่างมลรัฐด้วยกัน หรือปัญหาพรรคการเมืองที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือปัญหาการกระทำที่กระทบกระเทือนสิทธิขั้นพื้นฐาน เป็นต้น ศาลรัฐธรรมนูญในฐานะผู้ปกป้องรัฐธรรมนูญ จึงมีสถานะเหนือศาลทั้งปวง คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญผูกพันองค์กรรัฐธรรมนูญทุกองค์กร ผู้พันศาลและองค์กรฝ่ายปกครองด้วย คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับความมีผลบังคับของกฎหมายสหพันธ์รัฐและกฎหมายมลรัฐ จะมีผลยกเลิกกฎหมายที่ขัดกับรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญ

¹ วิกิษุ่ ลิมานนท์ และลำเริ่ง ไชยชิต. "รายงานการตุลาการ ณ ประเทศฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน และอิตาลี." ตุลาการ (กันยายน - ตุลาคม 2522). หน้า 37.

² กมลชัย รัตนสกววงศ์. "ระบบกฎหมายและการศาลของประเทศเยอรมัน." เอกสารประกอบในการอบรมผู้ช่วยผู้พิพากษา รุ่นที่ 27 บรรยาย ณ สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ. 16 ธ.ค. 2530 - 5 เม.ย. 2531 (อัดสำเนา). หน้า 9-11.

สหพันธ์รัฐประกอบด้วยสององค์คณะ คณะหนึ่งมีผู้พิพากษา 8 คน ในกรณีที่มีปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวเนื่องกับเขตอำนาจของทั้งสององค์คณะ ทั้งสององค์คณะจะต้องวินิจฉัยร่วมกัน (Plenum) สถานที่ตั้งของศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์รัฐอยู่ที่เมือง Karlsruhe มลรัฐก็มีศาลรัฐธรรมนูญของตน เรียกว่า Staatsgerichtshof ทำหน้าที่วินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญของมลรัฐ โครงสร้างของศาลรัฐธรรมนูญมลรัฐแตกต่างกันออกไป

การแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์รัฐ¹ เป็นทางการกระทำโดยประธานาธิบดี ทั้งนี้ การตัดสินใจแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์รัฐกระทำโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมสหพันธ์รัฐ (Federal Minister of Justice) ร่วมกับคณะกรรมการพิเศษเพื่อการคัดเลือกผู้พิพากษา (special committee for the selection of judges) ซึ่งประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมของมลรัฐ (Land Ministers of Justice) จำนวนเท่ากับสมาชิกสภาล่างหรือสภาสหพันธ์รัฐ (Lower House หรือ Bundestag) ² จำนวนครึ่งหนึ่งของผู้พิพากษาศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์รัฐทั้งหมดจะเลือกโดยสภาล่างหรือสภาสหพันธ์รัฐ (Lower House หรือ Bundestag) ส่วนอีกครึ่งหนึ่งจะเลือกโดยสภาสูงหรือสภาที่ปรึกษา (Upper House หรือ Bundesrat) ผู้พิพากษาศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์รัฐจะต้องไม่เป็นสมาชิกของสภาสหพันธ์รัฐ รัฐบาลสหพันธ์รัฐ หรือองค์กรของมลรัฐอื่น ³ ที่คล้ายคลึงกันนี้ (Corresponding Organs of a Land)

สำหรับศาลรัฐธรรมนูญมลรัฐ³ โดยมีโครงสร้างของศาลแตกต่างกันตาม

¹The International Commission of Jurists, The rule of Law in Federal Republic of Germany (Netherlands : International Commission of Jurists, 1958). pp. 25-26.

²The Press and Information office of the Federal German. - The Basic Law of the Federal Republic of Germany, (Bonn : Member-Drunk Maver GmbH, 1986). p. 61.

³The International Commission of Jurists, The rule of Law in Federal Republic of Germany, p. 27.

ขอบเขตอำนาจศาลที่แต่ละมลรัฐบัญญัติไว้ ผู้พิพากษาศาลรัฐธรรมนูญมลรัฐส่วนหนึ่ง เป็นผู้พิพากษาอาชีพ (professional judges) และอีกส่วนหนึ่งเป็นเนติบัณฑิตชั้นสูงที่สอบผ่าน Grand Bar (lay assessors) แล้ว ได้รับการคัดเลือกโดยสภานิติบัญญัติมลรัฐ (legislative bodies หรือ Land Diets) ทั้งนี้ จะอยู่ในตำแหน่งภายในระยะเวลาที่กำหนด ในบางรัฐผู้พิพากษาอาวุโส (senior judge) จะเป็นผู้พิพากษาศาลรัฐธรรมนูญมลรัฐโดยตำแหน่ง (ex officio) เช่นใน Hamburg และ Rhineland-Palatinate หรือบางรัฐก็ถือว่าผู้พิพากษาอาวุโสมีฐานะเป็นสมาชิกของศาลรัฐธรรมนูญมลรัฐ เช่นใน Bremen และ North-Rhine-Westphalia

2. ศาลยุติธรรม¹ (Ordentliche Gerichte) ทำหน้าที่วินิจฉัยคดีความทั้งในทางแพ่งและทางอาญา ตลอดจนคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่น ๆ อำนาจศาลยุติธรรมนี้ใช้โดยศาลชั้นต้นระดับล่างหรืออาจเรียกตามความเข้าใจในกฎหมายไทยว่าศาลแขวง (Amtsgerichte) ศาลชั้นต้นมลรัฐ (Landgerichte) ศาลสูงมลรัฐ (Oberlandesgerichte) และศาลสูงสหพันธ์รัฐหรือตามความเข้าใจในกฎหมายไทย เรียกว่า ศาลฎีกา (Bundesgerichtshof)

3. ศาลพิเศษ (Besondere Gerichte) ตามรัฐธรรมนูญของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน กำหนดว่าอาจจัดตั้งศาลพิเศษเพื่อพิจารณาคดีพิพาทคดีเกี่ยวกับกฎหมายหมายพิเศษเฉพาะเรื่องได้ ศาลพิเศษประกอบด้วยศาลปกครอง (Verwaltungsgerichte) ศาลแรงงาน (Arbeitsgerichte) ศาลสังคม (Sozialgerichte) และศาลภาษีอากร (Finanzgerichte)

การแต่งตั้งผู้พิพากษามลรัฐ² รัฐธรรมนูญได้ให้อำนาจมลรัฐดำเนินการได้เอง ซึ่งจะกระทำโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมลรัฐ (Land Minister of Justice) ร่วมกับคณะกรรมการคัดเลือกผู้พิพากษา (Minister for the selection of Judges) สำหรับโครงสร้างภายในและขั้นตอนการดำเนินการของเฉพาะของคณะกรรมการนั้นขึ้นอยู่กับฝ่ายนิติบัญญัติของมลรัฐจะเป็นผู้กำหนด

¹ กอมลชัช รัตนลภาววงศ์. "ระบบกฎหมายและการศาลของประเทศเยอรมัน." หน้า 11.

² The International Commission of Jurists. The rule of law in Federal Republic of Germany. p. 26.

การถอดถอนผู้พิพากษา¹ จากหลักการขั้นพื้นฐานที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ได้ให้หลักประกันความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาอาชีพสามารถดำรงตำแหน่งได้ตลอดชีวิต (for life) แต่ผู้พิพากษาบางตำแหน่งอาจกำหนดระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งไว้ เช่น ผู้พิพากษาจำนวนหนึ่งของศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์รัฐ (8 ปี) นอกจากนี้ การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในช่วงเวลาที่จำกัด (limited term) อาจกระทำได้ แต่ระยะเวลาดำรงตำแหน่งไม่อาจสิ้นสุดลงก่อนระยะเวลาที่กำหนด โดยหลักการแล้ว ไม่สามารถให้ผู้พิพากษาออกจากตำแหน่งได้ ผู้พิพากษาจะมีความมั่นคงในการดำรงตำแหน่ง กล่าวคือ เป็น ผู้พิพากษาอาชีพ (professional judges) ซึ่งไม่อาจถูกถอดถอนตำแหน่งจากการพิจารณาตัดสินคดีความ หรือให้พ้นราชการ (suspended) หรือย้าย (transferred) หรือเกษียณ (retired) ก่อนระยะเวลาอันควร ยกเว้นกรณีที่ปรากฏว่าผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม (ordinary criminal court) ถูกลงโทษในข้อหาที่หนักหน่วง (sentencing to penal servitude) ถูกริบทรัพย์ (forfeiture of honour) หรือไร้ความสามารถที่จะดำรงตำแหน่ง (incapacity to hold office) หรือในกรณีที่ผู้พิพากษาอยู่ในระหว่างการดำเนินการทางวินัยของศาลวินัย (disciplinary court) หรือกรณีผู้พิพากษาต้องคดี (judge's trial) หรือกรณีที่มีการปรับโครงสร้างของศาล (reorganization of the courts) หรือเขตอำนาจศาล (judicial district) ตามกรณีดังกล่าวผู้พิพากษาอาจถูกโยกย้ายสลับเปลี่ยนศาลหรือยุบตำแหน่งได้ แต่จะต้องจ่ายค่าตอบแทนหรือเงินเดือนเต็มอัตรา (retention of their full pay) นอกจากนี้ กรณีดังกล่าวข้างต้นแล้วผู้พิพากษาจะพ้นจากตำแหน่งได้ก็ต่อเมื่ออายุครบเกษียณ ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญสหพันธ์รัฐเยอรมันกำหนดให้ผู้พิพากษาลงตำแหน่งเกษียณเมื่ออายุ 68 ปี ส่วนตามมลรัฐต่าง ๆ กำหนดระยะเวลาเกษียณอายุของผู้พิพากษาไว้แตกต่างกัน โดยเฉลี่ยแล้วจะอยู่ในช่วง 65-70 ปี

ในรอบสิบปี² จากข้อมูลที่รวบรวมได้เกี่ยวกับกรณีที่ผู้พิพากษาถูกให้ออกจากตำแหน่ง (dismissed) ไม่ปรากฏว่ามีกรณีผู้พิพากษาลงตำแหน่ง (federal judge) ถูกให้ออกจากตำแหน่งเลย ส่วนผู้พิพากษามลรัฐ (judge of the Lander) จากศาลยุติธรรม

¹ Ibid., pp. 27-29.

² Ibid., p. 29.

(ordinary jurisdiction) ทั้งหมด มีกรณีดังกล่าวทั้งสิ้น 8 กรณี ดังนี้คือ เป็นกรณีที่ถูกกลโฆให้ออกจากตำแหน่ง 6 ราย สำหรับลักษณะของการกระทำผิดอันเป็นเหตุให้ถูกกลโฆได้แก่ ความประพฤติไม่เหมาะสม ความผิดเกี่ยวกับการเงิน ยักยอกเงินของลูกความในระหว่างที่ประกอบอาชีพ ทนายความก่อนที่จะได้รับแต่งตั้ง เป็นผู้พิพากษา การเข้ามีส่วนร่วมในการประทุพพหารชาวยิว การทำการอันเป็นการสนับสนุนลัทธิคอมมิวนิสต์ และขาดคุณสมบัติในการดำรงตำแหน่งเพราะเหตุเจ็บป่วย ส่วนอีก 2 กรณีนั้น เป็นการลดโฆให้ลดเงินบำนาญ (reduction of retirement pay) จากข้อกล่าวหาว่ากระทำผิดเกี่ยวกับการจ่ายเงินค่าปรับ และกรณีเกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้พิพากษาให้ถือเป็น โฆเนื่องมาจากบกบิตข้อเท็จจริงที่ว่าเคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกเป็นเวลาหลาย เดือน

จ. ประเทศมาเลเซีย

ประเทศมาเลเซียเป็นประเทศที่มีการปกครองในรูปสหพันธรัฐ (Federation) ประกอบด้วยรัฐต่าง ๆ 13 รัฐ แต่ละรัฐมีอิสระในการปกครองตนเอง มีสุลต่านปกครองใน 9 รัฐ และผู้ว่าการรัฐใน 4 รัฐ ส่วนการปกครองของรัฐบาลสหพันธรัฐประกอบด้วยพระราชาธิบดี (Yang Dipertuan Agung) เป็นประมุขของรัฐ (Paramount Ruler) และมีรัฐสภา โดยมีการเลือกตั้งทุก 5 ปี เช่นเดียวกับตำแหน่งพระราชาธิบดี ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสุลต่านของรัฐต่าง ๆ จากทั้งหมด 9 พระองค์ (hereditary state rulers) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1957 มาเลเซียได้มีการเปลี่ยนแปลงพระราชาธิบดีมาแล้ว 7 พระองค์ พระราชาธิบดีปัจจุบันคือ Mahmood Iskandar ทรงเป็นสุลต่านของรัฐยะโฮร์ ซึ่งจะครบวาระที่จะดำรงตำแหน่งประมุขของรัฐในเดือนเมษายน 1989

ระบบศาลของประเทศมาเลเซียแบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ ศาลชั้นต้น (Subordinate Courts) และศาลชั้นสูง (Superior Courts)

1. ศาลชั้นต้น¹ แบ่งออกเป็นศาลชั้นต้นในมาเลเซีย ภาคตะวันตก (รัฐยะหัง

¹Tun Mohamed Suffian Bin Hashim. An Introduction to the Constitution of Malaysia. (Kuala Lumpur : IBbrahim Bin Johari. P.I.S.. P.K.. Government Printer. 1976). pp. 110-113.

เบร์ค ซาลังงอ นากรี-ซัมบิลัม เปอร์ลิล กลันตัน ตรังกานู ปีนัง มะละกา และยะโฮร์) กับศาลชั้นต้นในมาเลเซียภาคตะวันออกเฉียง (รัฐซาราวัก และซาบฮ์)

1.1 ศาลชั้นต้นในมาเลเซียตะวันตก ประกอบด้วยศาลหมู่บ้าน

(Penghulu's Court). ศาลคดีเด็กและเยาวชน (Juvnile Courts). Magistrate's Courts และ Sessions Courts

1.1.1 ศาลหมู่บ้าน (Penghulu's Court) เป็นศาลระดับต่ำที่สุดในมาเลเซียภาคตะวันตก "Penghulu" เป็นภาษามาเลย์ คล้ายกับกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านของไทย ศาลหมู่บ้านมีอำนาจพิจารณาคดีเล็ก ๆ น้อย ๆ ในคดีอาญาที่มีโทษปรับไม่เกิน 25 เหรียญมาเลเซีย ส่วนในคดีแพ่งมีอำนาจพิจารณาคดีแพ่งที่มีทุนทรัพย์ไม่เกิน 50 เหรียญมาเลเซีย คำพิพากษาของศาลนี้อาจอุทธรณ์ไปยัง First Class Magistrate

1.1.2 ศาลคดีเด็กและเยาวชน (Juvnile Courts) มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาคดีอาญาผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กหรือเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี องค์คณะผู้พิพากษา คือ Magistrate และที่ปรึกษา 2 คน

1.1.3 Magistrate's Courts มีอำนาจพิจารณาคดีเล็ก ๆ น้อยทั้งทางแพ่งและทางอาญา โดยแบ่งออกเป็น First Class และ Second Class ซึ่งแตกต่างกันที่อำนาจในการพิจารณาคดี ถ้าเป็น First Class จะมีอำนาจพิจารณาคดีอาญาโทษจำคุก 5 ปี ปรับไม่เกิน 10,000 เหรียญมาเลเซีย และคดีแพ่งทุนทรัพย์ไม่เกิน 10,000 เหรียญมาเลเซีย แต่ Second Class มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน ปรับไม่เกิน 250 เหรียญมาเลเซีย และคดีแพ่งทุนทรัพย์ไม่เกิน 250 เหรียญมาเลเซีย

1.1.4 Sessions Courts โดยปกติแล้ว มีอำนาจพิจารณาคดีแพ่งคดีแพ่งทุนทรัพย์ไม่เกิน 25,000 เหรียญมาเลเซีย แต่มีกฎหมายหลายฉบับที่อนุญาตให้ศาลนี้พิจารณาคดีบางประเภทโดยไม่จำกัดจำนวนทุนทรัพย์ ส่วนคดีอาญานั้นมีอำนาจพิจารณาคดีอาญาทุกประเภท ยกเว้นที่มีโทษประหารชีวิต

1.2 ศาลชั้นต้นในมาเลเซียตะวันออก ประกอบด้วย Magistrate's Courts. Native Courts. ศาลคดีเด็กและเยาวชน (Juvnile Courts) และ Sessions Courts

1.2.1 Magistrate's Courts มี 3 ชั้น คือ First Class, Second Class. และ Third Class อำนาจในการพิจารณาคดีแพ่งสูงสุดสำหรับ First Class คือ 1,000 เหรียญมาเลเซีย ส่วนในคดีอาญา First Class Magistrate's Courts ของมาเลเซียตะวันออกมีอำนาจในการพิจารณาคดีคล้ายคลึงกับ First Class Magistrate's Courts ของมาเลเซียตะวันตก

1.2.2 Native courts เป็นศาลของคนพื้นเมือง ซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีแพ่งซึ่งเกิดจากการฝ่าฝืนกฎหมายพื้นเมือง หรือขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น

1.2.3 ศาลคดีเด็กและเยาวชน (Juvenile Courts) มีอำนาจพิจารณาคดีแพ่งทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา เช่นเดียวกับในมาเลเซียตะวันตก

1.2.4 Sessions Courts มีอำนาจพิจารณาคดีแพ่งทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา เช่นเดียวกับในมาเลเซียตะวันตก

2. ศาลชั้นสูง ระบบศาลสูงของมาเลเซียตะวันตกและตะวันออกเหมือนกัน โดยแต่ละภูมิภาคมีศาลสูง (High Court) 2 ศาล นอกจากศาลสูงแล้ว มาเลเซียยังมีศาลสูงสุด เรียกว่า Supreme Court

Supreme Court¹ เป็นศาลสูงสุดของสหพันธรัฐ ประกอบด้วยประธานศาล (Lord President) ซึ่งถือว่าเป็นประมุขของฝ่ายตุลาการ ผู้พิพากษาอาวุโส 2 คน ของศาลสูง เรียกว่า Chief Justices และผู้พิพากษาอื่น ๆ อีกจำนวนหนึ่ง ศาลสูงตั้งอยู่ที่กัวลาลัมเปอร์ มีอำนาจในการพิจารณาคดีที่อุทธรณ์มาจากศาลสูงและมีอำนาจชี้ขาดว่ากฎหมายที่รัฐสภานับถือขึ้นนั้น ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ตลอดจนพิจารณาคดีข้อพิพาทระหว่างรัฐกับรัฐ หรือรัฐกับสหพันธรัฐ ในช่วงปี ค.ศ. 1957 ถึง 1975 อาวุธอุทธรณ์ไปยัง Privy Council ที่ประเทศอังกฤษได้ ในปี ค.ศ. 1983 คำวินิจฉัยของศาลสูงสุดถือเป็นที่สุดไม่อาจอุทธรณ์ไปยัง Privy Council ได้อีกต่อไปโดยนายกรัฐมนตรี Mahathir ได้กล่าวว่า ผู้พิพากษามาเลเซียได้แสดงให้เห็นว่า มีความสามารถอย่าง

¹ Frederica M. Bunge, Editor., Malaysia. a country study. (Washington D.C.: The American University, Foreign Area Studies, 1984), pp.

สมบูรณ์ในการพิจารณาตัดสินคดีอย่างเป็นธรรมและหลักแหลม

การแต่งตั้งผู้พิพากษาในศาลชั้นต้น แต่งตั้งจากสมาชิกของ Judicial and Legal Service ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นของประเทศมาเลเซียมีฐานะเช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือนทั่วไป¹ (public service) ดำรงตำแหน่งตราบเท่าที่พระราชอาธิบดี หรือผู้ปกครอง (Ruler) หรือผู้ว่าการรัฐ (Governor of the State) พึงพอใจ ความเป็นกลางในการพิจารณาพิพากษาคดีของผู้พิพากษาศาลชั้นต้นได้รับความคุ้มครอง จากข้อเท็จจริงที่ว่าผู้พิพากษาศาลชั้นต้นอยู่ภายใต้การบริหารงานของผู้พิพากษาศาลชั้นสูง (Chief Justice) และการดำเนินการทางวินัยกระทำโดย Judicial and Legal Service Commission ซึ่งคณะกรรมการของ Judicial and Legal Service ส่วนใหญ่จะประกอบด้วยผู้พิพากษา และมีข้อสังเกตว่าในขณะที่ข้าราชการพลเรือน โดยทั่วไปจะถูกควบคุมจากผู้บังคับบัญชาในการตัดสินใจ แต่สำหรับการตัดสินใจของผู้พิพากษาศาลชั้นต้นจะไม่มีใคร แม้แต่ผู้พิพากษาที่จะไปกำหนดแนวทางในการพิจารณาตัดสินคดีของผู้พิพากษาศาลชั้นต้นได้

Judicial and Legal Service Commission² ประกอบด้วยประธานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (Chairman of Public Service Commission) เป็นประธาน. อธิบดีกรมอัยการ (Attorney - General). กรรมการอีก 1 คน หรือมากกว่า ซึ่งแต่งตั้งโดยพระราชอาธิบดี หลังจากปรึกษากับประธานศาล กรรมการจำนวนนี้คัดเลือกจากผู้พิพากษาศาลสูงสุดปัจจุบันมีกรรมการประเภทนี้ 5 คน โดย Judicial and Legal Service Commission นอกจากจะมีหน้าที่ในการแต่งตั้งผู้พิพากษาชั้นต้นแล้ว ยังทำหน้าที่ในการเลื่อนตำแหน่ง โยกย้าย และดำเนินการทางวินัย ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นเมื่อถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดทางวินัยอีกด้วย ทั้งนี้ คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าเป็นสมาชิกของ Judicial and Legal Service

¹Article 132 (1) of the Constitution of Malaysia.

²Harun Hashim. "Training for Lawyers in Public Services & The Judiciary." Paper Presented at the Fourth General Assembly and Conference Asian Law Association. (Bangkok : Chutima Publishing Company. 1986). pp. 167-168.

ได้ จะต้องมีความรู้ทางกฎหมาย คือ ได้รับปริญญาทางกฎหมายจากมหาวิทยาลัยที่ได้รับการยอมรับภายในประเทศมาเลเซีย. สิงคโปร์. สหราชอาณาจักร. ออสเตรเลีย หรือนิวซีแลนด์ โดยทั่วไปแล้ว การเข้าสู่ Judicial and Legal Service ของบัณฑิตทางกฎหมายมักจะเป็นช่วงที่จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยใหม่ ๆ จึงยังไม่มีประสบการณ์ในทางวิชาชีพ ดังนั้น รัฐบาลมาเลเซียโดยมี National Institute of Public Administration จะเป็นผู้จัดหาหลักสูตรการฝึกอบรมให้เมื่อคนเหล่านี้เริ่มเข้ารับราชการใหม่ หลังจากนั้นผู้พิพากษา (Magistrate) เหล่านี้จะปฏิบัติงานอีกกระยะหนึ่งในศาลส่วนกลาง (attached to the Courts) จากนั้นจะถูกส่งไปปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค (rural district) เมื่อปฏิบัติงานได้ประมาณ 1-2 ปี ก็จะได้รับโยกย้ายให้มาประจำใน Magistrate's Court ของหัวเมืองใหญ่ (large town) ภายหลังจากปฏิบัติงานได้ 3 ปี ในตำแหน่ง Magistrate ก็จะได้รับพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง Senior Assistant Registrar ในศาลชั้นสูง

การแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลชั้นสูง ประธานศาล (Lord President) และผู้พิพากษาอื่น ๆ ของศาลชั้นสูง ได้รับการแต่งตั้งโดยพระราชอาธิบดี ตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี (on the advice of the Prime Minister) ทั้งนี้ สำหรับคำแนะนำในการแต่งตั้งผู้พิพากษาอื่น ๆ ของศาลชั้นสูงนอกเหนือไปจากประธานศาล นายกรัฐมนตรีจะต้องปรึกษาประธานศาล ก่อน

คุณสมบัติของผู้พิพากษาศาลชั้นสูง จะต้องเป็นผู้ที่เป็นประชาชน (citizen) ของประเทศมาเลเซีย และได้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายเป็นทนายความ (advocate) มาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือเป็นสมาชิกของ Judicial and Legal Service ของสหพันธรัฐหรือรัฐมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

การถอดถอนผู้พิพากษาศาลชั้นสูง¹ กระทำโดยนายกรัฐมนตรีหรือประธานศาล ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีหรือประธานศาล เมื่อได้ปรึกษากับนายกรัฐมนตรีแล้ว จะเสนอความเห็นไปยังพระราชอาธิบดี ว่าผู้พิพากษารายใดสมควรจะถูกถอดถอนจากตำแหน่ง ในกรณีที่มีความประพฤติเสื่อมเสีย (misbehaviour) หรือไร้ความสามารถ (inability) เนื่องจากทุพพลภาพ (infirmary) หรือบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ หรือด้วยสาเหตุอื่น ๆ โดยพระราชอาธิบดี

¹Article 125 (3), (4) of the Constitution of Malaysia.

(Yang Dipertuan Agung) จะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน (tribunal) เพื่อให้ทำการพิจารณากรณีดังกล่าว คณะกรรมการสอบสวน (tribunal) ต้องประกอบด้วยผู้พิพากษาหรืออดีตผู้พิพากษา (former judges) รวมกันไม่น้อยกว่า 5 คน อย่างไรก็ตาม ความประพฤติของผู้พิพากษาไม่อาจหยิบยกขึ้นมาวิจารณ์ในรัฐสภา (House of Parliament) ยกเว้นกรณีที่ได้รับการเสนอด้วยเสียง 1 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกสภาทั้งหมด

ผู้พิพากษาคาลชั้นสูงจะอยู่ในตำแหน่งจนกระทั่งครบเกษียณอายุ เมื่ออายุครบ 65 ปี หรืออาจต่ออายุได้อีกไม่เกินกว่า 6 เดือน ทั้งนี้ ต้องได้รับการยอมรับ (approved) จากพระราชอาธิบดี

ในทางทฤษฎีถือว่า ฝ่ายตุลาการมาเลเซียจะต้องไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจ (subsidiary) ของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ¹ แต่ในทางปฏิบัติจากเหตุการณ์ที่ปรากฏในปัจจุบัน จากกรณีที่ประธานศาล ซึ่งถือว่าเป็นประมุขของฝ่ายตุลาการถูกพระราชอาธิบดี Mahmood Iskandar สั่งพักราชการ (suspended) เนื่องจากมีความประพฤติเสื่อมเสีย (misbehaviour) โดยที่ประเทศมาเลเซียเป็นประเทศที่ฝ่ายตุลาการเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร กรณีดังกล่าวเมื่อศึกษาในรายละเอียดเป็นเรื่องที่ฝ่ายบริหารเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ด้วยไม่น้อย ดังนั้นเหตุการณ์นี้จึงเป็นเรื่องที่ไม่ปกติและมีนักกฎหมายของมาเลเซียบางคนกล่าวว่า เป็นวิกฤตการณ์ของวงการตุลาการมาเลเซีย ผู้เขียนเห็นว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญและน่าสนใจจึงได้หยิบยกมาเป็นกรณีศึกษาสำหรับการศึกษานี้

เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2531 นายกรัฐมนตรีมาเลเซีย Datuk Mahathir Mohammed ได้ออกคำสั่งพักราชการ (suspended) Tun Mohamed Salleh Abas ประธานศาล เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความประพฤติเสื่อมเสีย (misbehaviour) และกล่าวว่าได้แจ้งต่อประธานศาล Tun Salleh ว่าพระราชอาธิบดีมีพระราชประสงค์ที่จะแต่งตั้งประธานศาล คนใหม่จากการที่ประธานศาล Tun Salleh ได้มีเจตหมายถึงพระราชอาธิบดีตำหนิการกระทำของนายก

¹"The Judicial Process in Malaysia : Judicial Review and the Constitution." Paper presented at the Conference in Asean Countries Part III. Malaysia.

รัฐมนตรี Mahathir ที่ได้วิพากษ์วิจารณ์การพิจารณาคดีของผู้พิพากษา นายกรัฐมนตรี Mahathir กล่าวว่า ได้ถวายคำแนะนำแก่พระราชอาธิบดีให้ทรงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน (tribunal) เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาเลเซียก่อนที่จะถอดถอนผู้พิพากษาออกจากตำแหน่ง¹

จากบทความใน Asiaweek ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับสาเหตุของการพักราชการกรณีนี้ไว้ว่า ข้อกล่าวหาว่าประธานศาล Tun Mohamed Salleh Abas มีความประพฤติเสื่อมเสีย (misbehaviour) จนเป็นเหตุให้ถูกสั่งพักราชการนั้น มีสาเหตุมาจากการที่ประธานศาล Tun Salleh ได้เขียนจดหมายถึงพระราชอาธิบดี ของมาเลเซีย และสุลต่านทั้ง 8 รัฐ (hereditary rulers) เพื่อปกป้องฝ่ายตุลาการจากการโจมตี (attacks) ของนายกรัฐมนตรีมาเลเซีย และจากคำพิพากษาของศาลชั้นสูงเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2531 อันเป็นผลทำให้พรรคอัมโน (UMNO) หรือ United Malays National Organization ของนายกรัฐมนตรี Mahathir เป็นพรรคการเมืองที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย จนต้องรวมตัวกันก่อตั้งเป็นพรรคใหม่ โดยใช้ชื่อว่า "UMNO Baru" (new UMNO) บทความนี้ยังได้กล่าวว่า นายกรัฐมนตรี Mahathir ได้ให้ประธานศาล Tun Salleh ไปพบที่สำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ปกติอย่างยิ่ง (highly unusual) เมื่อประธานศาล Tun Salleh เดินทางไปถึงสำนักนายกรัฐมนตรีก็พบกับรองนายกฯ Ghafar Baba และเลขาธิการนายกฯ Sallehuddin การกระทำของประธานศาล Tun Salleh ครั้งนี้มีผลทำให้ถูกกล่าวโทษจากนายกรัฐมนตรี Mahathir ว่าเป็นการก้าวเลยไปจากเขตอำนาจของประธานศาลยังมีและวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล โดยอ้างถึงจดหมายที่ประธานศาล Tun Salleh มีถึงสุลต่านของรัฐต่าง ๆ และประธานศาล Tun Salleh กล่าวว่า นายกรัฐมนตรี Mahathir แนะนำให้ลาออกจากตำแหน่ง ประธานศาล Tun Salleh บัญชีเลขข้อกล่าวหาว่า ไม่ให้ความเป็นธรรมในการพิจารณาคดีของพรรค UMNO²

กรณีดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการคุกคามความเป็นอิสระของข้าราชการตุลาการมาเลเซีย ผู้เขียนเห็นว่าจากระบบการปกครองของประเทศมาเลเซีย การที่พระราชอาธิบดี เป็นตำแหน่งที่มาจากการเลือกตั้งด้วยวิธีลงคะแนนลับ (a secret ballot) และอยู่ในตำแหน่ง

¹The Nation. (1 June 1988)

²"Case of the Suspended Judge." *Asiaweek* (10 June 1988): 23-25.

คราวละ 5 ปี โดยสุลต่านจากรัฐต่าง ๆ ทั้ง 9 รัฐเป็นผู้เลือกกันเอง สำหรับพระราชอาธิบดีในปัจจุบันคือ Mahmood Iskandar สุลต่านของรัฐยะโฮร์ซึ่งจะครบวาระการดำรงตำแหน่งในเดือนเมษายน 1989 นี้ ลักษณะดังกล่าวอาจทำให้กฎวิพากษ์วิจารณ์ได้ในทางที่ทำให้เกิดความรู้สึกที่ว่าอาจจะสูญเสียความเป็นกลางได้ เช่นกรณีนี้ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาเลเซีย กำหนดให้พระราชอาธิบดีมีอำนาจถอดถอนผู้พิพากษาออกจากตำแหน่งได้ เมื่อปรากฏชัดว่ามีความประพฤติเสื่อมเสียหรือไร้ความสามารถ จากความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ ทั้งนี้ จะต้องได้รับคำแนะนำจากคณะกรรมการสอบสวน ซึ่งต้องประกอบด้วยผู้พิพากษาหรืออดีตผู้พิพากษาอย่างน้อย 5 คน นั่นคือ อำนาจในการถอดถอนผู้พิพากษาศาลชั้นสูงและประธานศาล เป็นอำนาจของพระราชอาธิบดีและได้ปรากฏคำวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อมวลชนที่คิดว่าอาจทำให้เกิดความรู้สึกว่าอำนาจของพระราชอาธิบดีอาจถูกนำไปใช้ในลักษณะที่ขาดความเป็นกลางดังนี้

จากบทความอีกบทความหนึ่งใน Asiaweek อีกเช่นกัน ได้วิพากษ์วิจารณ์ความสัมพันธ์ของพระราชอาธิบดี Mahmood Iskandar และนายกรัฐมนตรี Mahathir ว่าทั้งสองเข้ากันได้ดี (the two get along well) และนายกรัฐมนตรี Mahathir บรรารณาให้สุลต่าน Mahmood ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งอีกในสมัยหน้า¹

จาก Asiaweek ฉบับวันที่ 10 มิถุนายน 1988 ที่ได้อ้างถึงแล้ว ตอนหนึ่งได้วิจารณ์ว่า ชำวงการพักราชการของประธานศาล Tun Salleh และความคิดที่จะลาออกจากราชการมีผลทำให้ผู้พิพากษาและนักกฎหมายจำนวนหนึ่งได้มากกระตุ้นเตือนให้ถอนการลาออกจากราชการ และหนึ่งในจำนวนนั้น คือ สุลต่าน Azlan Shah ของรัฐเปรัก ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของประธานศาล Tun Salleh ทั้งสองเคยร่วมกันพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับสุลต่าน Mahmood ในปี 1973 ขณะนั้นสุลต่าน Mahmood ดำรงตำแหน่ง Prince of Southern Johore State โดยในคดีนั้นมี Tun Salleh เป็นอัยการ (prosecutor) ผู้ดำเนินคดีและผลของคดีทำให้สุลต่าน Mahmood ถูกลงโทษปรับ (fined) และรอกการลงโทษ บทความดังกล่าวยังได้วิจารณ์ต่อไปอีกว่า สุลต่าน Azlan ได้รับการคาดหมายว่าจะได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งพระราชอาธิบดีในสมัยต่อไป

¹ "Shaking up the System." *Asiaweek* (1 April 1988) : 10.

จากการศึกษาข้างต้นพอสรุปได้ว่า การดำเนินการทางวินัยของผู้พิพากษามาเลเซียแยกพิจารณาได้เป็น 2 ระดับ คือ ถ้าเป็นกรณีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นกระทำโดย Judicial and Legal Service Commission ส่วนกรณีผู้พิพากษาศาลชั้นสูง กระทำโดยคณะกรรมการสอบสวน (tribunal) ซึ่งพระราชอาธิบดี เป็นผู้แต่งตั้ง

ฉ. ประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศเล็ก และเป็นประเทศในเครือจักรภพอังกฤษ (Commonwealth) โดยที่ประเทศสิงคโปร์มีปรัชญาในการสร้างชาติและดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจต่างจากประเทศอื่น ๆ ซึ่งเคยเป็นอาณานิคมของประเทศมหาอำนาจ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสิงคโปร์ประกอบไปด้วยชนชาติใหญ่ ๆ สามชนชาติ คือ จีน มาเลย์ และอินเดีย สิงคโปร์มิได้เน้นการแสวงหาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมประจำชาติเท่ากับการส่งเสริมให้รัฐสิงคโปร์เป็นสังคมระหว่างประเทศ เป็นศูนย์กลางการค้าและเดินเรือระหว่างชาติ สิงคโปร์ได้พยายามสร้างบรรยากาศในประเทศให้เกิดความเชื่อถือแก่นักธุรกิจระหว่างประเทศและเอื้ออำนวยต่อเจตจำนงที่จะเป็นศูนย์กลางการพาณิชย์อีกแห่งหนึ่งของโลกเช่นเดียวกับลอนดอน โตเกียว หรือนิวยอร์ก สิงคโปร์จึงรักษารูปแบบกฎหมายคอมมอนลอร์ของอังกฤษอย่างเหนียวแน่น ตลอดจนวิธีการอุทธรณ์คดี ซึ่งถึงที่สุดเ็นศาลภายในประเทศ ไปยังคณะกรรมการตุลาการของสภาองคมนตรี (Judicial Committee of the Privy Council) ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ โดยเหตุที่คณะกรรมการตุลาการนี้ประกอบด้วยสมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้พิพากษาสูงสุดของอังกฤษ (House of Lords) คำวินิจฉัยของคณะกรรมการตุลาการดังกล่าวจึงได้รับความเชื่อถืออย่างสูง นักกฎหมายหลายคนของสิงคโปร์กล่าวว่า การที่สิงคโปร์คงไว้ซึ่งระบบการอุทธรณ์ไปยังคณะกรรมการตุลาการของสภาองคมนตรีก็เพื่อที่จะให้สังคมระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในกิจการค้าระหว่างประเทศมีความเชื่อมั่นในความยุติธรรมและความเป็นกลางของระบบกฎหมายและการศาลของสิงคโปร์ ซึ่งมีน้ำหนักมากกว่าข้อกล่าวอ้างที่ว่า การคงไว้ซึ่งสิทธิของคู่ความที่จะอุทธรณ์ไปยังสภาองคมนตรีในอังกฤษขัดกับความเป็นเอกราชและอธิปไตยของชาติประเทศที่ได้รับเอกราชใหม่ ๆ มักจะมีความรู้สึกรุนแรงในเรื่องนี้เป็นพิเศษ นักกฎหมายสิงคโปร์มักอ้างเหตุผลเดียวกันว่าการกล่าวอ้างถึงอธิปไตยเป็นเรื่องของอารมณ์ สิ่งที่สำคัญกว่าคือผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงและการอยู่ดีกินดีของชนในชาติ สังคมระหว่างประเทศ ในปัจจุบันเป็นเรื่องของการต้องพึ่งพาอาศัยกัน (Interdependence)

ส่วนเรื่องความเป็นอิสระหรือความไม่ขึ้นอยู่กับผู้ใด (Independence) เป็นเรื่องประวัติศาสตร์ที่ล้าสมัยเสียแล้ว¹

²ระบบศาลของประเทศสิงคโปร์แบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ ศาลชั้นต้น (Subordinate Courts) ศาลชั้นสูง (Supreme Court) และคณะกรรมการตุลาการของสภาองคมนตรี (Judicial Committee of the Privy Council)

1. ศาลชั้นต้น³ ประกอบด้วย District Courts, Magistrates' Courts, ศาลคดีเด็กและเยาวชน (Juvenile Courts), ศาลไต่สวนชันสูตรพลิกศพ (Coroners' Courts) และ Small Claims Tribunals ทั้งนี้ ประธานาธิบดีมีอำนาจในการพิจารณาจัดตั้งศาลชั้นต้นเพิ่มเติมตามความจำเป็นที่เพิ่มขึ้น

1.1 District Courts⁴ เป็นศาลชั้นต้นซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีแพ่งคดีอาญา ซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงให้จำคุกไม่เกิน 7 ปี และมีอำนาจในการพิจารณาคดีแพ่งซึ่งจำนวนทรัพย์สินที่ฟ้องร้องหรือราคาทรัพย์สินที่พิพาทไม่เกิน 10,000 เหรียญสิงคโปร์ ผู้พิพากษาของ District Courts แต่งตั้งโดยประธานาธิบดีตามคำแนะนำของประธานศาล (on the recommendation of the Chief Justice) ผู้พิพากษา District Courts ต้องเป็นผู้ที่มอบคุณสมบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพกฎหมาย (Legal Profession Act) อย่างน้อย 5 ปี

คุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาศาลชั้นต้น จะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาของศาลชั้นสูง แต่ผู้พิพากษาศาลชั้นสูงต้องประกอบวิชาชีพทางกฎหมายมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี ในขณะที่ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นของ

¹รายงานการศึกษาและดูงานของคณะผู้ช่วยผู้พิพากษา รุ่นที่ 24

²Helena Chan. An Introduction to the Singapore Legal System. (Singapore : Malayan Law Journal, 1986). p. 49.

³Ibid., p. 66.

⁴Ibid., p. 67.

District Courts ต้องประกอบวิชาชีพรากฎหมายมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี และผู้พิพากษาของ Magistrates' Court ต้องประกอบวิชาชีพรากฎหมายมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี¹ คุณสมบัติดังกล่าวมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก. บุคคลผู้สอบผ่านการศึกษาระดับนิติศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยแห่งชาติของสิงคโปร์หรือมหาวิทยาลัยสิงคโปร์ หรือมหาวิทยาลัยมาลายา

ข. เนติบัณฑิตอังกฤษ (Barrister-at-Law) หรือเนติบัณฑิตไอร์แลนด์เหนือหรือสมาชิกของ Faculty of Advocates ในสกอตแลนด์

ค. Solicitor จากอังกฤษหรือไอร์แลนด์เหนือ หรือสกอตแลนด์ หรือ Writer to the Signet หรือ Law Agent ในสกอตแลนด์

1.2 Magistrates' Courts² มีอำนาจพิจารณาคดีอาญา ซึ่งมีอัตราโทษให้จำคุกอย่างสูงไม่เกิน 3 ปี และมีอำนาจในการพิจารณาคดีแพ่งซึ่งจำนวนทุนทรัพย์ที่ฟ้องร้องหรือราคาทรัพย์สินที่พิพาทไม่เกิน 2,000 เหรียญสิงคโปร์ ผู้พิพากษาของ Magistrates' Courts เรียกว่า "Magistrate" ได้รับการแต่งตั้งโดยประธานาธิบดีตามคำแนะนำของประธานศาล (Chief Justice) และตั้งที่ได้กล่าวไปแล้วว่า Magistrate ต้องประกอบวิชาชีพรากฎหมายมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี

1.3 ศาลคดีเด็กและเยาวชน³ (Juvenile Courts) เป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีที่ผู้กระทำความผิดเป็นเด็กหรือเยาวชน ผู้พิพากษาของศาลคดีเด็กและเยาวชนคือ Magistrate ซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยประธานาธิบดี Magistrate จะได้รับการช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่จาก adviser 2 คน ซึ่งเป็นกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งโดยประธานาธิบดีอีกเช่นกัน

¹ ชัยชาญ วิบูลศิริ และเลวี ชุณหทนาม. "รายงานการไปตู่งานศาลยุติธรรมของประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และสิงคโปร์." บทบัญญัติ (เล่มที่ 36 ตอน 3 พ.ศ. 2522). หน้า 428.

² Helena Chan. An Introduction to the Singapore Legal System. p. 70.

³ Ibid.. p. 73.

แต่ adviser ทั้ง 2 คนนี้จะไม่เข้าไปมีส่วนในการพิจารณาพิพากษาคดีของ Magistrate

1.4 ศาลไต่สวนชั้นสูตรพลิกศพ¹ (Coroner's Court) มีอำนาจในการไต่สวนถึงสาเหตุและสภาวะแห่งการตายในกรณีที่มีเหตุสงสัยว่าผู้ตาย ตายโดยผิดธรรมชาติหรือตายเพราะถูกทำร้าย ผู้พิพากษาของศาลไต่สวนชั้นสูตรพลิกศพเรียกว่า "Coroner" มีคุณสมบัติและวิธีการแต่งตั้งเช่นเดียวกับ Magistrate

1.5 Small Claims Tribunal² เป็นศาลประเภทใหม่ที่สุดของสิงคโปร์ เริ่มเปิดดำเนินการเมื่อ 15 มกราคม 2528 ศาลนี้ได้นำเข้าวิธีการอนุญาโตตุลาการมาใช้ในการพิจารณาคดีแห่งที่มีทุนทรัพย์ต่ำ ผู้พิพากษาของ Small Claims Tribunal เรียกว่า "Referee" แต่งตั้งโดยประธานาธิบดีภายใต้คำแนะนำของประธานศาล (Chief Justice) โดยเป็นผู้มีคุณสมบัติทางกฎหมายตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพกฎหมาย (Legal Profession Act) Referee อยู่ในตำแหน่งตามวาระที่กำหนด และอาจได้รับการแต่งตั้งเข้ามาดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อครบวาระแล้ว

2. ศาลชั้นสูง³ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐสิงคโปร์และ Supreme Court Judicature Act ศาลชั้นสูงประกอบด้วยประธานศาล (Chief Justice) และผู้พิพากษาศาลชั้นสูง (Judges of the Supreme Court) แบ่งออกเป็น 3 ประเภท (division) คือ High Court, ศาลอุทธรณ์ (Court of Appeal) และศาลอุทธรณ์คดีอาญา (Court of Criminal Appeal)

2.1 High Court เป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งในชั้นต้นและชั้นอุทธรณ์ ในฐานะเป็นศาลชั้นต้น กับมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแย้งและคดีอาญาในฐานะเป็นศาลชั้นอุทธรณ์ที่คู่ความอุทธรณ์มาจาก District Courts และ Magistrates' Courts

¹ Ibid., p. 72.

² Ibid., pp. 75-76.

³ Ibid., pp. 56-66.

2.2 ศาลอุทธรณ์ (The Court of Appeal) มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาคดีแพ่งซึ่งอุทธรณ์มาจากศาลชั้นต้น (Subordinate Court) และ High Court

2.3 ศาลอุทธรณ์คดีอาญา (The Court of Criminal Appeal) มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาคดีอาญาซึ่งอุทธรณ์เข้ามาจากศาลชั้นต้น (Subordinate Court) และ High Court

การแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลชั้นสูง¹ (Supreme Court) ประธานศาล (Chief Justice) และผู้พิพากษาอื่น ๆ ของศาลชั้นสูงได้รับการแต่งตั้งโดยประธานาธิบดีตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี (on the advice of the Prime Minister) ทั้งนี้ สำหรับคำแนะนำในการแต่งตั้งผู้พิพากษาอื่น ๆ ของศาลชั้นสูงนอกเหนือไปจากตำแหน่งประธานศาล

(Chief Justice) นายกรัฐมนตรีจะต้องปรึกษาประธานศาล (Chief Justice) ก่อน

สำหรับคุณสมบัติของผู้พิพากษาศาลชั้นสูงดังกล่าวมาแล้วจะต้องเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี ตามมาตรา 96 ของรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐสิงคโปร์ยังบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้พิพากษาศาลชั้นสูงไว้นอกจากที่กล่าวถึงข้างต้นแล้วว่า "หรือเป็นสมาชิกของ Legal Service เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี"

²การถอดถอนผู้พิพากษาศาลชั้นสูง (Removal of Judges of the Supreme Court) ผู้พิพากษาศาลชั้นสูงจะอยู่ในตำแหน่งจนกระทั่งอายุครบเกษียณคือเมื่ออายุครบ 65 ปี หรือโดยการลาออก (resigns) ด้วยการเขียนใบลาเสนอต่อประธานาธิบดี หรือเมื่อถูกถอดถอนจากตำแหน่ง (removed) ในกรณีที่มีความประพฤติเสื่อมเสีย (misbehaviour) หรือไร้ความสามารถ (inability) ในการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบ ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีหรือประธานศาล (Chief Justice) เป็นผู้เสนอเรื่องให้ประธานาธิบดีพิจารณา โดยประธานาธิบดีจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน (tribunal) อันประกอบด้วยบุคคลไม่น้อยกว่า 5 คน บุคคลเหล่านี้ต้องเป็นหรือเคยเป็นผู้พิพากษา ผู้พิพากษาอาจถูกถอดถอนจากตำแหน่งโดยประธานาธิบดีถ้าคณะกรรมการ

¹Modern Legal System Encyclopedia. (New York : William S. Hein & Co., 1986) : 47.

²Ibid., pp. 43-49.

ลอบสวน (tribunal) ให้ความเห็นชอบแล้วเท่านั้น

ผู้พิพากษาศาลชั้นสูง (Supreme Court) ได้รับความคุ้มครองในความเป็นอิสระของผู้พิพากษาอย่างมาก มีความมั่นคงในหน้าที่ การเปลี่ยนแปลงรายได้ของผู้พิพากษาศาลชั้นสูง (Supreme Court) หรือวาระในการดำรงตำแหน่งต้องกระทำโดยรัฐสภาเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ความประพฤติของผู้พิพากษาศาลชั้นสูง (Supreme Court) ไม่อาจจะหยิบยกขึ้นมาวิจารณ์ในรัฐสภา ยกเว้นกรณีที่ได้รับการเสนอด้วยเสียง 1 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกสภาทั้งหมดเป็นญัตติให้นำมาพิจารณา

สำหรับผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ไม่ได้รับการปกป้องและสิทธิพิเศษเช่นเดียวกับผู้พิพากษาศาลชั้นสูง อาทิ ในเรื่องความมั่นคงในการดำรงตำแหน่งและความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อาจถูกถอดถอน (revoked) จากตำแหน่งเมื่อใดก็ได้เนื่องจาก ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น เป็นสมาชิกของ Singapore Legal Service กล่าวคือ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น มีฐานะเป็นข้าราชการพลเรือน (Public office) การแต่งตั้ง เลื่อนตำแหน่ง โยกย้าย ถอดถอน และการดำเนินการทางวินัยของผู้พิพากษาศาลชั้นต้น กระทำโดย Legal Service Commission (LSC) ซึ่งประกอบด้วยประธานศาล (Chief Justice) เป็นประธาน. อธิบดีกรมอัยการ (Attorney-General). ประธานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (Chairman of the Public Service Commission). ผู้พิพากษาคนหนึ่งจากศาลชั้นสูง ซึ่งประธานศาล (Chief Justice) เป็นผู้เสนอชื่อ และกรรมการที่มาจากคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนจำนวนไม่เกิน 3 คน โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (Secretary to the Public Service Commission) เป็นเลขานุการของ Legal Service Commission

การดำเนินการทางวินัยผู้พิพากษาศาลชั้นต้น กระทำโดย Legal Service Commission (LSC) ซึ่งจะใช้วิธีการและกฎระเบียบทางวินัยที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (Public Service Commission) ใช้กับข้าราชการพลเรือนทั่ว ๆ ไป

ตามรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐสิงคโปร์¹ มาตรา 80 (3) ได้ให้อำนาจคณะกรรมการ

¹"The Constitution of Singapore." Government Gazette No. 42 (1 July 1970) : 1-2.

การข้าราชการพลเรือน (Public Service Commission) ในการวางระเบียบเกี่ยวกับการ
ดำเนินการทางวินัย (Disciplinary Proceedings) ไว้ดังนี้

1. ให้ปลัดกระทรวง (Permanent Secretary of the Minister) มีอำนาจในการรักษาวินัย (disciplinary control) ของข้าราชการในสังกัด

2. เมื่อมีการกล่าวหาข้าราชการว่ากระทำผิดวินัยให้ดำเนินการดังนี้ คือ ให้
ข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาเขียนคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในเวลา 24 ชั่วโมง หรือแล้วแต่ปลัด
กระทรวง จะได้กำหนดให้เกินกว่าเวลาที่กำหนด หากปลัดกระทรวงมีความเห็นว่าควรจะลอบหา
ข้อเท็จจริง (investigation) เพิ่มเติม อาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อให้ทำการสอบ
สวนเพิ่มเติมก็ได้

3. หลังจากที่ปลัดกระทรวง (Permanent Secretary) พิจารณาผลการ
สอบสวน ถ้าเห็นว่าข้าราชการกระทำผิดและควรกำหนดโทษ สถานโทษที่กำหนดไว้ก็มีระดับต่าง ๆ
กันตั้งแต่ปรับไม่เกินรายได้จากเงินเดือน 1 เดือน (a fine not exceeding one month's
total emoluments) หรือปรับอย่างน้อย 200 ดอลลาร์สิงคโปร์ งดบำเหน็จความชอบ หรือ
ตักเตือน (reprimand) หรืออาจตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งนี้ คณะกรรมการข้าราชการ
พลเรือน (Public Service Commission) อาจนำคำสั่งลงโทษที่ปลัดกระทรวง
(Permanent Secretary) ไปพิจารณาภายใน 1 เดือน และอาจเสนอให้เพิ่มโทษ
(enhancement), ลดโทษ (reduction), เปลี่ยนแปลงโทษ (substitution) หากคณะ
กรรมการข้าราชการพลเรือน (Public Service Commission) เห็นควรเพิ่มโทษก็จะต้องให้
โอกาสข้าราชการผู้นั้น ได้รับฟังเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงโทษเพิ่มขึ้นนั้นด้วย

4. ระยะเวลาสำหรับการพิจารณากำหนดโทษ ปลัดกระทรวงจะต้องสรุปผลการ
พิจารณาและกำหนดโทษข้าราชการผู้กระทำผิดวินัยให้เสร็จสิ้นภายใน 7 วัน และรายงานต่อคณะ
กรรมการข้าราชการพลเรือน รายงานที่เสนอนั้นจะต้องสรุปผลการลอบหาข้อเท็จจริงและเสนอ
โทษที่ควรลงด้วย

5. เมื่อปลัดกระทรวง พิจารณาเห็นว่าควรกำหนดโทษเป็นอย่างอื่นที่แตกต่างไป
จากสถานโทษที่มีอยู่ ก็ให้สรุปผลการลอบหาข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจรายงานไปยังคณะกรรมการ
ข้าราชการพลเรือนพิจารณา

ข้อกำหนดทางวินัยของผู้พิพากษาคาลชั้นต้น ก็เป็นเช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือน

บรรดาการร้ายละเอียดของการกระทำที่เป็นการผิดวินัยดังต่อไปนี้

1. การกล่าวที่จะทำให้ราชการเสื่อมเสียในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศ
สาธารณรัฐสิงคโปร์

2. การอภิปรายด้วยถ้อยคำหยาบคายในที่สาธารณะ
3. กิริยาท่าทาง ไม่สุภาพต่อประชาชน
4. ไม่ตรงต่อเวลา
5. ขาดงาน โดยไม่ยื่น ใบลาหรือ ไม่มี เหตุผลอันสมควร
6. หลับในเวลางาน
7. ไม่ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยอันดี
8. ไม่ปฏิบัติตามหรือไม่ เชื่อฟังคำสั่ง
9. เลขสุราหรือยาเสพติดขณะปฏิบัติหน้าที่
10. ไม่เชื่อฟังผู้บังคับบัญชา
11. ละเลยการปฏิบัติหน้าที่
12. ปฏิบัติงานนอกเหนืออำนาจหน้าที่
13. เล่นเล่ห์หรือละเลยไม่เอาใจใส่ เป็นผลให้ทรัพย์สินของทางราชการเสียหาย

หรือถูกทำลาย

14. จงใจทำลายทรัพย์สินของทางราชการ
15. แต่งกายหรือวางตน ไม่เหมาะสม
16. กระทำการโดยผลการ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ได้ให้หลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามระเบียบ

ข้อบังคับ หรือเพื่อบกป้องตนเอง

17. รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา

สรุปได้ว่าการดำเนินการทางวินัยของผู้พิพากษาลิงคโปร์ สำหรับผู้พิพากษาศาลชั้น

สูง (Supreme Court) กระทำโดยคณะกรรมการสอบสวน (tribunal) โดยประธานาธิบดีเป็นผู้แต่งตั้ง ส่วนผู้พิพากษาศาลชั้นต้น (Subordinate Courts) กระทำโดย Legal Service Commission (LSC)

¹ Ibid.. pp. 3-4.

จากการศึกษากลไกทางวินัยของข้าราชการตุลาการในประเทศต่าง ๆ ข้างต้น พบว่า แต่ละประเทศต่างก็มีรูปแบบกลไกทางวินัยของข้าราชการตุลาการที่กำหนดขึ้นเป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง ผลรูปแบบของการดำเนินการทางวินัยของประเทศต่าง ๆ ได้ดังนี้ คือ

ประเทศอังกฤษ กำหนดรูปแบบการดำเนินการทางวินัยของผู้พิพากษาศาลชั้นล่าง และศาลชั้นสูงไว้แตกต่างกัน กล่าวคือ กรณีผู้พิพากษาศาลชั้นล่าง (Inferior Courts) ได้แก่ Justices of the Peace, Stipendiary Magistrates และ Circuit Judges กระทำผิดวินัย หน่วยงานในความรับผิดชอบของ Lord Chancellor จะเป็นผู้ดำเนินการ สำหรับผู้พิพากษาตำแหน่ง Justices of the Peace จะมีคณะกรรมการที่ปรึกษาประจำท้องถิ่น (Local Advisory Committee) เป็นผู้ลอบหาข้อเท็จจริงของกรณีกล่าวหาและรายงานไปยัง Lord Chancellor ส่วนกรณีผู้พิพากษาศาลชั้นสูง (Superior Courts) ได้แก่ Law Lord, Lord Justices of Appeal, Lord Chief Justice, Master of the Rolls, President of the Family Division, Vice-Chancellor และ Puisne Judge กระทำผิดทางวินัย รัฐสภาทั้งสองสภาจะเป็นผู้พิจารณาหรืออาจกระทำด้วยวิธีที่เรียกว่า Impeachment

ประเทศสหรัฐอเมริกา มีวิธีการดำเนินการทางวินัยที่แตกต่างกันในศาลต่างระดับ ในศาลสหรัฐ (United States Courts หรือ Federal Courts) ผู้พิพากษาศาลสหรัฐทุกตำแหน่ง เมื่อถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดทางวินัยจะต้องผ่านวิธีการ Impeachment แต่การเสนอให้ใช้วิธีการ Impeachment กับผู้พิพากษาศาลสหรัฐในศาลสูงสุด (U.S. Supreme Court) ต่างจากศาลอุทธรณ์ (U.S. Courts of Appeals) และศาลชั้นต้น (U.S. District Courts) ถ้าเป็นผู้พิพากษาศาลสหรัฐในศาลสูงสุดกำหนดให้การเสนอให้ใช้วิธีการ Impeachment กระทำโดยเสียงข้างมากของสภาผู้แทนราษฎร (House of Representatives) หากเป็นระดับศาลอุทธรณ์ และศาลชั้นต้นกระทำโดย Judicial Council of a U.S. Circuit สำหรับอำนาจในการพิจารณาความผิดทางวินัยของผู้พิพากษาศาลสหรัฐเป็นของวุฒิสภา (Senate) และการกำหนดโทษต้องได้รับคะแนนเสียงสองในสามจากวุฒิสภาทั้งหมด ส่วนในศาลมลรัฐ (State Courts) จะมีวิธีการดำเนินการทางวินัยที่ต่างกันอย่างออกไป บางแห่งกระทำโดยผู้ว่าการรัฐและรัฐสภามลรัฐ บางแห่งก็กระทำโดยศาลพิเศษ (special tribunal) หรือบางแห่งก็กระทำในรูปคณะกรรมการ นอกจากนี้ ในประเทศสหรัฐอเมริกายังมีเนติบัณฑิตยสภาอเมริกันหรือเนติบัณฑิตยสมาคมแห่ง

สหรัฐอเมริกา (American Bar Association) ทำหน้าที่ดูแลและควบคุมความประพฤติของผู้พิพากษาที่เป็นสมาชิกอีกด้วย

ประเทศฝรั่งเศส กำหนดให้คณะกรรมการตุลาการ (High Council of the Judiciary) เป็นผู้ดำเนินการทางวินัยกับผู้พิพากษาในระบบศาลยุติธรรมของฝรั่งเศส

ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน มีศาลวินัย (disciplinary court) เป็นผู้ดำเนินการทางวินัย เมื่อผู้พิพากษาถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย

ประเทศมาเลเซีย แยกรูปแบบการดำเนินการทางวินัยของผู้พิพากษาศาลชั้นต้น (Subordinate Courts) ให้เป็นอำนาจของ Judicial and Legal Service Commission ต่างจากรูปแบบการดำเนินการทางวินัยของผู้พิพากษาศาลชั้นสูง (Superior Courts) ซึ่งกำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการสอบสวน (tribunal) แต่งตั้งโดยพระราชาธิบดี (Yang Dipertuan Agung)

ประเทศสิงคโปร์ มีรูปแบบการดำเนินการทางวินัยของผู้พิพากษาค่อยคลึงกับประเทศมาเลเซียคือ แยกเป็น 2 ระดับเหมือนกัน สำหรับผู้พิพากษาศาลชั้นต้น (Subordinate Court) กระทำโดย Legal Service Commission ส่วนผู้พิพากษาศาลชั้นสูง (Supreme Court) กระทำโดยคณะกรรมการสอบสวน (tribunal) ซึ่งประธานาธิบดีเป็นผู้แต่งตั้ง

จากข้อสรุปข้างต้นจะเห็นได้ว่ารูปแบบของกลไกทางวินัยของข้าราชการตุลาการในประเทศต่าง ๆ มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง โดยที่การศึกษาเรื่องกลไกทางวินัยของข้าราชการตุลาการมีความเกี่ยวข้องกับลักษณะการแบ่งแยกอำนาจหรือหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ในฐานะที่ข้าราชการตุลาการเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการ และสิ่งหนึ่งที่เป็นตัวกำหนดลักษณะความล้มพันธ์ขององค์กรฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการในการใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐก็คือ รูปแบบการปกครอง โดยที่รูปแบบการปกครองของประเทศต่าง ๆ ที่ทำการศึกษาดังก็มีรูปแบบการปกครองที่แตกต่างกันออกไป บ้างก็เป็นการปกครองในรูปรัฐเดี่ยว มีรัฐสภา บ้างก็เป็นรูปรัฐรวมและใช้ระบบประธานาธิบดี เป็นต้น แต่ทุกประเทศที่ทำการศึกษานี้ก็ได้รับการยอมรับว่าเป็นประเทศที่ปกครองในระบบประชาธิปไตยโดยเหมือนกัน จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าอะไรเป็นตัวชี้ว่าการปกครองในสังคมใดเป็นประชาธิปไตย เกี่ยวกับเรื่องนี้มีผู้ทำการศึกษาไว้ดังนี้

โศคิน พลกุล อธิบายไว้ว่า สิ่งที่จะเป็นเครื่องชี้ว่าการปกครองในสังคมใดเป็นประชาธิปไตยหรือไม่ มีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ ๓ อย่าง 3 ประการคือ 1) มีการแบ่งแยกอำนาจ ซึ่ง

หมายถึงการแบ่งแยกองค์การในการใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐ ในลักษณะที่หนึ่งองค์การเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กันทั้งในแง่ความร่วมมือและตรวจสอบซึ่งกันและกัน 2) มีการเลือกตั้งผู้แทนเพื่อใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนเพื่อเป็นหลักประกันที่มาเสริมหลักการแบ่งแยกอำนาจ และ 3) มีการเคารพหลักความชอบด้วยกฎหมาย องค์การที่สำคัญที่สุดที่จะเป็นผู้ควบคุมการกระทำของรัฐหรือฝ่ายปกครองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนก็คือศาลหรือองค์การที่มีหน้าที่ตัดสินและชี้ขาดข้อพิพาท และเพื่อที่จะให้ศาลทำหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องให้ผู้พิพากษาหรือผู้ตัดสินชี้ขาดข้อพิพาทเป็นอิสระและมีความเป็นกลาง เพื่อจะสามารถรักษาความสมดุลระหว่างประโยชน์ของส่วนรวมหรือของรัฐกับเอกชนไว้ให้ได้เป็นอย่างดี¹

นั่นก็หมายความว่า กลุ่มประเทศที่ทำการศึกษากีฬามจะต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ที่ได้หยิบยกมากล่าวถึงไว้ข้างต้นด้วยเช่นเดียวกับประเทศที่เป็นประชาธิปไตยโดยทั่วไป แต่จากการที่แต่ละประเทศมีลักษณะของความเคร่งครัดหรือความยืดหยุ่นกับแนวความคิดในเรื่องการแบ่งแยกอำนาจหรือองค์การต่าง ๆ ที่ใช้อำนาจอยู่ในระดับที่ต่างกัน อันเป็นสาเหตุที่มีผลต่อการกำหนดรูปแบบการปกครองแตกต่างกันออกไป และลักษณะของรูปแบบการปกครองที่แตกต่างกันนั้นน่าจะมีส่วนในการกำหนดรูปแบบของกลไกทางวินัยของข้าราชการตุลาการในประเทศนั้น ๆ ทั้งนี้รูปแบบการปกครองที่เกิดขึ้นโดยการแบ่งแยกอำนาจ ได้มีผู้ทำการศึกษาระดับประเภทไว้ดังนี้² 1) ระบบการปกครองโดยสภาอย่างบริบูรณ์ รัฐธรรมนูญให้อำนาจนิติบัญญัติอยู่เหนืออำนาจบริหาร 2) ระบบการปกครองโดยประธานาธิบดีซึ่งมีทั้งเต็มรูปแบบ เช่น ระบบประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา และไม่เต็มรูปแบบหรือวิธีผสม เช่นที่ใช้อยู่ในประเทศฝรั่งเศส หรือเรียกว่าระบบการปกครองกึ่งประธานาธิบดี 3) ระบบการปกครองโดยรัฐสภา ใช้กันอยู่ในประเทศที่มีพระมหากษัตริย์ เช่น อังกฤษ เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ และประเทศที่เป็นสาธารณรัฐ เช่น ฝรั่งเศส เยอรมันเนือตะวันตก อิตาลี ฯลฯ วิธีการตามหลักการของระบอบรัฐสภาที่ใช้กันอยู่ในประเทศเหล่านี้ก็มีแตกต่างกันบ้าง

¹ โภคิน พลกุล. ปัญหาและข้อคิดบางเรื่องจากรัฐธรรมนูญไทย. โครงการศึกษานโยบายสาธารณะ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การพิมพ์พลชัย, 2531). หน้า 147-148.

² ไพโรจน์ ชัยนาม. สถาบันการเมืองและรัฐธรรมนูญของต่างประเทศกับระบบการปกครองของไทย. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2515) หน้า 29.

โดยที่รูปแบบของการปกครองจะเป็นตัวกำหนดลักษณะการแบ่งแยกอำนาจ¹ ซึ่งในปัจจุบันเห็นว่าเมื่อพูดถึงการแบ่งแยกอำนาจ ไม่ได้หมายถึงการแตกแยกอำนาจอธิปไตยออกเป็นส่วนเด็ดขาด เพราะลักษณะของอำนาจอธิปไตยประการหนึ่ง คือความไม่อาจถูกแบ่งแยกได้ ฉะนั้นเมื่อพูดถึงการแบ่งแยกอำนาจน่าจะหมายถึงการแยกกันขององค์กรที่เป็นผู้ทำหน้าที่ใช้อำนาจนั้น^๓ ต่างหาก ซึ่งถ้าเป็นรูปแบบการปกครองแบบประธานาธิบดี ประชาชนเป็นผู้เลือกฝ่ายบริหารเอง (ตำแหน่งประธานาธิบดี) และเลือกฝ่ายนิติบัญญัติ (ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา) ควบคู่ไปด้วย โดยในบางมลรัฐก็จัดให้เลือกฝ่ายตุลาการด้วย ฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการก็จะแยกออกจากกันต่างรับผิดชอบต่อประชาชนในฐานะผู้เลือกขึ้นมา แต่อาจมีมาตรการบางประการที่ผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแต่ละฝ่ายอาจคอยเหนี่ยวรั้งกัน มาตรการนี้เรียกว่าระบบการคานและดุลย์แห่งอำนาจ (System of Checks and Balances) โดยฝ่ายนิติบัญญัติถ่วงดุลย์ฝ่ายบริหารได้ โดยการให้ความเห็นชอบกับกิจการบางอย่างของฝ่ายบริหาร

สำหรับลักษณะของอำนาจตุลาการในทุกประเทศคือเป็นกรรมกรชัชาติ^๒ คาลจะเข้ามามีบทบาทก็ต่อเมื่อมีการโต้เถียงเกิดขึ้น จะมีผู้พิพากษาได้ก็ต้องมีคดีฟ้องร้อง ตราบทใดที่กฎหมายมิได้เปิดโอกาสให้มีการโต้แย้ง อำนาจตุลาการย่อมไม่มีโอกาสที่จะรับเป็นธุระได้ ผู้พิพากษานั้นมีตัวตนอยู่ แต่เขาไม่รู้เห็นกับข้อโต้แย้งนั้น ในแง่ของการดำเนินคดีเมื่อผู้พิพากษาอ้างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคดีนั้น เขาก็อาจจะขยายวงงานให้กว้างออกไป แต่เขาจะไม่ออกพ้นจากวงนั้น เพราะจะว่าไปแล้วเขาจะต้องพิจารณากฎหมายก่อนที่จะพิจารณาคดีได้ เมื่อผู้พิพากษาอ้างกฎหมายบทหนึ่งโดยไม่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาคดี ก็เท่ากับว่าเขาออกจากขอบข่ายงานของเขา และเข้ามาแทรกแซงหน้าที่ของอำนาจนิติบัญญัติ นอกจากนี้ลักษณะของอำนาจตุลาการก็คือการตัดสินกรณีเฉพาะ มิใช่ตัดสินกรณีโดยทั่วไป และจะมีอำนาจระงับการได้ก็ต่อเมื่อถูกเรียกร้องหรือถูกเรียกให้ดำเนินคดี

¹วิชฌุ เครื่องาม. กฎหมายรัฐธรรมนูญ. (กรุงเทพมหานคร : นิติบรรณการ. 2523). หน้า 228.

²อเล็กซิส เดอะ ต็อกเกอะวิลล์. ประชาธิปไตยในอเมริกา 1. แปลโดย วิจารณ์ ตูยานนท์ (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 2522). หน้า 117.

ในประเด็นที่เกี่ยวกับการเข้ามาแทรกแซงอำนาจตุลาการของฝ่ายอื่น โดยเฉพาะในการให้คำแนะนำให้โทษเมื่อเกิดกรณีข้าราชการตุลาการถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย จะพยายามสรุปให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์กรผู้ใช้อำนาจอธิปไตยทั้งในแง่ของความร่วมมือและการตรวจสอบซึ่งกันและกันของประเทศต่าง ๆ ที่เป็นเป้าหมายของการศึกษา เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับประเด็นที่อยู่ในความสนใจดังกล่าวมาแล้วข้างต้น โดยจะเริ่มจากตารางสรุปเพื่อให้เห็นถึงรูปแบบการปกครอง การแบ่งแยกอำนาจ และรูปแบบของกลไกทางวินัยของข้าราชการตุลาการในประเทศต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 9 แสดงรูปแบบการปกครอง การแบ่งแยกอำนาจ และรูปแบบของกลไกทางวินัยของข้าราชการตุลาการในประเทศต่าง ๆ

ชื่อประเทศ	รูปแบบการปกครอง	อำนาจบริหาร	อำนาจนิติบัญญัติ	อำนาจตุลาการ	ผู้มีอำนาจในการดำเนินการทางวินัยข้าราชการตุลาการ
ไทย	รัฐสภามีกษัตริย์ เป็นประมุข	คณะรัฐมนตรีมี นายกรัฐมนตรี เป็นหัวหน้า	มี 2 สภา วุฒิสภา และ สภาผู้แทนฯ	อยู่ที่ศาล	คณะกรรมการ ตุลาการ
อังกฤษ	รัฐสภามีกษัตริย์ เป็นประมุข	คณะรัฐมนตรีมี นายกรัฐมนตรี เป็นหัวหน้า	มี 2 สภา สภาขุนนาง และสภาล่าง	อยู่ที่ศาล	ศาลชั้นล่าง-Lord Chancellor ศาลชั้นสูง-รัฐสภา เป็นผู้พิจารณา หรือใช้วิธี Impeachment

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ชื่อประเทศ	รูปแบบการปกครอง	อำนาจบริหาร	อำนาจนิติบัญญัติ	อำนาจตุลาการ	ผู้มีอำนาจในการดำเนินการทางวินัยข้าราชการตุลาการ
สหรัฐอเมริกา	ระบบประธานาธิบดี เป็นรัฐรวม (Federal-State)	ประธานาธิบดี เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร และเป็น ประมุขของรัฐ	มี 2 สภา สภาผู้แทนรัฐ (สภาสูง) และสภาผู้แทน ราษฎร (สภาล่าง)	อยู่ที่ศาล	ศาลสหรัฐใช้วิธี Impeachment ศาลสูงสุด กระทำโดยเสียงข้างมากของ สภาผู้แทนราษฎร (House of Representative). ศาลอุทธรณ์และศาล ชั้นต้นกระทำโดย - Judicial Council of U.S. Circuit ศาลมลรัฐ-หลายวิธี เช่น ผู้ว่าการรัฐดำเนินการ. รัฐสภามลรัฐร่วมกัน พิจารณา. ศาลพิเศษ. ตั้งคณะกรรมการ
ฝรั่งเศส	รูปแบบผสมระหว่าง ระบบรัฐสภาและ	ประธานาธิบดี หัวหน้าฝ่าย	มี 2 สภา วุฒิสภา และ	อยู่ที่ศาล	คณะกรรมการตุลาการ

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

ชื่อประเทศ	รูปแบบการปกครอง	อำนาจบริหาร	อำนาจนิติบัญญัติ	อำนาจตุลาการ	ผู้มีอำนาจในการดำเนินการทางวินัยข้าราชการตุลาการ
	ระบบประธานาธิบดี เป็นสาธารณรัฐ	บริหารและ เป็นประมุขของชาติ มีตำแหน่งนายกรัฐมนตรี	สภาผู้แทนฯ		
เยอรมัน	รัฐสภา เป็นสหพันธ์รัฐ	มีประธานาธิบดี และนายกรัฐมนตรี	มี 2 สภา สภาผู้แทนรัฐ และสภาผู้แทนราษฎร	อยู่ที่ศาล	ศาลวินัย
มาเลเซีย	รัฐสภา เป็นรูปสหพันธ์รัฐมีพระราชาธิบดี เป็นประมุข	คณะรัฐมนตรี มี นายกรัฐมนตรี เป็นหัวหน้า	มี 2 สภา สภาผู้แทนรัฐ และสภาผู้แทนราษฎร	อยู่ที่ศาล	ศาลชั้นต้น-Judicial and Legal Service ศาลชั้นสูง-คณะกรรมการสอบสวน (Tribunal)
สิงคโปร์	รัฐสภาเป็นประเทศในเครือจักรภพ	คณะรัฐมนตรีมี นายกรัฐมนตรี เป็นหัวหน้า มีประธานาธิบดี เป็นประมุข	เป็นสภาเดี่ยว ไม่มีฝ่ายค้าน	อยู่ที่ศาล	ศาลชั้นต้น Legal Service Commission ศาลชั้นสูง-คณะกรรมการสอบสวน (Tribunal)

ประเทศอังกฤษ องค์การผู้ใช้อำนาจฝ่ายบริหาร คือ คณะรัฐมนตรี (ราชินี) นายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี (Cabinet) ดำรงรับสถาบันพระมหากษัตริย์ของประเทศอังกฤษ ไม่ได้มีอำนาจทางการเมืองแต่อย่างใดในระบบการเมืองอังกฤษในปัจจุบัน แต่ยังคงเป็นสถาบันการเมืองที่มีมั่นคงและสืบเนื่อง ในปัจจุบันสมเด็จพระราชินีแห่งอังกฤษทรงยุบสภาตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี โดยประกาศเป็นพระบรมราชโองการที่คณะองคมนตรีให้ความเห็นชอบด้วย ส่วนนายกรัฐมนตรีอังกฤษมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน เข้าดำรงตำแหน่งในฐานะหัวหน้าพรรคที่มีเสียงข้างมากในสภาสามัญ หรือสภาล่าง (House of Commons) ในขณะที่คณะรัฐมนตรี (cabinet) ประกอบด้วยกลุ่มคณะรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีเป็นผู้เลือกจำนวนจำกัดไม่เกิน 20 คนกลุ่มหนึ่ง กับอีกกลุ่มหนึ่งเป็นพวก Junior Minister จำนวน 40-50 คน ซึ่งมีหน้าที่ช่วยรัฐมนตรีในกระทรวงและในสภา¹ องค์การผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติในประเทศอังกฤษ คือ รัฐสภา ประกอบด้วย 2 สภาคือ สภาสามัญหรือสภาล่าง (House of Commons) กับสภาขุนนาง (House of Lords) สำหรับอำนาจหน้าที่ของสภาขุนนางนั้น สภาขุนนางทำหน้าที่เป็นศาลสูงสุดของประเทศ โดยมีประธานสภาขุนนาง (Lord Chancellor) เป็นประธาน และยังมีอำนาจในการยับยั้งกฎหมายที่ผ่านโดยสภาสามัญ สภาขุนนางเป็นสภาที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง² องค์การผู้ใช้อำนาจตุลาการคือ ศาล ประกอบด้วยศาลชั้นล่างและศาลชั้นสูง โดยที่ Lord Chancellor และรัฐสภาเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการทางวินัยกับผู้พิพากษาของศาลชั้นล่างและศาลชั้นสูงตามลำดับ นั่นก็คือรูปแบบการปกครองระบบรัฐสภาของอังกฤษ ลักษณะของอำนาจหรือองค์กรต่าง ๆ จะเป็นไปในลักษณะของความร่วมมือกันมากกว่าจะเป็นเรื่องของการคานอำนาจ จะเห็นได้จากการยอมให้สมาชิกสภาเป็นรัฐมนตรีขณะเดียวกันได้ อันเท่ากับทำให้คน ๆ เดียวเป็นได้ทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารสำหรับประเทศอังกฤษเป็นความร่วมมือกันระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและตุลาการ เช่น การที่ตำแหน่ง Lord Chancellor ซึ่งเป็นประธานสภาขุนนาง (House of Lords) เป็นประมุขของฝ่ายตุลาการ และเป็นรัฐมนตรีผู้หนึ่ง ผู้ดำรงตำแหน่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามการเมืองตามวาระ

¹ นิชัย อัครภักดิ์ และคณะ, ระบบการเมืองเปรียบเทียบ (กรุงเทพมหานคร : สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2528), หน้า 522-523.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 527-529.

ของคณะรัฐมนตรี ประเทศอังกฤษ ไม่มีตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ความรับผิดชอบในการขึ้นอยู่กับประธานสภาขุนนางส่วนหนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยส่วนหนึ่ง รัฐมนตรีว่าการเคเวนลอคอตแลนตส์ส่วนหนึ่ง และรัฐมนตรีว่าการเคเวน เอร์แลนตส์ หนึ่งอีกส่วนหนึ่งแล้วแต่กรณี ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า Lord Chancellor ผู้ซึ่งทำหน้าที่ดำเนินการทางวินัยผู้พิพากษาศาลชั้นกลางของอังกฤษ เป็นประธานทั้ง 3 องค์กร คือ เป็นประธานสภาขุนนาง (House of Lords) เป็นเสมือนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและเป็นประธานศาลสูงสุด ในขณะที่การดำเนินการทางวินัยผู้พิพากษาศาลชั้นสูงเป็นหน้าที่ของรัฐสภาหรือฝ่ายบริหาร จึงอาจกล่าวได้ว่า ลักษณะของการดำเนินการทางวินัยของผู้พิพากษาในประเทศอังกฤษสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของความร่วมมือกันขององค์กรต่าง ๆ ผู้ใช้อำนาจ ซึ่งพิจารณาได้จากตำแหน่ง Lord Chancellor และสะท้อนให้เห็นรูปแบบการคานอำนาจได้จากการที่รัฐสภาหรือฝ่ายนิติบัญญัติเป็นผู้ดำเนินการทางวินัยเมื่อผู้พิพากษาศาลชั้นสูงประพฤติมิชอบ

ประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาได้วางหลักการแบ่งแยกอำนาจ (Separation of powers) ระหว่างองค์กรผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ ผู้ร่างรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาเชื่อว่า ถ้าให้อำนาจทั้งสามอยู่ในมือของสถาบันเดียวกันก็จะกลายเป็นการผูกขาดอำนาจ ดังนั้นจึงให้อำนาจนิติบัญญัติอยู่กับรัฐสภา อำนาจบริหารอยู่กับประธานาธิบดี และอำนาจตุลาการอยู่กับศาลสูงสุด นอกจากนี้ยังมีวิธีการที่เรียกว่า การรั้งและการถ่วงดุล (checks and balances) เพิ่มขึ้นมาอีก เพื่อป้องกันการใช้อำนาจในทางที่ผิดขององค์กรทั้ง 3 นี้ วิธีการรั้งและถ่วงดุลนี้เห็นได้จากประธานาธิบดีและรัฐสภามาจากผู้เลือกตั้งที่ต่างกัน ประธานาธิบดีมาจากการเลือกตั้งของประชาชนทั้งประเทศโดยผ่านคณะผู้เลือกตั้ง (electors) สมาชิกสภาสูงมาจากผู้เลือกตั้งในแต่ละรัฐ และสมาชิกสภาล่างมาจากผู้เลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง ระยะเวลาดำรงตำแหน่งก็เหลื่อมกันคือ ประธานาธิบดี 4 ปี สมาชิกสภาสูง 6 ปี และสมาชิกสภาล่าง 2 ปี ที่สำคัญคือ ยังให้ทั้ง 3 องค์กรนี้มีอำนาจเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของอีกสถาบันหนึ่งได้ เป็นการผสมผสานการใช้อำนาจเพื่อให้เกิดการคานกันขึ้น เช่น สภาเป็นผู้ออกกฎหมายแต่ประธานาธิบดีมีอำนาจยับยั้งได้ และถ้าสภายังต้องการให้กฎหมายผ่านบังคับใช้ก็ต้องยืนยันด้วยเสียง 2 ใน 3 ของทั้งสองสภารวมกัน ศาลสูงสุดสามารถตีความกฎหมายที่ออกโดยสภา และอนุมัติโดยประธานาธิบดีว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญ อันเป็นผลให้ใช้บังคับไม่ได้ แต่ขณะเดียวกัน ประธานาธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งผู้พิพากษา

ศาลสูงสุด และต้องให้สภาสูงเห็นชอบ¹ ดังนั้น การที่รัฐสภามีอำนาจเกี่ยวข้องกับดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตุลาการด้วยการฟ้องถอดถอนข้าราชการตุลาการ รวมถึงประธานาธิบดี และถอดถอนออกจากตำแหน่งที่เรียกว่าวิธี “Impeachment” ซึ่งการฟ้องร้องเช่นนี้ทำได้เฉพาะการทำผิดคดีอาญาร้ายแรงเท่านั้น ริเริ่มโดยสมาชิกสภาผู้แทนคนใดก็ได้ เมื่อสภาผู้แทนลงมติด้วยเสียงข้างมากรับการฟ้องแล้ว จะส่งให้วุฒิสภาไต่สวนและตัดสิน การตัดสินลงโทษจะต้องใช้เสียงข้างมาก 2 ใน 3 กับการที่วุฒิสภายังลามารถไม่ยอมรับการแต่งตั้งตำแหน่งฝ่ายตุลาการ รัฐมนตรี และข้าราชการอื่น² โดยประธานาธิบดี ตลอดจนการที่รัฐสภาหรือสภาองเกรส (Congress) มีอำนาจในการออกกฎหมายเปลี่ยนแปลงการจัดองค์การของฝ่ายตุลาการ หรือขนาดของศาลสูงสุด³ ได้ ล้วนแต่เป็นอำนาจของรัฐสภาในการถ่วงดุลการทำงานของฝ่ายบริหารและตุลาการ ขณะที่ระบบดำเนินไปนั้น⁴ หน้าที่ประการหนึ่งของศาลสูงสุดเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการกระทำของฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติ ก็ด้วยการใช้อำนาจในการตีความรัฐธรรมนูญหรือการทบทวนกฎหมาย (Judicial Review) ในรูปของการพิจารณาคดีหรือข้อโต้แย้ง ซึ่งศาลสูงสุดมิได้เป็นฝ่ายออกไปหา แต่ศาลสูงสุดสามารถที่จะเลือกคดีขึ้นมาพิจารณาทบทวนได้ หลักการในเรื่องผู้มีอำนาจในการตีความรัฐธรรมนูญไม่ได้ระบุไว้ชัดเจน แต่เกิดจากการตีความของศาลสูงสุดในสมัยจอห์น มาร์แชล (ค.ศ. 1755-1835) เป็นประธานศาลสูงสุด⁵ มาร์แชลได้ประยุกต์ใช้หลักการสำคัญของรัฐธรรมนูญประการนี้ในคดี Marbury กับ Madison ในปี ค.ศ. 1803 โดยมาร์แชลให้เหตุผลว่า เมื่อรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด ศาลจึงไม่สามารถบังคับให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐสภา (Congress) ที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ เมื่อประธานาธิบดีลงนามก็ได้คู่แล้วเช่นกันว่า ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแล้ว ศาลมีอำนาจอะไรมาวินิจฉัยว่ากฎหมายนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาร์แชลได้ตอบปัญหาที่ว่า เมื่อรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายและเมื่อผู้พิพากษาไม่ใช่สมาชิกสภาหรือฝ่ายบริหารเป็นผู้ตีความกฎหมายแล้ว ก็ต้องให้ผู้พิพากษาคำตีความรัฐธรรมนูญด้วย โดยที่วาระในการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสหรัฐ (United States

¹ สุจิต บุญบงการ และคณะ. ระบบการเมืองเบรียบเทียบ. หน้า 429-430.

² สมบัติ จันทรวงศ์. 200 ปี รัฐธรรมนูญอเมริกัน : อดีต ปัจจุบัน และอนาคตของมหาชนรัฐประชาธิปไตย (กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจเทรดดิ้ง, 2531). หน้า 150-151.

³ สุจิต บุญบงการ และคณะ. ระบบการเมืองเบรียบเทียบ. หน้า 464-465

Confronts อันเป็นสิ่งสำคัญต่อความเป็นอิสระของพวกเขาก็มีความเสี่ยงที่อำนาจอาจถูกนำไปใช้ในทางที่ผิด แต่ลำดับขั้นที่ 3 ชั้นของศาลสหรัฐได้บรรเทาความเสี่ยงนั้น ถึงแม้จะไม่เป็นที่พึงพอใจของทุกคนเสมอไปก็ตาม ประธานศาลสูงสุดอาร์ลัน บลิค ลิติน ได้กล่าวเตือนบรรดาศาลสหรัฐว่า "ข้อถ่วงดุลการใช้อำนาจของเราประการเดียวได้แก่ ความสำนึกที่จะควบคุมตัวเองของเรา" จะเห็นได้ว่า การดำเนินการทางวินัยของผู้พิพากษาศาลสหรัฐในศาลสูงสุด (U.S. Supreme Courts) ที่กำหนดให้ใช้วิธีการเฉพาะที่ต่างไปจากผู้พิพากษาศาลสหรัฐในชั้นอุทธรณ์และชั้นต้น หรือผู้พิพากษาศาลมลรัฐ (State Court) ทั้งนี้ ถ้าพิจารณาถึงหลักการแบ่งแยกอำนาจ (Separation of powers) และวิธีการรั้งและถ่วงดุล (Checks and balances) แล้ว ก็น่าจะเป็นด้วยบทบาทของผู้พิพากษาศาลสหรัฐในศาลสูงสุด (U.S. Supreme Courts) อันประกอบด้วยผู้พิพากษา 9 คน ประธานศาลสูงสุด (Chief Justice) 1 คน เป็นบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในการที่จะตรวจสอบการกระทำของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติเด่นชัดมากกว่าผู้พิพากษาในศาลลำดับอื่น^๓ โดยเฉพาะการที่ศาลสูงสุดมีอำนาจในการตีความรัฐธรรมนูญ

ประเทศฝรั่งเศส โดยหลักการของรัฐธรรมนูญ 1958 มุ่งกำหนดให้สาธารณรัฐที่ 5 ใช้ระบบการปกครองแบบรัฐสภา โดยมีสภาล่างและสภาสูงร่วมกันในการใช้อำนาจนิติบัญญัติเช่นเดียวกับอังกฤษ แต่แตกต่างจากอังกฤษก็คือแทนที่จะมีประมุขเป็นองค์พระมหากษัตริย์ ในฝรั่งเศสนั้นมีประธานาธิบดีเป็นประมุข^๑ แม้ประธานาธิบดีจะมีอำนาจแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีก็ตาม แต่ก็ไม่ได้มีอำนาจถอดถอนจนกว่านายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีจะยื่นใบลาออกเอง ประธานาธิบดีจึงเป็นเพียงผู้ลงนามอนุมัติให้ออกเท่านั้น ในสมัยนายพลเดอโกลเป็นประธานาธิบดี ได้พยายามลดอำนาจบริหารของนายกรัฐมนตรีลง นักกฎหมายและนักรัฐศาสตร์หลายคน เช่นศาสตราจารย์ ดูแวร์แรร์ (Duverger) เรียกลักษณะการปกครองแบบนี้ว่ารูปแบบการปกครองแบบผสมระหว่างระบบประธานาธิบดีและระบบรัฐสภา (Semi - presidential regime) ในทางปฏิบัตินั้น ประธานาธิบดีฝรั่งเศสถือว่า นอกจากจะดำรงตำแหน่งในฐานะเป็นประมุขของชาติแล้ว ยังเป็นหัวหน้าฝ่ายอำนาจบริหารด้วย (ซึ่งคล้ายกับสถานะภาพของประธานาธิบดีอเมริกัน) ในขณะที่นายกรัฐมนตรีนั้นถือว่าเป็นเพียงหัวหน้าคณะรัฐบาลซึ่งขึ้นกับหัวหน้าฝ่ายอำนาจบริหาร คือประธานาธิบดี

^๑รุจิรา เตชางกูร. "การเมืองยุโรป 2" เอกสารประกอบคำบรรยาย มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2521 (อัคราเนาะ) . หน้า 41

เมื่อเป็นเช่นนั้น นายซาบิง แดลมาส (Chaban - Delmas) อดีตประธานสภาล่างและอดีตนายกรัฐมนตรีจึงได้เสนอทฤษฎีว่าด้วยการแบ่งแยกอำนาจบริหาร โดยเสนอให้ประธานาธิบดีเป็นเจ้าของอำนาจตัดสินเด็ดขาดเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายทางการเมือง หรือ Political Power ส่วนนายกรัฐมนตรีเป็นเจ้าของอำนาจตัดสินเกี่ยวกับงานด้านบริหารราชการหรือ Administrative Power ฉะนั้น เมื่อกล่าวถึงอำนาจบริหาร จึงหมายรวมถึงอำนาจประธานาธิบดีและอำนาจคณะรัฐบาล หลักการสำคัญในรัฐธรรมนูญฝรั่งเศส คือหลักการแบ่งแยกอำนาจ (Separation of power) แต่เป็นหลักการที่ดีความว่าฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติมีความสัมพันธ์และต่างควบคุมซึ่งกันและกัน ส่วนฝ่ายตุลาการมีการแบ่งแยกอำนาจออกไปอย่างชัดเจน การดำเนินทางวินัยของผู้พิพากษาในระบบศาลยุติธรรมของฝรั่งเศส กระทำโดยคณะกรรมการตุลาการ

ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ค.ศ.1949 (The Basic law) กำหนดให้ประเทศเยอรมันตะวันตกมีการปกครองแบบสหพันธ์รัฐ โดยมีการแยกอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐบาลสหพันธ์กับรัฐบาลมลรัฐเอาไว้ โครงสร้างขององค์กรผู้ใช้อำนาจต่าง ๆ อันได้แก่ อำนาจบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ จากการที่มีรูปแบบการปกครองแบบรัฐสภา อำนาจบริหาร โดยนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี และประธานาธิบดี แต่ตำแหน่งประธานาธิบดีของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ไม่ได้มีอำนาจบริหารมากเช่นเดียวกับประธานาธิบดีของฝรั่งเศสด้วยมีฐานะเป็นประมุขของประเทศ ทำหน้าที่ด้านพิธีการ และเป็นตัวแทนของชาติ ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเท่านั้น อำนาจนิติบัญญัติถูกใช้ผ่านทางสภาล่างหรือสภาสหพันธ์รัฐ (Bundestag) และสภาสูงหรือสภาที่ปรึกษา (Bundesrat) สำหรับอำนาจตุลาการผ่านทางศาล ซึ่งแบ่งเป็น ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์รัฐ ศาลยุติธรรม และศาลพิเศษ ที่สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันมีการจัดตั้งศาลวินัย (disciplinary court) ซึ่งจัดเอาไว้ในกลุ่มศาลพิเศษ (Besondere Gerichte) ประเภทหนึ่ง เพื่อพิจารณาคดีเกี่ยวกับกรณีที่ข้าราชการรวมถึงผู้พิพากษาถูกกล่าวหาว่าประพฤติตนไม่ถูกต้องตามกฎหมายที่ทางวินัย โดยที่ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเป็นประเทศที่ให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนมาก จากการที่มีศาลวินัยทำให้ข้าราชการอันหมายรวมถึงผู้พิพากษาไม่สามารถใช้อำนาจของตนไปในทางที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของราษฎร เป็นการคุ้มครองสิทธิขั้นมูลฐานของประชาชน (Basic Right) ได้เป็นอย่างดี

ประเทศมาเลเซีย¹ มีการปกครองในรูปแบบสหพันธรัฐ (Federation) และใช้ระบบรัฐสภา เช่นเดียวกับอังกฤษทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับรัฐ ลักษณะทางการเมืองอื่น ๆ คล้ายคลึงกับของอังกฤษ ทั้งที่อังกฤษมีระบบการเมืองแบบเอกรัฐซึ่งแตกต่างกับมาเลเซียก็ตาม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถาบันกษัตริย์ก็ ได้ดำเนินการไป ในลักษณะ เช่นเดียวกับสถาบันกษัตริย์ของอังกฤษ แต่ได้มีความพยายามที่จะรักษาลักษณะบางประการที่เป็นแบบฉบับประเพณีของสังคมเดิมเอาไว้ และต่อมาจึงนี้ได้กลายเป็นเอกลักษณ์ของสังคมมาเลเซียโดยเฉพาะ กล่าวคือ ได้มีการยอมรับพระราชาธิบดี (Yang Dipertuan Agung) เป็นประมุขของรัฐ มาจากการเลือกตั้งจากบรรดาสกุลต่านของ 9 รัฐ และอยู่ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี ดังนั้น กษัตริย์ของมาเลเซียจึงเป็นประมุขของรัฐที่มีใช้มาจากการเมือง และอยู่เหนือความขัดแย้งทางการเมืองใด ๆ ทั้งปวง อันเป็นแนวความคิดที่ไม่ต่างไปจากกษัตริย์ของอังกฤษและประเทศอื่น ๆ ที่มีสถาบันนี้ มีคณะรัฐมนตรีเป็นองค์กรทางการเมืองที่ควบคุมและใช้อำนาจบริหารของประเทศ มาจากพรรคเสียงข้างมากในรัฐสภา โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล รัฐธรรมนูญได้ระบุว่าสมาชิกคณะรัฐมนตรีจะต้องเป็นสมาชิกรัฐสภาด้วย รูปแบบรัฐสภาของมาเลเซียนั้นถอดแบบมาจากรัฐสภาของอังกฤษ ประกอบด้วย 2 สภา ได้แก่สภาผู้แทนราษฎร (Dewan Ra'ayat) และสภาสูง (Dewan Negara) โดยรัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อสภาและไม่สามารถอยู่ในตำแหน่งได้โดยปราศจากการสนับสนุนจากสภา รัฐสภาของมาเลเซียมีใช้องค์กรที่มีอำนาจสูงสุดหรืออยู่เหนือกว่าองค์กรการเมืองอื่นใด เพราะยังมีองค์กรอื่น ๆ สามารถเห็นยวร้ายและถ่วงดุลอำนาจของรัฐสภาได้ เช่นการที่อำนาจตุลาการหรือศาลซึ่งเป็นองค์กรอิสระอาจตัดสินว่าการกระทำใด ๆ ของสภาขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะ เป็นผลให้การกระทำนั้น ๆ เป็นโมฆะในทันที ในระบบรัฐสภาของมาเลเซียเป็นระบบที่จัดให้ฝ่ายนิติบัญญัติมีอำนาจควบคุมฝ่ายบริหาร แต่ในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน ฝ่ายบริหารคือคณะรัฐมนตรีมีดุลพินิจอิสระ และฝ่ายตุลาการมาเลเซียจะต้องไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ในทางปฏิบัติที่ได้หยิบยกขึ้นมาเป็นกรณีศึกษาในบทก่อน พบว่าฝ่ายบริหารได้เข้ามาแทรกแซงฝ่ายตุลาการ

¹ กุลธณ ธานางศร. "การเมืองและการบริหารของประเทศมาเลเซีย." ใน การเมืองและการบริหารของประเทศในกลุ่มอาเซียน. ชุติศักดิ์ เทียงตรง. บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ . 2522) . หน้า 103-109

อย่างมากในการคำนึงการวินิจฉัยผู้พิพากษามากเลเซีย แม้ว่าโดยหลักการแล้วการกำหนดโดยผู้พิพากษา
 ให้กรณผู้พิพากษาคาลชั้นสูง (Superior Courts) กระทำโดยกรรมการสอบสวน (tribunal) ซึ่งพระราชาธิบดี (Yang Dipertuan Agung) เป็นผู้แต่งตั้ง จะก็เป็นวิธีการที่เป็นหลักประกัน
 ความเป็นธรรมแก่ผู้พิพากษาที่ถูกกล่าวหาได้ในระดับหนึ่ง และโดยที่ลักษณะการดำเนินการทางวินัย
 ของผู้พิพากษาคาลชั้นสูง (Superior Courts) เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับวิธีดำเนินการทาง
 วินัยของผู้พิพากษาคาลชั้นต้น (Subordinate Courts) แล้ว จะเห็นว่าผู้พิพากษาคาลชั้นต้น
 มาเลเซียถือว่ามิใช่ฐานะเช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือนทั่วไป (public service) จึงกำหนดให้
 การดำเนินการทางวินัยอยู่ในอำนาจของ Judicial and Legal Service Commission
 ต่างไปจากวิธีการที่ใช้กับผู้พิพากษาคาลชั้นสูง ในทางที่ค่อนข้างจะกระทำไม่ได้โดยไม่มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก
 หรือบั่นทอนความเป็นอิสระมากเท่ากับผู้พิพากษาคาลชั้นสูง แต่เหตุการณ์ที่ประธานศาล (Lord
 President) Tun Mohamed Salleh Abas ถูกสั่งพักราชการ (suspend) โดยนายกรัฐมนตรี
 มาเลเซีย Datuk Mahathir Mohammed เป็นผู้ออกคำสั่ง สาเหตุเนื่องมาจากข้อกล่าวหาว่า
 ประธานศาล Tun Salleh มีความประพฤติเสื่อมเสีย (misbehaviour) จากการที่ประธาน
 ศาล Tun Salleh ได้เขียนจดหมายถึงพระราชาธิบดี (Yang Dipertuan Agung) และลุลุด้าน
 ทั้ง 8 รัฐ (hereditary rulers) เพื่อบกป้องฝ่ายตุลาการจากการที่นายกรัฐมนตรี Mahathir
 โจมตีคำพิพากษาคาลชั้นสูงในคดีพรรคอัมโน (UMNO) ซึ่งเป็นพรรคของนายกรัฐมนตรี Mahathir
 ถูกศาลชั้นสูงตัดสินว่าเป็นพรรคการเมืองที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย จนต้องรวมตัวกันก่อตั้งเป็นพรรค
 ใหม่ จึงเป็นเรื่องที่ไม่ปกติสำหรับประเทศที่มีการปกครองในระบอบรัฐสภา ที่องค์กรหลักทั้งสาม
 ควรจะเป็นไปตามหลักการแบ่งแยกอำนาจ (Separation of powers) และควรที่จะเป็นไป
 ตามระบบการคานและตุล้แห่งอำนาจ (System of Checks and Balances)

ประเทศสิงคโปร์¹ มีรูปแบบการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยในระบอบรัฐสภา โดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุข แบ่งแยกองค์กรผู้ใช้อำนาจอธิปไตย อำนาจออกเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ ฝ่ายตุลาการมีความเป็นเอกเทศพอสมควรไม่ต่างไป

¹ ล้อยตระกูล (ตีรวานนท์) อรรถมานะ . "การเมืองและการบริหารของประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์" ใน การเมืองและการบริหารของประเทศในกลุ่มอาเซียน. หน้า 86 .

จากประเทศไทยเรานึก แต่ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารนั้นมีความสัมพันธ์ต่อกันมากจนแทบจะเป็นอันหนึ่งอันเดียว กล่าวคือ พรรคการเมืองที่มีชื่อเสียงของสิงคโปร์คือ พรรค PAP (People's Action Party) มีบทบาทและความสำคัญที่สุด และพัฒนาการของระบบพรรคการเมืองของสิงคโปร์ดำเนินมาถึงจุดที่แทบจะพิจารณาไป ได้ว่าจะเข้าสู่ระบบพรรคการเมืองพรรคเดียวในประเทศ (one-party state) ประกอบกับผลการเลือกตั้งครั้งหลัง ๆ หรือแม้แต่ครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 3 กันยายน 2531 พรรค PAP ได้ที่นั่งในสภาถึง 80 ที่นั่ง ในขณะที่พรรคฝ่ายค้านได้เพียง 1 ที่นั่งเท่านั้น ดังนั้น รัฐสภาจึงเสมือนปราศจากฝ่ายค้าน สัมพันธภาพระหว่างอำนาจฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารจึงใกล้ชิดกันแทบจะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สถานิติบัญญัติจะเป็นผู้เลือกประธานาธิบดี มีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร สำหรับดำเนินการวินัยของผู้พิพากษาศิงคโปร์คล้ายคลึงกับมาเลเซีย กล่าวคือมีวิธีการที่ต่างกันสำหรับผู้พิพากษาในศาลต่างระดับ ถ้าเป็นผู้พิพากษาศาลชั้นสูง (Supreme Court) ของสิงคโปร์ก็กระทำโดยคณะกรรมการสอบสวน (tribunal) เช่นเดียวกับผู้พิพากษาศาลชั้นสูงของมาเลเซีย (Superior Court) และผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน (tribunal) ก็คือประมุขของประเทศ หมายถึง ประธานาธิบดี ในกรณีของสิงคโปร์ หมายถึง พระราชาธิบดี (Yang DiPertuan Agung) ในกรณีของมาเลเซีย ส่วนผู้พิพากษาศาลชั้นต้น (Subordinate Courts) ของสิงคโปร์กระทำโดย Legal Service (LSC) ซึ่งคล้ายกับของมาเลเซียอีกเช่นกันรวมทั้งฐานะของผู้พิพากษาศาลชั้นต้นสิงคโปร์ก็มีฐานะ เช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือนทั่วไป (public service) เช่นเดียวกับผู้พิพากษาศาลชั้นต้นของมาเลเซีย (Subordinate Courts)

ประเทศไทย มีรูปแบบการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยในระบอบรัฐสภา แบ่งองค์กรผู้ใช้อำนาจอธิปไตยเป็น 3 ฝ่าย คือ นิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ เช่นเดียวกับประเทศประชาธิปไตยทั้งหลาย¹ แต่อำนาจทั้ง 3 มิได้แบ่งแยกเป็นอิสระจากกันโดยเด็ดขาดอย่างใดในบางประเทศ และอำนาจทั้ง 3 ก็มีได้ดูแลและคานกันเสมอไป เพราะอำนาจตุลาการเป็นอิสระแยกจากอำนาจนิติบัญญัติ และอำนาจบริหารโดยเด็ดขาด อำนาจตุลาการจึงมิได้ดูแลและคานกันกับอำนาจนิติบัญญัติอย่างใดในบางประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการควบคุมอำนาจนิติบัญญัติโดยอำนาจตุลาการ

¹ โสภณ รัตนการ. "การอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางศาลกับความมั่นคงของชาติ". หน้า 9-10

ในปัจจุบันเกือบ ไม่มีเลย ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2521) ก็มอบอำนาจในการตีความรัฐธรรมนูญให้กับตุลาการรัฐธรรมนูญ ผิดกับในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ให้อำนาจในการตีความรัฐธรรมนูญ (Judicial Review) เป็นของศาลสูงสุดหรือเป็นอำนาจของฝ่ายตุลาการ และศาลสูงสุดของประเทศสหรัฐอเมริกาก็ให้อำนาจนี้ในการตรวจสอบการกระทำของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ แม้ว่ากรณีของประเทศไทย รัฐธรรมนูญมอบอำนาจดังกล่าวให้แก่ตุลาการรัฐธรรมนูญ ศาลไทยจึงไม่มีอำนาจที่จะตีความว่าพระราชบัญญัติขัดกับรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ดี สำหรับกฎหมายอื่น ๆ ซึ่งมีฐานะต่ำกว่าพระราชบัญญัติ เช่น พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง นั้น ศาลยังคงมีอำนาจที่จะตีความว่าขัดกับพระราชบัญญัติแม่บทหรือไม่ ถ้าศาลเห็นว่าขัดก็อาจพิพากษาว่าไม่มีผลใช้บังคับได้ ส่วนอำนาจตุลาการในการควบคุมอำนาจบริหาร เนื่องจากประเทศไทยไม่มีศาลปกครอง เหมือนประเทศฝรั่งเศส และไม่มีกฎหมายบัญญัติถึงความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับฝ่ายบริหารเป็นพิเศษ ฉะนั้น ในการตรวจสอบ ควบคุมฝ่ายบริหารโดยฝ่ายตุลาการ จึงต้องใช้กฎหมายแพ่งและอาญาบังคับกับหน่วยราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเช่นเดียวกับราษฎรทั่วไป แต่โดยที่อำนาจในการร้องและถ่วงดุล (Checks and balances) ของฝ่ายตุลาการมีขอบเขตจำกัดอยู่มาก กล่าวคือ เป็นการอำนวยความสะดวกธรรมดาตามกฎหมาย และจะพิจารณาได้เฉพาะคดีที่มาสู่ศาลเท่านั้น

สำหรับการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตุลาการในประเทศไทยคล้ายกับการดำเนินการทางวินัยของผู้พิพากษาในระบบศาลยุติธรรมของฝรั่งเศส โดยประเทศฝรั่งเศสกำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการตุลาการ (High Council of the Judiciary) ซึ่งองค์ประกอบของคณะกรรมการตุลาการจำนวนทั้งหมด 11 คน จะประกอบด้วยฝ่ายตุลาการ 6 คน อันถือได้ว่าเป็นเสียงข้างมาก นอกนั้นก็เป็นผู้บริหาร คือ ประธานาธิบดีเป็นประธาน และรองประธานาธิบดีเป็นรองประธานส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งเป็นกรรมการอื่น ๆ ในขณะที่องค์ประกอบหรือโครงสร้างของคณะกรรมการตุลาการในประเทศไทย หรือเรียกโดยย่อว่า "ก.ต." ประกอบด้วยผู้พิพากษาอาวุโสและอดีตผู้พิพากษา กล่าวได้ว่าเป็นผู้พิพากษาล้วน ๆ และคณะกรรมการตุลาการส่วนหนึ่งมาจากการเลือกตั้ง โดยผู้พิพากษาทั่วราชอาณาจักรเป็นผู้เลือก ทั้งนี้ คณะกรรมการตุลาการของไทยประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง 4 คน คือ ประธานศาลฎีกา เป็นประธาน ปลัดกระทรวงยุติธรรม อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ และรองประธานศาลฎีกา กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 8 คน ซึ่งผู้พิพากษาเป็นผู้เลือกจากผู้พิพากษาอาวุโสชั้น 7 ชั้นไป 4 คน กับข้าราชการบำนาญที่เคยเป็นผู้พิพากษามาแล้วและไม่ได้ประกอบอาชีพเป็นทนายความหรือดำรงตำแหน่งทางการเมืองอีก 4

คน เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของคณะกรรมการตุลาการของไทยแล้ว จะเห็นว่ามีความสมบูรณ์และให้หลักประกันความเป็นอิสระปราศจากการถูกแทรกแซงใด ๆ ไม่ว่าจะฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารหรือ แม้แต่ฝ่ายตุลาการด้วยกันเอง และจะเห็นว่าตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีได้ อยู่ในองค์ประกอบของคณะกรรมการตุลาการ เนื่องจากถือว่ารัฐมนตรีเป็นตำแหน่งทางการบริหารหรือ ตำแหน่งทางการเมือง ไม่ควรเข้ามามีบทบาทในการให้คุณให้โทษกับข้าราชการตุลาการโดยตรง แต่การที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2521 กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจในการสั่งลงโทษผู้พิพากษาที่กระทำผิดวินัย ก็เพราะรัฐมนตรีมีความรับผิดชอบกิจการศาลยุติธรรมอยู่ จึงควรให้มีส่วนควบคุมและทราบเรื่องราวกรณีผู้พิพากษาถูกพิจารณาลงโทษทางวินัยด้วย แต่การพิจารณาให้คุณให้โทษข้าราชการตุลาการเป็นเรื่องในความรับผิดชอบของคณะกรรมการตุลาการที่จะพิจารณาได้โดยอิสระเพราะเป็นเรื่องของฝ่ายตุลาการ รัฐมนตรีจะสั่งลงโทษผู้พิพากษาผู้กระทำผิดวินัยได้ ก็ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตุลาการแล้วเท่านั้น